HIZLANDIKÇA AZALIYORUM

Kjersti Skomsvold

JAGUAR

1979’da Oslo’da doğdu. 2009 yılında Taıjei Vesaas İlk Kitap Ödülüne layık görülen *Hızlandıkça Azalıyor um’dan* sonra 2012’de *Monstermenneske* adlı yeni romanını çıkaran yazar, 2014’te *33* adlı romanını yayımladı.

DENİZ CANEFE

Norveççe ve İngilizceden, aralarında Per Petterson, Jack London, Thorvald Steen, Karin Alvtegen, Oz Shelach’ın da olduğu birçok önemli yazann kitaplarını Türkçeye kazandırdı.

Kjersti Skomsvold *Hızlandıkça Azalıyorum*

Kitabın Özgün Adı

Jo Fortere Jeg Gar, Jo Mindre Er Jeg

1. Baskı: Aralık 2012, İstanbul

2. Baskı: Aralık 2014, İstanbul

***Norveççe Aslından Çeviren* Deniz Canefe**

Editör

Ferhat Özkan

***Sayfa Tasarım* Hakan Güngör**

ISBN: 978-605-65019-3-7

Baskı-Cilt

Ana Basın Yayın San. Tic. A.Ş.

Sertifika No: 20699

JAGUAR KİTAP

Prof. Dr. Cemil Bilsel Cad. Sayan Han No: 8/22 Eminönü/İstanbul

Tel: 0 212 522 94 22

www.jaguarkitap.com

iletisim@jaguarkitap.com

Sertifika No: 27215

HIZLANDIKÇA

AZALIYORUM

KJERSTİ SKOMSVOLD

Çeviren

Deniz Canefe

Esperi, Asmund, annem ve babam için

HER ZAMAN bir şeyleri tamamlamayı sevmişimdir. Örgü kulaklıklar, kış, ilkbahar, yaz, sonbahar... Epsilon'un iş yaşamı... Olsun bitsin. Ve bu sabırsızlığımın sonuçlarını Epsilon bana yaş günümde bir orkide verdiği zaman gördüm. En çok istediğim şey bir orkide değildi, çiçeklere de hiç aklım ermemiştir zaten, bir gün solup giderler her durumda. En çok istediğim şey Epsilon’un emekliye ayrılmasıydı.

“Ama bana bir yer gerekiyor uzaklaşmam için...” dedikten sonra “çift olmaktan” diyecekmiş gibiydi ama “çıplaklıktan” dedi. “Beni mi kastediyorsun?” diye sordum. “İsim vermiyorum,” dedi.

Bunun üzerine ben de onun yerine, orkidenin karşısında soyunmaya başladım, çok geçmeden tomurcuklar çıktı, bitki pembe çiçeklerle donandı. “Keşke benim üzerimde de aynı etkiyi yapsan,” dedi Epsilon.

11

Orkidenin bir de kullanma kılavuzu vardı. Orada açan solmaya başlayan çiçeklerin kesilmesi gerektiği yazıyordu, böylece altı ay sonra yeni çiçekler açacaktı. Oturup orkideye her baktığımda çiçeklerinin ne zaman solacağını merak ederdim. Sonunda daha fazla beklemeye dayanamadım, ne olacaksa olsun deyip bütün çiçekleri kestim, geriye yalnızca iki ince dal kaldı.

“Burada neler oldu?” dedi Epsilon işten eve geldiğinde. “Yapılması gerekiyordu,” dedim. “Çiçekleri solmuyordu bir türlü. Ama kaygılanmana gerek yok, altı ay sonra, sonbaharda yeni çiçekler açacak. Daha uzun süre bekleseydim kıştan önce çiçek açmaması riski olurdu.”

Ama sonbahar oldu, kış oldu, ilkbahar geldi, çiçekler geri gelmediler, orkideler ölmüşlerdi, bir sonraki yaş günümde aldığım hediye bir süs yastığıydı.

Şimdi yatakta uzanırken sabırsızlığımdan eser kalmadı, geriye kalan azıcık yaşamımı, onunla ne yapacağımı bilene kadar saklayabilmeyi isterdim. Ama olmuyor işte. O zaman dondurucuda yatmam gerekir ve bizim de yalnızca buzdolabının üzerinde küçük bir dondurucumuz var. Dışarıda insanların işten eve döndüklerini duyuyorum. Yemekte ne olduğunu merak ediyorlar, bense burada yatıyorum, bütün bunlar bana okuduğum bir kitabı anımsatıyor.

Belki ışığı söndürsem iyi olur. Ama bu hiçbir şeyi değiştirmez. Tırpanlı adam karanlıkta da görebilir, beni nasıl olsa bulur o. Kendimi yokluyorum. Bacaklar? Kollar? Beni neyin devireceğini merak ediyorum. Ayak ve el parmaklarımı kıpırdatıyorum. Bedenimin sol yarısının uyuştuğu kuşkusuz. Sağ da öyle. Ama herhâlde kalp olur. Epsilon’dan önce bir üzüm gibiydi, şimdiyse bir kuru üzüm. Ama bakarsın bademcikler olur, onlara hiç güvenilmez.

Benim öldüğümü birinin anlaması uzun zaman alabilir. Gazetede bir Çinlinin dairesinde yirmi yıl ölü yattığını okudum, tarihi mutfak masasındaki gazeteden çıkarmışlardı, adamı bulduklarında pijamalı bir iskelet olmuştu artık. Ben de pijamalı bir iskelet olacağım. Ya da belki kokmaya başlarım, komşular önce birinci kattaki PakistanlIları düşünürler, ama sonra onlar da şikâyet etmeye başlayınca birilerinin aklına üçüncü kattaki yaşlı kadın gelir. “İyi ama o savaşta vurulmamış mıydı?” derler. “Hayır,” der en yakın komşum June. “Geçen Noel'de görmüştüm onu. En iyisi biz ambulans çağıralım.”

Çocukken hep ambulansla taşındığımı görürdüm rüyamda ve ne zaman bir tanesi yakınlardan geçse ellerimi açıp “Bana gelsin, bana gelsin,” diye dua ederdim; ama hiç bana gelmediler, ambulanslar hep uzaklaşıp gidiyordu, yalnızca sirenlerini duyuyordum. Şimdi yeniden uzaklarda ambulans sirenlerini duyabilirim ve artık bana gelmeleri gerekir, çünkü iç çamaşırlarım temiz ve yakında öleceğim. Ama benim yerime ambulansta artık kendi sorumluluğunu taşımayan başka bir insan oluyor.

Dışarıda hava kararıyor, işe yarar bir şeylere kafa yormaya çalışıyorum, şimdi bana anlamlı gelen tek şey son sözlerimin ne olacağı oluyor. “Şayet e* mikroskobik küçüklükte bir miktarsa, bizim ölme olasılığımızın etten daha küçük olması gerekir,” demiştim Epsilon’a. Böyle şeyler söylemezdim ben aslında ve başka bir şey demiş olmayı isterdim.

Anlamlı bir şey söylemek istiyorum, bütün gece uyanık yatıp duruma uygun bir şey bulmaya çalışıyorum. Burada uyuyup kalacağımı biliyorum içten içe. Ama sonra sabah oluyor, ne kadar acıktığımı hissediyorum.

Epsilon istatistik olarak yatakta ölme olasılığının çok büyük olduğunu söylüyor.

Belki ben ayakta ölürüm.

YAŞA. ÂNI YAKALA. Yatak odasındaki yatağın önünde duruyorum ve insanın ânı nasıl yakalayacağını bilmiyorum. Sonunda her zaman yaptığım gibi ölüm ilanlarından başlamaya karar veriyorum.

Ama önce banyoya gidiyorum. Üzerimde günlerdir giydiğim giysiler var. Siyah elbisem. Dün özellikle siyahtı. Epsilon ufak tefek bir adam, bu yüzden lavabonun üzerindeki aynanın niye o kadar yükseğe asılı olduğunu bilmiyorum, ama Epsilon saçını yandan nasıl ayırdığını gördüğü sürece sorun olmadığını söylüyor. Ben hiçbir şey göremiyorum, öyle kamburum ki. Sırtımı doğrultuyorum, ayaklarımın üzerinde yükseliyorum. O zaman aynada yüzümün üst yarısını ancak görebiliyorum. Orman cini. Bunun ben olması tuhaf. Gözlerimin içine bakıyorum. Hiç kimse fark etmeyecek olduktan sonra güzel olmak anlamsız. Gazeteyi almak için koridora çıkıyorum.

En yakın komşularım olan June ve annesi benim varlığımdan haberdar olabilirler. Ama benim yokluğumu hissetmeyecekler. Epsilon ve benim dışımda, binanın yapıldığı günden beri burada yaşayanlar bir tek onlar. June'nin küçük bir oğlan çocuğu olduğu günleri çok iyi hatırlıyorum. Annesi "r" harflerini söyleyemezdi, adını koyan da herhâlde babasıydı. Babasının eski yazı dillerine ortalamadan daha fazla ilgi duyduğunu hatırlıyorum. Ve muhasebecilere... Annesi selâmlaştığım az kişiden biriydi. O sıralar daha yeni taşınmıştık ve henüz akıllanmamıştım. "Merhaba," diyordum her gün birkaç kere. Çok geçmeden bu bir sorun olmaya başladı. Sabahları iyi gidiyordu, ama sonra o bodrumdan patates getirirken, ben de dikiş odasından gelirken yeniden karşılaşıyorduk. "Merhaba," diyordum yeniden. Ardından, kısa bir süre sonra çamaşırhanenin önünde karşılaşıyorduk, birkaç saat sonra bir kez daha. "İyi akşamlar," ve "yeniden merhaba" diyordum gergin bir gülümsemeyle. O kim bilir ne için dışarıdayken ben akşam çöpü çıkarmaya gittiğimde karanlıkta iyi göremediğim için onu seçemiyormuş gibi yapmak zorunda kalıyordum. Ellerimle sağı solu yoklayarak çöp tenekelerine yürüyordum, sonra ertesi sabah yine "Günaydın," diyordum ve o sıkıntılı vals yeniden başlıyordu. Kocası alt kattaki muhasebeci kadın yüzünden onu terk ettiğinde dairesinden dışarı adımını atmaz olunca rahatlamıştım. June'nin yaşı küçüktü daha, ama bütün işleri onun yapması gerekiyordu. Büyüdüğünde hiç cana yakın olmamasında belki de şaşılacak bir yan yoktur. Epsilon ve benimle karşılaştığında hiç selam vermez, ben de ona pek selam vermem. O sağır kadın binaya taşındığından beri bütün selamlaşmaları Epsilon'a bırakıyorum. "Günaydın," diyordu Epsilon, June hiçbir şey söylemiyordu; ama bir gün parmağını kaldırarak karşılık verdi. "İlginç," dedi Epsilon,

ironi yapmaya çalışmıyordu. Epsilon asla ironi yapmaz. “Böyle selamlaşma görmemiştim hiç daha önce,” dedi. “Herhâlde izci kursunda öğrenmiştir.”

June’nin ya da annesinin sabah eşiğe bırakılan gazeteyi almak için tam benimle aynı anda kapıyı araladıkları olur ve bu her seferinde aynı derecede rahatsız edici bir şeydir.

Ekmek dilimlerimle mutfak masasına oturuyorum. İkinci denemede gazeteyi doğru tarafından açıyorum. Tveita’daki alışveriş merkezinden vanilyalı çörek aldığımda hep ortasındaki sarı kremayı yerim önce; gazetede iflas edenlerin listesini çöreğin üzerindeki Hindistan ceviziyle, ölüm ilanlarını ortadaki sarı vanilya kremasıyla. Bugün adımın orada yazmadığını görüp rahatladım. Yine de var olduğumun kanıtı olarak bir ölüm ilanı olsa iyi olurdu belki. Acaba kendi ölüm ilanını önceden gönderip gazeteden zamanı gelince basmasını istemek mümkün müdür? Önceleri ölüm ilanlarını yalnızca benden daha kısa yaşayanlara nispet yapmak için okurdum, ama şimdi bunun bir anlamı olmadığını düşünüyorum, çünkü hepimiz yalnızca bir an yaşıyoruz ne de olsa.

Sonra seni kalbimize gömüyoruz, en içimizde saklıyoruz. Orada ruhumuzda sevgili ve değerli bir anı olarak huzur içinde yaşayacaksın.

Bir zamanlar ne kadar güzel ve eğlenceli olduğumu bi-rileri hatırlayacak olsaydı, çocuklarım olsaydı, benim yeteneklerim her neyse artık, onları kalıtım yoluyla devralabil-selerdi, üstelik de dünya görüşümü yaşatsalardı ne olurdu acaba? “Resim çektirirken dudaklarını hafifçe üfleyecek-miş gibi şişirmeyi sakın unutma sevgili kızım.” Çünkü doğa yalnızca türlerin korunup sürdürülmesiyle uğraşıyor, bireyler umurunda bile değil. Aslında doğa bireylerin olabildiğince kısa yaşamasını istiyor ki kuşaklar hızla değişsin, evrim daha hızlı olsun ki bu da ona varoluş savaşında üstünlük kazandırsın.

“Doğa bireylerin çıkarlarına tümüyle ters düşen bir şekilde davranır,” demişti Epsilon. “Benim hep söylediğim şey değil mi bu?” dedim. Stein öldüğünden beri Epsilon bir kitaba gömülüp oturur olmuştu. “Ne okuyorsun sahi?” diye sordum. “Schopenhauer’in ölüm konusunda söylediklerini okuyorum,” dedi Epsilon. “Stein’ın artık aramızda olmadığını kabullenmeye çalışıyorum.” “Ama sen dindar değil miydin?” diye sordum.

“Hayır,” dedi Epsilon. “Yani şimdi de Stein için başka bir çözüm bulmaya çalışıyorsun öyle mi?” dedim. Epsilon başını salladı. “Evet, belki öyle yapıyor umdur.” “Schopenhauer’in söylediklerinde akıllıca bir şeyler var mı?” diye sordum. “Stein’m dünyanın iradesinde yaşamayı sürdürmesi birazcık abartı geliyor kulağa ” dedi Epsilon, “ama köpek türünde yaşamayı sürdürmesinde gerçek payı olabilir.” “Yani bin yıl önce bahçede durup bütün sorunlarının çözümü için otları kemiren bir köpek düşünsem, bu köpek bir anlamda bugün bahçede durmuş otları kemiren köpeğin aynısı mı demek?” dedim. “Bu beni hiç de mutlu etmiyor yine de, Stein Stein’dı.” “Schopenhauer Stein’i bir birey olarak düşünmeyi aşman gerektiğini söylüyor,” dedi Epsilon. “Onu bütünlükle özdeşleştirmeyi, uzun bir zaman için ona köpek olarak bir yaşam sağlayan bütünlüğün bir parçası olarak görmeyi başarman gerekiyor.”

Şimdi de sanırım kendimi bir birey olarak düşünmeyi aşmam ve bütünlükle özdeşleştirmem gerekiyor; ama yapamıyorum bir türlü, bütünlüğün bundan daha fazla dışında olmam imkânsız. Ama belki de çok geç değildir, bakkala giderken yolda birinin benim farkıma varabileceğini düşünüyorum. Ama böyle bir şey olursa ne yapacağım, büyük olasılıkla hiçbir şey, ve böylece onları hayal kırıklığına uğratırım belki. Durup dururken, ortalıkta hiçbir şey yokken insanların bir şeylerden etkilendiklerini hiç duymadım ve ben insanları hayal kırıklığına uğratmaktan hoşlanmam.

Uzun süre sokak kapısının önünde durup, gözetleme deliğinden dışarı bakmam gerekiyor. Ama bundan yakınmıyorum. İyi göremediği için monokl kullanmak zorunda olanların durumu daha kötü. Kendi katımdaki ve üst katlardaki komşularımın gitmelerini, giriş katındaki bina kapısının birkaç kez daha kapanmasını bekliyorum, sonra çıkıyorum. Hafta sonları alışveriş yapmıyorum, o zamanlar dışarıda çok insan oluyor ve Epsilon evde oluyor. Katların arasındaki merdivenlerde yavaş, komşuların kapılarının ve posta kutularının önündeyse hızlı yürüyorum. Bir keresinde adım bir posta siparişi katalogunun üzerinde yazıyordu ve “hareketlere şarkı söyleyerek tepki veren, kahkaha ve neşe yaratan, çok özel ve eğlenceli, eşi benzeri zor bulunan hoş sesli geyik kafası”nı neredeyse satın alıyordum. Ama Epsilon siparişi iptal etti.

Dışarı çıktığımda kendimi yukarı bakmaya zorluyorum. Güzel güneş, diye düşünüyorum, sonra gözlerimi yeniden aşağı, yol kenarından bana bakan şeylere çeviriyorum. Gazetede kapıcının ölüm ilanı çıkalı bir ay oldu. “Ölümü doğal değildi,” dedim. “Bunu duyduğuma üzüldüm,” dedi Epsilon, ama ceketinin fermuarını çekememek canını daha çok sıkıyormuş gibiydi. “Kapıcının yine de ortalama yaşa kadar geldiği için mutlu olması gerekir,” dedim.

Ama şimdi o kadar emin değilim. Artık hiçbir şeyden emin değilim. Şimdilerde apartmanın girişi Uskumru

Gölü’nden, tutucu bir adamın doğu yakasında bir apartmanda görmeyi bekleyebileceği türden. Soğuk kış gecelerinde dışarıda kalmışlığım olmuştur, yine de çalıların üzerinde bir Hindistan cevizi kabuğu görmek kafamı karıştırıyor.

Apartmanın önündeki çimenlikte bebek arabalarıyla iki anne oturuyor, asfalta gözlerimi her zamankinden daha az dikmeme karşın hiç farkıma varmıyorlar, ama sorun değil. Bir televizyon programında insanların artık “iyi günler” demek yerine “selam ahbap” dediklerini görmüştüm ve benim için böyle selam vermek hiç de kolay değil.

Blokların arasındaki geniş çimenlikten geçen patikayı takip ediyorum, ardından bir koruluktan geçen çakıllı yol geliyor, burası Doğu Koruluğunun sonu, yalnızca elli metre sonra öteki ucundan dışarı çıkıyorum. Ardından bir yüzme havuzu binasını andıran kilisenin önünden aşağı inen uzun yokuşu izleyip bakkala varıyorum. İyi bir tempoda yürüyorum, ama artık terlemiyorum.

Bakkalın arkasındaki köprünün ilerisinde huzur evi var. Burası sanki benim hiç ilgimi çekmeyen bir dans okulu ya da bilgisayar kulübüymüş gibi yapıyorum. On iki yaşındayken bir ara dans okuluna şöyle bir gitmiştim. Herkes güzel Ellisiv’le dans etmek istiyordu, öteki çocuklar aralarında bir sıra sistemi oluşturmuşlardı. Kimi zamanlar, en beklemedikleri anda, tekerlekli sandalyeyi birazcık geri doğru eğip onları korkuturdu. Ben yalnız dans ediyordum, zamanın yarısında kız, yarısında oğlan olarak.

Bakkalın içinde hava dışarıya göre daha serin, yeni açmışlar. Aslında ben içeride benden başka müşterilerin olmasını yeğlerim ki dikkat çekmeyeyim. Başkaları ne satın alıyorsa onu satın alırım genellikle. Kuyrukta önümde duran kadın mezgit alınca akşama mezgit pişirmek bana da güzel görünüyor. “Tek mezgit yiyen biz değiliz,” diyeceğim Epsilon’a. Bunun hoşuna gideceğini biliyorum.

Meyve tezgâhından birkaç elma alıyorum. Çernobil’den sonra, Epsilon’un elmalarının kabuklarını soyuyorum ki beyni elma kabuğundaki radyoaktiviteden zarar görmesin. Kendiminkileri yalnızca elbisemin kenarına hafifçe siliyorum. Kahverengi peynir buluyorum, Epsilon kahverengi peyniri seviyor. Ben çilek reçelini tercih ederim, ama reçel kavanozlarını açmak olanaksız. Epsilon’dan da bir hayır yok bu konuda. Aslında ben salatalık turşusunu da severim. Orada çalışanlardan birinden reçel kavanozunu benim için açmasını istemek geliyor aklıma, eve giderken kapağı gevşekçe kapatırım o zaman. Çilek reçelinin durduğu yeri arıyorum. Yerden yukarı doğru kavanoz üstünde kavanoz duruyor, ellerimi kalçalarıma dayayıp arkama eğildiğimde bile sonunu göremiyorum. Görünüşe bakılırsa hepsinin kapakları aynı türden, öylesine bir tane seçiyorum.

Bakkalda tek bir müşteri olmasına karşın çalışanların ikisinin de kasada oturduğunu görmek canımı sıkıyor. Kimseyi rahatsız etmek istemem. Ama görünüşe bakılırsa beni hiç fark etmiyorlar, bu yüzden oğlanı seçiyorum. Sanırım kız işi yeni öğreniyor, öyleymiş gibi görünüyor. Eşyalarımı kasanın önüne yerleştiriyorum, oğlan önündeki kasada oturan kızla konuşmayı sürdürüyor. Reçel kavanozunu öteki yana alıveriyor, kavanozu açmasını isteme fırsatı bulamıyorum. Kaç para tuttuğunu söylemiyor ama kasanın ekranında görüyorum. Uzattığı eline parayı koyduğumda tırnaklarının hemen yakınındayım, ama oğlan bunu bilmiyor. Yanımda filem var, tezgâhın altında duran naylon torbalardan istemeyeceğim. Tezgâhın altında başka neler olduğunu merak ediyorum. Şayet beş dakika sonra kaçırılsam kasadaki oğlan ona benim resmimi gösteren polise beni daha önce hiç görmediğini söylerdi.

Kilisenin önünden çıkan yokuş dik, koruya vardığımda yolun iki tarafındaki yemyeşil çimenler beni sevindiriyor. Ama sonra çalıların arkasında bir çift

bacak gözüme çarpıyor. Duruyorum. Orada, biraz ilerimde yolun kenarında bir adam kendine kısa gelen pantolonuyla öylece duruyor. Beni beklediğini hissediyorum. Belki de kilisenin yoksullar evinde yaşayanlardan biridir. Geçen yaz tropik sıcaklar sırasında bizim çimenlikte gördüğüm adama benzediğini düşünüyorum. Bir arabanın cam silecekleri gibi hareket ederek bahçe fıskiyesine eğilmiş, susuzluğunu gidermeye çalışmıştı o adam. Geri dönmek istiyorum ama bu çok dikkat çeker, düşünsene, belki adam bundan alınır. Dosdoğru yoluma devam etmem ve hiçbir şey yokmuş gibi davranmam gerekiyor. Ne kadar umursamaz olduğumu göstermek için ıslık çalmayı deniyorum, ama melodi değil yalnızca hava çıkıyor dudaklarımın arasından. Sanki mum söndürmeye çalışıyormuşum gibi. Adamla aramızda yalnızca birkaç metre kaldığında dosdoğru bana bakıyor, üflemeyi bırakıyorum, ama yürümeyi sürdürüyorum. “Kusura bakmayın,” diyor, “saat kaç acaba?” Sanki dünyanın en doğal şeyiymiş gibi söylüyor bunu, belki gerçekten de öyledir, saatler hakkında ne bilirim ki ben. Benimki okulun son yılından kalma almanağın yanında duruyor çatı katında. “Dokuz buçuk,” diyorum adamın yanında geçerken. Ayaklarım kendi kendilerine gidiyor. “Teşekkürler,” diyor. “Rica ederim,” diyorum. Her şey birkaç saniye içinde olup bitiyor.

Kalbim deli gibi çarpıyor, yolda benden on metre ileride gidiyor sanki. Biraz önce sohbet ettim, toplumsal bilgiye katkıda bulundum, bir yabancı, doğru zamanı bildireceğim konusunda bana güven gösterdi ve zaman oyuncak değildir. “Zaman her şeydir,” diyorum yüksek sesle, gözümü kırpmadan.

Yolun geri kalanında kalbimin koşusuna ayak uyduruyorum, anneler çimenlerde oturmayı sürdürüyorlar, beni düşünmüyorlar, ama bu o kadar sorun değil, çünkü şimdi ben de onları neredeyse hiç düşünmüyorum. Daireye çıktığımda eşyaları buzdolabına koyuyorum. Sonra koltuğa oturup karmaşık bir zikzak motifiyle bir kulaklık örüyorum, bu sırada yol kenarındaki adamın kafasını getiriyorum gözümün önüne. Platon’un idealar öğretisi yanlış olmalı, kafanın biçimini gerçekteki kusursuzluğuyla kafamda canlandırmaktan çok uzağım. Üç sıra ördükten sonra mutfağa gidip reçel kavanozunu buluyorum, bütün gücümü kullanıyorum, ama açmayı başaramıyorum. Sıcak su, soğuk su, kauçuk eldiven kullanmayı deniyorum,

kapağın altına bir bıçak sokuyorum, sonunda kavanozu şişe açacağıyla kırmayı deniyorum.

Kahvaltı ve öğlen yemeğinde kahverengi peynirli ekmek yiyorum, bütün öğleden sonrayı ve akşamı hep yaptığım gibi televizyonun karşısında oturarak geçiriyorum. Bugünkü haber sunucusu Einar Lunde[1], üzerinde bordo takımı var, açık pembe tenine pek yakışan bir renk değil bu. Her zamanki gibi hiçbir şeyden etkilenmiyormuş gibi görünüyor, öleceğini bilip bilmediğini merak ediyorum. Acımız ağır, özlemimiz büyük, ama minnettarlığımız daha da büyük.

UYANDIĞIMI SÖYLEMEK abartmak olur, çünkü sanırım hiç uyumadım, şayet uyudumsa da rüyamda yatağımda uyanık yattığımı ve uyuyamadığımı gördüm.

Epsilon uyurken çok sessizdir, kalkmadan önce, gözlerim kapalı uzun süre yatarım genellikle ve onun yanımda olup olmadığını tahmin etmeye çalışırım. Şimdi gözlerim kapalı odadan dışarı çıkıyorum.

Günümüz ölüm ilanlarındaki bütün o yorgun bedenler ve becerikli ellerden daha uzun yaşadım, aynı zamanda içlerinde en az şey yapanı olmalıyım, neredeyse kapıdan dışarı bile çıkmadım, acaba o yüzden mi günüme doyamıyorum? Belki de topluma yararlı bir yaşam sürmüş olsaydım kendimi daha iyi hissederdim. Ya da dünyayı dolaşmış olsaydım... En azından İsveç'e bir gidebilirdim. Ya da daha iyisi Almanya'ya... Savaşta yaptıkları şeyler hiç doğru değildi, ama ben kin tutan biri değilim, Hamburg'da bir ka-fede oturup garsonla flört edebilirdim: "leh könnte dich auffressen, Reinhart[3]." H. C. Andersen değil miydi gezmek yaşamaktır diyen?

Yaşam ancak eylemle anlam kazanır diyen de oydu ve ben bugün Epsilon'un saatini koluma takmaya karar veriyorum, eminim buna karşı çıkmayacak. "Artık yalnızca biyolojik saatine ihtiyacın var senin," demiştim ona işindeki son günün ardından eve döndüğünde, "tıpkı bir göçmen kuş gibi." Epsilon bu düşünceden pek hoşlanmışa benzemiyordu. Yine de kol saatini çıkarmıştı. Saat onun komodininde duruyor. Saati bileğime takıyorum, sırtım daha da kamburlaşıyor, kollarım bir ton ağırlığında, kafam da öyle. Epsilon saatin her zaman ayarlı olmasına dikkat

eder, ama şimdi durmuş ve bir hafta geri kalmış. Saati kuruyorum. Telefonu kullanmaya cesaret edebilsem arayıp saati öğrenirdim, ama buna cesaret edemiyorum, ayrıca telefonda saati söyleyen kadının sesini sevdiğimden de emin değilim. Bayan Saat'in beni işsiz bırakacağını hissediyorum, bu yüzden saati içimden geldiği gibi ayarlıyorum. Belki başkaları da bana saati soracak ve şimdiye kadar hiçbir şey olmamışken yeni Bayan Saat olacağım. Bayan Aksi Surat yerine. Tamam, ucuz bir kafiye ama uydu işte.

Dışarıda bana hiç kimse saati sormuyor ve belki de yeni Christopher Hansteen[2] olsaydım daha başarılı olurdum. Her çarşamba ve cumartesi apartmanın tepesine tırmanır, iki renkli bir silindiri yukarı kaldırıp saat tam on ikide aşağı bırakırdım, böylece limandaki tekneler ve kentte dürbünü olan insanlar bana bakıp saatlerini ayarlayabilirlerdi.

Genellikle yalnızca bakkala, arada sırada da kütüphaneye ve çocuk yuvasının önüne gidiyorum. Kütüphanenin güzel yanı birileri benimle konuşacakmış gibi görünürse işaret parmağımı dudaklarıma götürüp onları sustura-bilmem. Yuvanın önünde de böyle yapıyorum. Bakkalda hiç olmadı böyle bir şey. Başka yerlerde de... Kütüphanede okumak dışında yapılacak pek bir şey yok. Kapağı ilgimi çeken bir kitap bulursam, son sayfalarından daha fazlasını okuyorum severek, böylece Epsilon'a kütüphaneye gittiğimi söyleyebiliyorum. "Ruhunu biraz doyurman çok iyi bir şey," der Epsilon. Ama alıntılara çok ender değer veriyor. "Bir insandan nefret ettiğimizde onda kendi içimizde gömülü bir şeyden nefret ederiz," dedim, dolap kapaklarını açık bıraktığımdan yakındığında. "Bizim içimizde olmayan bir şey bizi rahatsız etmez." "Ben dolap kapaklarını hep kapatırım," dedi Epsilon. "Ama kalbinin kapısı sonuna kadar açık duruyor," dedim. "Evet, aslında bunda haklısın," dedi Epsilon.

Incil'in en sonunda şöyle yazıyor: "Bu kutsal kitaptaki sözleri duyan herkese söylüyorum: Kim ki buna bir şey eklerse Tanrı bu kitapta yazılı bütün dertleri verecektir ona." Bu yüzden sayfayı çevirip de arkasında bir sayfa daha olduğunu görmek şaşırtıcıydı.

Yuvanın önünde sırtımı çite dayayarak banka oturuyorum, çocukların seslerini duyuyorum. Onlar bana "homo" demeyi öğrettiler ben de onlara "şapşal" demeyi öğrettim; ama sanırım beni dinlemiyorlardı. Bir kedi gelene kadar oturuyorum orada, er ya da geç her zaman geliyor bir kedi.

Reçel rafından yeni bir kavanoz alıyorum, bu kez başka bir çeşit. Belki bunu açmak daha kolaydır. Kapağı çevirmeyi deniyorum, ama yapışmış gibi sımsıkı. Bu kez kasada oturandan bunu açmasını istemeye karar veriyorum, ama daha düşüncemi bitirmeden vazgeçiyorum. Yeniden korkak ve dilsiz oldum, dün bir şey sorulunca yanıt vermiştim tamam, ama bunun verdiği duygu ne kadar sürebilirdi ki? En fazla bir gün. Yeryüzünde yaşadığın her mutlu an kederle ödenmek zorundadır.

Yaşlandığında yalnızca kediler ve güvercinler gelir yanına. İnsanlar ihtiyarların onlara gittiğini sanıyorlar ama öyle değil. “Kurr-kurr” diyor dükkânın önündeki güvercinler dosdoğru bana gelirken. Ben de ince, yakınan bir sesle “Benim-yumurtalarımı-aldm, benim-yumurtalarımı-sen-aldın,” diyorum. Okulda güvercinlerin böyle dediğini öğrenmiştik. Bunun üzerine kent güvercinleri geri dönüyorlar. Bu kadının burada ne işi var, diye düşünüyorlar. Şayet bana doğru gelen bir kediyse sonunda geri dönmek zorunda kalan hep ben oluyorum. Bir keresinde kocaman bir siyam kedisi Tveita bloklarına kadar arkamdan geldi. Bunu anlattığımda Epsilon bir anda bembeyaz oldu, çünkü Tveita blokları ona komünizmi, zevksizliği ve ters gidebilecek başka her şeyi anımsatıyor. Onun politikada nerede durduğunu söylemek kolay değil. Birileri Tveita'daki alışveriş merkezinin önündeki sosisçinin duvarına kocaman, siyah yazılarla “anarşi ya da kaos” yazdıktan sonra benimle oraya gitmeyi de pek istemez olmuştu. Bana “mor eşarp” der. Bir zamanlar bakkala çıplak ayak giderdim ve kilim dokurdum.

“Sosyalist Sol Parti’ye yazılabilirim,” demiştim. “Yapabilirsin,” dedi Epsilon. “Bir reklam broşüründe yıllık üyelik için çok para gerekmediğini okudum,” dedim. “Yalnızca ödeme makbuzunda ‘zor durumda’yı işaretlemen yetiyor. Belki vergiden de düşebilirim.” “Vergi ödemiyorsun ki sen,” dedi Epsilon. “İşte buna seviniyorum,” dedim, “yoksa biraz ikiyüzlü bir davranış olacaktı.” “Doğru, doğru,” dedi Epsilon. “Sosyalist olarak ben daha çok şu sevimli ve saf tiplerden olurum,” dedim. “Hani şu kuralı bozmayan istisnalardan yani...” Epsilon, kafası karışmış gibi görünüyordu, şimdi ikimiz de ipin ucunu kaçırmıştık.

Kilisenin önündeki uzun yokuştan yukarı, eve doğru yoluma devam ediyorum. Oldukça ileride yokuşu yürüteciyle çıkmaya uğraşan bir adam var, onun da reçel kavanozlarını kendi başına açması olanaksız, ama yardım

istemekten çekinmiyordur herhâlde. Bir tek ben çekiniyorum yardım istemekten, kendi kendime bunun nedeninin çok gururlu olmam olduğunu söyleyebilirim, ama bu yüzden değil, gururlu olmak için hiçbir nedenim yok. Sonra aklıma iyi bir fikir geliyor; insana kendisini en iyi hissettiren şey, başkalarını ezmek değil mi? Önümdeki çelimsiz ihtiyardan önce tepeye ulaşmaya karar veriyorum. Şayet becerebilirsem benim kendimle gurur duymamı sağlayabilir bu belki.

Bacaklarım davul tokmakları gibi ilerliyor. Her şeye karşın terleyebildiğimi hissediyorum, bildiğimden bile habersiz olduğum sözcükler söylüyorum içimden. Bu yaptığım şeyin neredeyse bir yürüme yarışı olduğunun farkına varıyorum ve her adım atışta geride kalan adımın yerle temasının kesilmemiş olmasına özen gösteriyorum. Giderek yaklaşıyorum, adamın yanma ulaşıyorum ve onu geçiyorum. Belki insanları geçmenin topluma bir yararı yok, ama insana kendini iyi hissettiriyor. O kadar hızlı yürüyorum ki çalıların arkasındaki adamı neredeyse görmeden geçiyorum. Bir anda adamın yanımda belirip saati sormasıyla irkiliyorum. Kendimi topluyorum, ağırlaşmış sol kolumu sağ elimin de biraz yardımıyla yukarı kaldırıyorum.

“Bugün de dokuz buçuk,” diyorum. Öylece duruyoruz. Ben nöbet tutan bir askerim, dengesiz bacaklarım yere çakılmış. Belki adamın benimle konuşmak istediği bir şey vardır. Düşünemez durumdayım, bu güzel ruh durumunu bozma korkusuyla hiçbir şey söylemeye cesaret edemiyorum. Biraz ıslık çalıyorum, adamın elindeki muzu görmezden gelmeye çalışıyorum. Dudaklarımın arasından küçük bir melodi çıkıyor, çekinerek gülümsüyorum, ama adam gülümsemiyor. Yalnızca “tamam” deyip ormanın içine uzanan patikada gözden kayboluyor. Bir küçük melek geldi bize, belli belirsiz selam verdi ve gidiverdi.

O zaman ben de giderim.

Evin kapısın açacağım sırada komşunun kapısı açılıyor, June dışarı çıkıyor. Afallamış gibi bakıyor bana.

“Çok zor olmalı senin için,” diyor.

Ne diyeceğimi, ne diyebileceğimi bilmiyorum.

Reçel kavanozunu açmayı bile denemiyorum, dört dilim ekmek yiyorum üstlerine hiçbir şey sürmeden. Zaten ne anlamı var ki ekmeklere bir şey sürmenin.

“Otobüse binip böğürtlen toplamak için dağlara gittiğimiz günü hatırlıyor musun?” demiştim. “Aslında ne saçma bir düşünceydi.” Epsilon ve ben akşam yemeğimizi yemiştik, ne kadar da kısa bir zaman önceydi. “Böğürtlen toplamak benim ailemde bir gelenektir,” demişti Epsilon, daha önce birçok kez söylediği gibi. Belki de ona engel olduğum için beni suçluyordu. “Annem çok ustaydı,” derdi. Epsilonun annesini hiç görmedim, ama gözümün önünde canlandırabiliyorum. “Otobüste senin arkandan geldim, en arkaya oturduk,” diye sürdürdüm. “Sonra dışarıda durmuş bavulları yükleyen otobüs şoförünü bekledik.” “Tatili dört gözle bekliyordum,” dedi Epsilon. “Öyle yorgundum ki.” “Ben de oturup başını omzuma dayadığında uyuduğunu sanıyordum,” dedim. “Huzurluydum, hiçbir tehlike gelmiyordu aklıma, ama yanımızdaki otobüs yürümeye başlayınca yerinden fırlayıp, ‘Kayıyoruz, kayıyoruz,’ diye haykırdın.” “Ben bizim otobüsün geri geri kaymaya başladığını sanmıştım,” dedi Epsilon. “Öteki yolcular sana bakmaya başladılar, sanki... Anlarsın işte,” dedim. “Kimileri güldü,” dedi Epsilon. “Neyse ki uzun sürmedi,” dedim. “Gözlerini bana dikip bakmayı sürdüren o adam dışında,” dedi Epsilon. “Hiç hoş değildi,” dedim. “Ama sen ona niye baktığını sordun.” “Hiç böyle şeyler yapmam oysa, şaşırmıştım,” “Ben de öyle,” dedim. “Çarpıntılarım geçmedi epey bir süre.” Epsilon mutfak masasının arkasından bana gülümsedi. “Diş etlerin ne kadar sağlıklı,” dedim. Sonra bunun gelecek için iyi bir işaret olduğunu düşündüm.

Pencereden dışarı, karşıdaki binada bir evin içine bakıyorum. Orada bir sürü insanın kendi yaşamlarını sürdürdüklerini ve bizim evimizden içeri hiç bakmadıklarını düşünmek tuhaf. Neye yarar ki komşular o zaman? Evlerinde dolaşıyorlar, ölmeyecekmiş gibi yapıyorlar, ama ölecekler, bakkaldakiler de ölecek. Yürüteçli ihtiyar belki de şimdiden ölmüştür bile. Rahat uyu, acımız büyük.

EĞLENCELİ OLABİRİM. Bir zamanlar yaptığım bir şakayı hatırlıyorum: “Çok zayıf olduğu için pijamasında yalnızca bir çizgi olan adamı duydun mu?” diye sordum Epsilon’a. “Evet,” dedi Epsilon. “İmkânı

yok," dedim, "o adamı ben şimdi uydurdum." "Hayır, önceden duymuş olduğuma eminim Mathea," dedi Epsilon. "Evet, sanırım haklısın," dedim. "Şimdi düşünüyorum da, bu konuda upuzun bir yazı gördüm gibi geliyor bana Biz Altmışı Geçenler dergisinde." Hep böyle olur, insanın aklına gelen en iyi şakaları aslında önceden duymuş olduğu çıkar ortaya. Benim başıma her zaman gelir bu. Ama yine de gülüyorum, Epsilon'a kendimin tanıdığım en komik insan olduğunu söylüyorum. "Tamam da sen benden başka kimseyi doğru dürüst tanımıyorsun ki," diyor Epsilon. "Yine de..." diyorum.

Eğlenceli Mathea'yı tanıma şansını yitiren dünya için ne kadar üzücü bu. Ama aslında en çok benim için üzücü. Bir süre üzülüyorum, ama sonra bir zaman kapsülü yapmaya

karar veriyorum. Yorganı yana katlıyorum, ayaklarımı yatağın kenarından aşağı uzatıyorum, Epsiloriun tüylü kadife terliklerinin içine sokuyorum. Mutfağa gidip lavabonun altına bakıyorum. Kovaların ve bezlerin arkasında, içine plastik bulaşık deterjanı şişeleri koymak için kullandığımız eski bir karton kutu buluyorum. Kim bilir niyeyse Epsilon her seferinde çok sayıda alır aldıklarını. "Uzun ömürlü" yazıyor, benim vasiyetim olacak olan kutunun üzerinde. Kutuyu mutfak masasının üzerine koyuyorum, durup bakıyorum, ama bir süre kafamda tarttıktan sonra işime yaramayacağını anlıyorum, benim toprağa anlamlı bir şey gömmem gerek. Ne yapmam gerektiğini biliyorum.

Epsilon dosdoğru önüne bakarak oturuyordu, olasılıkları düşündüğünü sandım, ama sonra "Sana bir sandık yapacağım," dedi. "Ben ölünce eşyalarımı koymak için mi?" dedim. "Of, hayır elbette Mathea, lütfen," dedi Epsilon. Koltukta oturmuş petek motifli kulaklıklar örüyordum, çünkü Epsilon'un kulakları ağrımaya başlamıştı, nemli havalar ona dokunuyordu. "Yazlıkmış gibi görünen örgü kulaklık olabilir pekâlâ," demiştim, "ben elimden geleni yapacağım." Çadır kurmaya gittiğimiz Lutvann'dan her zamankinden daha önce dönmemiz gerektiğini istemeye istemeye itiraf etmiştik, çünkü elbiseler, yemek, her şey sırılsıklamdı, eşyalar kurumaya fırsat bulamadan yeni bir sağanak daha bastırıyordu.

"Küçük bir sandık yapacağım," diye sürdürdü sözlerini Epsilon. "Koltuğunun yanında durabilecek. Aslında o koltuk benimdi ama neyse." "Ama ben onu artık o kadar çok kullandım ki bundan sonra sana uymasına

imkân yok," dedim. "Her neyse," dedi Epsilon. "Sandığa örgülerini koyabilirsin, ölçülerini şimdiden kafamda hesapladım sandığın." Saatlerce ortalıktan kayboldu, el becerileri pek yoktur ve

daha önce hiç tahta rendelememişti. Aşağıdaki kumsalda marangozlarla ilgili şarkıyı söylediğimde ancak nakaratını mırıldanabilirdi. Rendele, eğele, gevele dur. Hey. Tahtalar, çekiç, kütük ve dükkânda satılan en pahalı testereyle kapıdan içeri girdiğinde örgümün son sırasını tamamlamak üzereydim. "Çok zekice bir buluş," dedi Epsilon. "Bununla sandığın kenarlarına nefis bir çerçeve yapacağım." Uzun süre baktım testereye. "Bana bir şeyi anımsatıyor," dedim. "Neyi?" diye sordu Epsilon. "Bilmiyorum," dedim.

İlk önce, yaptığı işlere karışmadan onu balkonda kendi başına bıraktım. Örgü kulaklıklarını takmış, ölçüler alıyor, testereyi ileri geri itekliyordu. Pek ilerleyemiyormuş gibi göründüğü için ona testere işinde yardım etmeyi teklif ettim. Bunun iyi olacağını, böylece boya işiyle uğraşabileceğini söyledi.

Tatil bitip de işe dönmeden bir gün önce sandık bitmişti ve bundan daha güzel bir şey olamazdı. Epsilon üzerini ci-lalamıştı, kapağını açtığımda dibine yakma harflerle "Benim sevgili Mathea'ma" yazdığını gördüm. Genelde "seni seviyorum" sözcüklerini ancak yattıktan sonra, benim uyuduğumu sandığı zamanlar söylediğini duyardım, sonra ben de onun uyuduğunu düşündüğüm zamanlar "leh liebe dich von ganzem Herzen.[3]" derdim. Sandığın dibinde yazanları okuyunca yüzüm kızardı, Epsilon'unki daha da çok kızardı, ikimiz de bu konuda tek bir şey söylemedik.

Sayıları neredeyse yetmişi bulmuş, irili ufaklı örgü kulaklıkları çıkarıp deterjan kutusunun üzerine koyuyorum, boş sandığı da mutfak masasının üzerine yerleştiriyorum. Bu sandığı gömeceğim, içine de Mathea Martinsen'i anlatan, yaşamını neyle geçirdiği hakkında fikir verebilecek şeyler koyacağım. Öyleyse örgü kulaklıklardan başlamak uygun olur. Açık yeşil, bir yanında koyu yeşil, küçük bir cebi olanı buluyorum. Cep bozuk paralar için, Epsilon bakkala giderken işine yarar. Ya da şayet savaş çıkarsa ormanda kamuflaj için... İçleri beyaz, kışın içini dışına çevirebilir. Cebe barut da koyabilir. Örgü kulaklığı mutfak masasına, sandığın yanına koyuyorum. Salona gidiyorum, duvardan duvara yeşil halının üzerinde

duruyorum. Bu halıyı bize içeride çimen duygusu versin diye almıştık. Alır almaz tavanı da maviye boyamamızı önerdim, ama Epsilon bunun yerine dışarı çıkabileceğimizi söyledi.

Yaşamımın büyük bir bölümünü televizyonla geçirdim, televizyon için o kadar vergi ödediğime göre karşılığını da almalıyım biraz. Ama Einar Lunde’ye sandıkta yer yok, bu kesin.

Kanepenin yanındaki küçük sehpada kaptıkaçtı oynamak için kullandığımız iskambil kâğıtları duruyor. Çok sık oynamayız, çünkü ben sabırsızım, Epsilon da cimri. Her elden önce Epsilon dakikalarca olasılık hesabı yaptığı için genellikle üzerine oynanacak bir şey olmadıkça kâğıt oynamak istemiyorum.

Kitaplıkta düğün resmimiz duruyor. İndirip elimle çerçeve camının tozunu siliyorum. Ben pek belli olmuyorum çünkü fotoğrafçının kullandığı zemin (şafak rengi olduğunu iddia ediyordu) benim elbisemle (gazetedeki reklamda turuncu bir rüya olduğu yazıyordu) neredeyse aynı renkte. Dudaklarımı şişirmiş, yan gözle Epsilon’a bakıyorum, yaptığı şeyin ne olduğundan haberinin olup olmadığını merak ediyorum.

Bunun dışında kitaplıkta Epsilon’un kitapları ve İstatistik Yıllığı’mn 1880 yılından başka bütün sayıları dışında pek fazla bir şeye yer yok. Sıra sıra duruyorlar ve onların hiçbirini almaya gönlüm razı olmuyor. “Biliyor musun Mat-hea,” demişti bir keresinde, çok çok eskiden. Yine de çok iyi hatırlıyorum. “Korkunç ölümler söz konusu olduğunda yangın, zehirlenme, boğulma, zehirli hayvan ya da bitkiler, cinayet ve başka hemen her konuda genelde erkek ve kadın sayısı neredeyse eşit, ama düşmek söz konusu olduğunda kadınlar önde gidiyorlar.” “Öyledirler,” dedim. Ama Epsilon sanki okuduğu şeylere inanamıyormuş gibi baktı bana yalnızca. Sonunda gülmeye başladım. Benden nasıl bir tepki vermemin beklendiğini bilmediğim zamanlarda gülerim genellikle. Epsilon gülünecek bir şey olmadığını, tersine bunun üzerinde düşünmem gerektiğini söyledi.

Bütün kitapların kitaplıkta durmaları gerekir, Epsilon içlerinden birini okumadığı sürece. O zaman bile ortaya çıkan boşluktan hoşlanmaz. Aynı nedenle yıllıkların hiçbiri yatağın yanındaki komodinin üzerinde durmaz. Benim komodinimin üzerinde İncil duruyor, çünkü Epsilon komodinin

üzerine koyulması en yaygın olan kitabın İncil olduğunu söylüyor ve bu kendinde bile bir şeyler gösteriyor olmalı.

Yatak odasındaki gardıropta giysilerimiz asılı. Gelinliğimi buluyorum, çünkü bunu zaman kapsülüne koyabilirim. Bütün eşyalarımızın başına neler geleceğini merak ediyorum. Herhalde atılırlar, onların içlerindeki bütün anılar da atılmış olur. Dünyanın en derin gölünün hangisi olduğunu merak ediyorum.

Öteki ucumda, su kenarında duran uzun ayaklarıma bakıyorum. Ayak parmaklarım güneşe uzanıyorlar, aç çocukların yemek tabağına uzanması gibi. Ayaklarım bedenimin başka parçalarından daha hızlı büyümüşlerdi. Daha ben okula başlamadan büyümelerini tamamlamışlardı.

Sanırım bu doğanın kafamın büyüklüğünü düşünerek yaptığı ustaca bir ayarlamaydı ki dengemi yitirmeyeyim. Epsilon yanımda yatmış, kitabın üzerindeki kumları silkeliyor, harfleri görebilmek için gözlerini kısıyordu. Yan gözle çadıra baktım, örgümü getirsem mi diye düşündüm. “İnsanlar gelirse giyinmen gerekir,” dedi Epsilon. “Birini mi bekliyorsun?” diye sordum. “Dolaşmaya çıkmış birileri geçebilir,” dedi Epsilon. Her şeyin bir ilki vardır, onun için örtündüm.

“Kaşlarım olmadığı zamanlar,” diye söze başladım. Epsilon sayfasını çevirdi. “İyi iletişim kurmamız zor oluyordu,” diye sürdürdüm. Epsilon yanıt vermedi. “Ben havadaki elektrikten konuşurken aramızdaki durumdan söz etmeye çalışıyordum,” dedim, “ama sen yalnızca söylediğim şeyi anlıyordun.” Gözlerimi güneşten Epsilon’a çevirdim, dinliyormuş gibi görünmüyordu. “Bunu daha önce duymuş muydun?” diye sordum. “Ben oradaydım,” dedi Epsilon. Kulağına konan bir uç uç böceğini elimle uzaklaştırdım, anlatmayı sürdürdüm. “Bütün ciddiyetinle, şayet yıldırım çarpmasından korunmak istiyorsam bacak arası geriliminden kaçınmak için bacaklarımı toplamam gerektiğini söylemiştin bana.” “Bu bir gerçek,” dedi Epsilon. “Doğal olaylar dışında bir şey konuştuğumuz hiç aklıma gelmemişti.” “Ben de tam bunu söylüyorum,” dedim. “Herkes insanların kaşlarının olmasının nedeninin gözlere ter gelmemesi olduğunu düşünüyor, ama aslında başka insanlarla iletişim kurmak için varlar onlar. Biraz serinleyelim mi?”

Göle girdim, su göbeğime gelene kadar ilerleyip Epsilon’u bekledim. Ayak parmaklarının ucuna basarak, neredeyse yan yan, bir yengeç gibi yürüyordu. Kafamı salladım.

Mutfak masası dolmaya başladı, akşam da yaklaşıyor, yarım gece ve bütün bir gündür buradayım, Einar Lunde haberleri vermeye hazır televizyonda. Bugün bazı insanların ister kamp kurarken olsun, ister yaşamın genelinde olsun arkalarında hiç iz bırakmamayı amaç edindiklerini anlatıyor. Herhâlde bu hareketin onur üyesi olabilirdim ben. Ama içimde bir ses onların bu tür ödüllendirmelerle uğraşmadıklarını söylüyor, ayrıca bütün gün boyunca arkamda iz bırakmak için çalıştım, mutfak masam izlerle dolup taşıyor.

UYUDUM SANIYORDUM, ama sonra gömmeye değer bir şeyler var mı diye bir de vestiyere bakmayı unuttuğum aklıma geldi. Telefonu gömmek iyi olurdu. Fakat ya çalarsa? Ya birisi telefon ederse?

Epsilon bana yalnızca bir kere telefon etti, o zaman telefonu daha yeni almıştık, apartmanın hemen karşısındaki telefon kulübesinde aradı beni. “Ses kontrol, ses kontrol, bir, ki, üç, püff.. eko, eko, ses kontrol,” dediğini duydum, sonra telefonu kapadı.

Koridora çıkıp vestiyerin önünde yere oturuyorum. Üst çekmecelerde yığınla eski telefon kataloğu duruyor. Bana birisi herhangi bir hobimin olup olmadığını soracak olsa bir koleksiyoncu olduğumu söyleyebilirdim. En alt çekmecede fotoğraf albümü var, sert kapakları açarken gıcırdıyor. Resimlerin çoğu doğumumdan önceki zamanlara ait.

Epsilon’dan önce yalnızca ben yoktum, anne, baba, babanın teyzesi ve dayısı da vardı. Belki benim bilmediğim başkaları da vardı, kimse bana bir şey anlatmamıştı. Komşunun kızı anne ve babamın benim biyolojik annem ve babam olduğunu bağırarak söylediğinde sekiz yaşımdaydım. Bu olayın nasıl gerçekleştiğini de bağırarak anlatmadan edememişti.

Annemle babamı yitirdikten sonra Hans Amca ve Asta Teyze’yle de bağlantım koptu. “Böylesi herkes için en iyisi,” dedim Epsilon’a. Hans Amca’nın birkaç yıl sonra, doğuştan bir hastalık nedeniyle öldüğünü biliyorum. Cenazeden bir hafta sonra da Asta Teyze hiçbir neden olmaksızın öldü.

Albümdeki resimlerden biri yerine yapıştırılmamış, kucağıma düşüyor. Bu benim fikir olarak bile doğmamdan çok öncesine ait. Annem, babam, Hans ve Asta var, mevsimlerden yaz. Kocaman bir kiraz ağacının önünde sıralanmış duruyorlar. Süslenmişler, gülümsüyorlar, annem bile. İçinde ben olmasam bile bu resmi hep sevmişimdir ve şimdi ölmenin de böyle bir duygu olması gerektiğini düşünüyorum. Tıpkı doğmamış olmak gibi, ama tabii o kadar da kötü değil. Ama ağaçlarda kar yok, soğuk eller giysilerin arasına saklanmamış, portakallar da yok. Ne olursa olsun çok büyük fark var, çünkü kiraz ağacı resminden sonra içlerinde benim de olduğum çok sayıda resim geldiğini biliyorum. Çocukluğumdan kalma resimleri karıştırırken hiç tek başıma çekilmiş resmimin olmadığını fark ediyorum.

En arkaya, baktığım bir köpeğin resimlerini yapıştırmışım. “Stig kuyruk sallıyor” yazıyor birinin altında eğik bir çocuk yazısıyla. Bir başkasında “Stig kemiğini kemiriyor” ve sonuncusunda Stig ve ben varız. “Soldaki Stig” yazıyor.

Albümü yerine geri koyacaktım ki içinde dişler olan naylon torbayı görüyorum. Dişlerle dolu kocaman, saydam bir torba... İlk ve son işimden bir anı...

“Sana güzel bir haberim var,” dedi Epsilon daha yeni evlendiğimiz sıralarda bir gün. “Emekliye mi ayrılıyorsun?” dedim. “Hayır, daha yeni başladım çalışmaya,” dedi Epsilon. İstatistik Bürosu’nun kapısından içeri daha yeni girmişti. Şefinin yanında benim için bir temizlikçilik işi bulduğuydu vereceği haber. Biraz dışarı çıkıp insanların arasına karışmak güzel olmaz mıydı benim için? “Ama ben insanların arasında olmaktan hoşlanmıyorum,” dedim, “yalnızca seninle birlikte olmaktan hoşlanıyorum.” “Evet, orası kesin,” dedi Epsilon. “Kendini çok özel hissedebilirsin,” dedim. Ne yazık ki Epsilon şimdiden işi kabul etmişti benim için. Ben temizlik yaparken nasıl olsa evde kimse olmayacağı için kaygılanmama da gerek olmadığını düşünüyordu. O kadar kendinden hoşnut bir şekilde gülümsüyordu ki akıl yürütmesindeki mantık kopukluğunu ona göstermemeyi seçtim, çünkü evlilikte insanın kimi zamanlar sessiz kalması gerekir. Yalnızca almak değil vermek de gerekir.

Temizlik bittikten sonra dolapların, çekmecelerin içlerini kurcalamayacak kadar güçlü bir karakterim yoktu benim. Bulduğum ilk ilginç şey bir puro

kutusuna benziyordu ama kapağını açtığımda çok şaşırdım, çünkü kutu bir sürü dişle doluydu, saymaya çalıştım ama bitiremedim. Süt dişleri, azı dişleri, dolgulu ve dolgusuz dişler, altın dişler, yirmi yaş dişleri. Ağzı diş dolu olan insanları hep kıskanmışımdır, çünkü dişçiye gitmeyi hiç başaramadım, dilimi ne yapacağımı bilemezdim herhâlde. Dişlerim çok erken yaşta sallanıp dökülmeye başlamışlardı. Daha gençliğimde ağzımdaki boşlukları hissederdim ve bugün bile salatalık yediğimde yamru yumru diş izlerimi görünce dişlerimin duruşundan kaygıya düşerim. Kıskançlığım diş koleksiyonunu eve götürmeme neden olmuştu. Evde dişleri bir naylon torbaya koydum, er ya da geç onlara ihtiyacım olacağını hissediyordum içimde. Torbayı vestiyerin en alt çekmecesine, albümün altına koydum ki Epsilon bulamasın; çünkü Epsilon albümle hiç ilgilenmezdi. “Şimdiyi yaşamalıyız Mathea,” der her zaman.

Epsilon kutlama için pastaneden pasta almıştı, ama birkaç gün sonra ona baktığımda bir şeylerin ters gittiğini görmem zor olmadı. İlk korktuğum şey şefin dişlerinin çalındığını fark etmiş olduğu oldu, ama Epsilon bu konuda hiçbir şey söylemedi. Yalnızca şefin artık temizlikçiye ihtiyacı olmadığını söyledi. “Ne kadar güzel işe başlamıştın oysa Mathea,” dedi. “Çok üzüldüm.” Elimden geldiğince avutmaya çalıştım onu. “Şimdi seninle birlikte olmak için daha çok zamanım olacak,” dedim. “İyi ama ben işteyim,” dedi Epsilon. “Evet ama sen hep aklımda olacaksın,” dedim. Epsilon yanağımı okşadı. “Ben dünyanın en iyi eşiyim,” dedim.

Epsilon hayal kırıklığımın farkına varmadı. Şefin egzotik temalı bir ayrılık partisi düzenlemesini beklemiyordum, ama bir teşekkür duymak içimi ısıtırdı.

Dişlerin durduğu naylon torbayı zaman kapsülüne koymayı düşünüyorum, DNA her zaman işe yarar. Ama bunun benim DNAm olması daha iyi olurdu. Torbadaki dişlerden kimileri benim ama hangileri olduğunu bilmiyorum. Ağ-zımdakilerden birini vermek de istemiyorum, zaten yeterince azlar. Saçlarım da o kadar çok sayılmaz. Ama bu canımı pek sıkmıyor, Rusya’da iki yöneticiden biri kel. Biraz ölü deri koymayı düşünebilirim belki. Her insanın DNAsı eşsiz ve eşsiz bir insan olduğumu düşünmek güzel bir şey, ama sonra aklıma her bir Çinlinin de eşsiz olduğu geliyor.

Bütün bir günü gömebileceğim şeyleri bulmakla geçirdim, şimdi karanlığı beklemem gerekiyor. Einar Lunde'yi açıyorum. Sakallarını tıraş etmiş, ama burnunun altındaki küçük hamster yerinde duruyor."

"Benimle birlikte haberleri izlemek istemiyor musun?" diye soruyorum Epsilon'a. "Hayır, ben okuyorum," diyor ve İstatistik Yıllığı nın sayfalarını çevirmeyi sürdürüyor. "Ama bir olay olmuş olabilir," diyorum. "Bir olay olmuş olduğunu düşünmek bile," diyor. "Senin gözlerini yaşartıyor neredeyse," diye sözlerini tamamlıyorum. Einar Lunde ölen insanları anlatıyor ve akşamın devamında Gece Haberleri'ne kadar her saat başı ölüyorlar. İnsanların buna nasıl dayandıklarını anlamıyorum, isyan etmemiz gerekirdi.

Yeniden bir şeyler yiyorum, yalnızca yemek zorunda olduğum için. Bir kâğıda bir şeyler yazıp zaman kapsülüne koyma konusunda karar vermeye çalışıyorum. Kulağa arkadaş bulma ilanı gibi gelmeyecek bir şeyler yazabilirim kendim hakkında. Ama aslında bir anlamda bu yaptığım da öyle bir şey belki. Tek bulabildiğim şey adımın yalnızca Mathea olduğu. Bunu yazıyorum. Hızla okuduğumda "Yalnızca Mathea" yazacağıma "Yalnız Mathea" yazmış olduğumu görüyorum, Epsilon'un bundan haberi olup olmadığını merak ediyorum. DNA bırakmak için parmak izimi basıyorum, ardından i'nin noktasını koyar gibi bir de öpücük konduruyorum üzerine.

NE ICADAR AZ, O KADAR İYİ, diyorum kendi kendime, ardından bir kez de biraz daha yüksek sesle söylüyorum. Epey bir kafa yorduktan sonra zaman kapsülüne neleri koyacağıma ve kâğıtta ne yazacağına karar verdim sonunda. Başlangıçta düşündüklerimle hiç ilgisi bile yoktu. Mutfak penceresinin önünde durup dışarı bakıyorum, karşı apartmanın bütün pencereleri karanlık. Sandığı binaların arasındaki çimenliğin tam ortasına gömeceğim, böylece kararımı değiştirirsem, sandığı kazıp çıkarmam gerekirse kolayca bulabileceğim... Bu olabilir pekâlâ. Hem böylece mutfak penceresinden görebileceğim gömdüğüm yeri. Böyle durup plan yaparken gözlerimi yummam gerekiyor, gözlerim yanıyor, belki de sandıkla böyle uğraşacağıma kendimi gömmek en iyisi. Buna değer mi bilmiyorum, hayat yaşamaya değer mi bilmiyorum. Bunu ölmeden önce bilemem, büyük olasılıkla öldükten sonra da bilemem.

Dışarıdaki karanlığın içinde kaybolacak koyu renk giysiler giymem gerek. Hiç sorun değil. İki elbisem var, bir siyah elbise, bir de turuncu gelinlik. Siyahını alıyorum.

"Kendine biraz renkli bir hırka örmelisin," diyor Epsilon, "şişlerini elinden bırakmıyorsun nasıl olsa. Gri hırkan ya da siyah elbisen de güzel, ama biraz renk yakışırdı. Bana en son ördüğün örgü kulaklıkların koyu kırmızısına ne dersin?" Ama koyu kırmızı bir şey giyemem kesinlikle. Epsilon'un örgü kulaklıkları için kullanmak yeter de artar.

Temizlik dolabında bir küreğimiz var. "Bir küreğimizin olması iyi bir şey," diyor Epsilon, "bir gün o kürek için bana teşekkür edeceksin, eminim bundan." Bir keresinde küreği bir tavşanı gömmek için kullanmıştım, ama şimdi elimde kürek, kolumun altında sandıkla kapının önünde durmuş, endişeyle kapı deliğinden dışarı bakarken yeniden teşekkür ediyorum. Sonra kapıdan dışarı süzülüp merdivenlerden iniyorum. Dışarıda hava serin ve rüzgârlı, karanlığı ciğerlerimin derinlerine çekiyorum, sakinleşmeye çalışıyorum. Haberleri izledikten sonra dışarı çıkmıyorum epeydir. Therese kaçırıldığından beri geç saatte dışarı çıkmaz olmuştum.

Gazetelerin ön sayfalarında resimleri vardı, bir gün dışarıda oyun oynarken kaybolmuştu, bir anda uçup gitmişti sanki. Apartmanının önünde, sokaktaydı, sonra yok olmuştu. Annesinin kaçırana Therese'yi geri vermesi için yazdığı mektubu hatırlıyorum. Bu olay dengemi bozmuştu neredeyse. Belki de bunun gerçek nedeni menopoza girmemdi.

Sürekli tetikteydim. Biri bana yolu soracak olsa son hızla ters yöne koşuyordum. Sokağımızda bir arabanın yanından geçerken konsolun üzerinde siyah bir deri eldiven görünce içim ürpermişti, neredeydi öteki teki? Epsilon'u bir tavşan almamız gerektiğine ikna ettim, ama artık evde yalnız kalmaktan hoşlanmadığım için istediğimi söylemedim. Bunu anlamazdı. "Hayvanları çok seviyorum ben," dedim. "Tıpkı Hitler gibi."

Tavşan geldiği akşam kusmaya başladı. Daha ona bir ad vermeye bile zaman bulamamıştım, doğru dürüst okşa-yamamıştım bile. Benim yüzümden olmamıştı yani. Bütün gece oturup ona baktım. Epsilon uyandığında ben çoktan alacakaranlıkta dışarı çıkıp onu gömmüştüm bile.

“Nereye?” diye sordu Epsilon. “Söylemeyeceğim,” dedim. “Senin gidip onu gömdüğüm yerden çıkarmanı istemiyorum.”

Sonra bir akvaryum aldık, ama balıklar orada olmalarına rağmen kütüphaneden geldiğimde kapıyı açarken korkuyordum. Perdelerin ve yatak odası kapısının arkasına saklanan adam kaçırıcılar duyabilsin diye var gücümle içerinin sessizliğine “Merhaba Epsilon,” diye sesleniyordum. “Karate kursun nasıl geçti bugün?” Sonra bağırıyordum: “Of Epsilon, yine tabancanı ortalıkta bırakmışsın.”

Korkum zaman içerisinde azaldı, sıcak basmaları da ben farkına varmadan geçti. Ama küçük Therese’yi hiç unutmuyorum.

Kürek omzumda çimenliğin ortasına yürüyorum. İçimden hiç kimsenin beni görmemesini umuyorum. Şayet gören olursa dışarıda çöpleri topladığımı söylerim. Kazmaya koyuluyorum. Kollarım yoruluyor, yakında bırakmak zorunda kalacağım, ama en azından sandığın içine sığabileceği kadar bir çukur kazmayı başardım. “Bol şans,” diyorum, buna bir kafiye bulamadığım için kızıyorum. Sandığın üzerini toprakla ve çimenle örtüyorum. Neyse ki çimenlik de çok kötü durumda, kazdığım yerin neresi olduğunu görmek kolay değil. Umarım karanlık yüzünden yanılmıyorumdur. Hızlı adımlarla apartmanın girişine dönüyorum. İlan panosuna bir kâğıt asıldığını fark ediyorum göz ucuyla, oysa bir ilan panomuzun olduğundan bile habersizdim neredeyse, yere bakmakla meşguldüm her zaman. Kâğıtta “İMECE!!!” yazıyor, bir adım gerilemek zorunda kalıyorum, böyle bağırmaya ne gerek var. Gerisini okumaya cesaret edemiyorum, hızla merdivenlerden yukarı çıkıyorum.

SIYRIKLARIM KAŞINIYOR, kaşıyınca kanıyor. Biraz kafiyeli oldu. Beni bütün gece uyutmayan belki bu sıyrıklardı, belki sandığı gömerken yükselen adrenalin, belki de imece kâğıdıydı. Kanlı parmak uçlarıma bakıyorum. Ne güzel, diyorum, yaşadığımın bir kanıtı daha. Ayrıca camın aynasında dişlerimin duruşuna bakmak için ağzımı açtığımda mutfak camı da buğulanıyor. Ama kan görmekten hoşlandığım düşüncesi beni korkutuyor, hemen başka bir şey düşünmeye çalışıyorum. Parmağımı bir peçeteye silip çimenliğe bakıyorum. İnsan bilmiyorsa oraya bir şeyin gömüldüğünü kesinlikle göremez. Kimse bilmediğine göre rahat soluk alabilirim. Ama yardım etmesi gereken sandık bana yardım etmiyor. Niye

böyle olduğunu merak ediyorum, belki de birisi kazıp çıkarmadıkça bir işe yaramıyordur, ama o zaman da büyük olasılıkla ben gömülmüş olacağım.

Kahvaltıdan sonra hiçbir şeye ihtiyacım olmamasına karşın bakkala gitmeye karar veriyorum. Aşağıda, apartman

girişinde ilk önce gözüme huzurevinin bir daveti çarpıyor, kendimi kötü hissediyorum, onun yerine imece ilanını okuyorum. Hafta sonunda imece olacağı yazıyor, ama daha fazlasını okumaya zaman bulamadan üst kattan bir ses duyuyorum, koşarak kapıdan çıkıyorum.

Daha önce hiç imece yapmazdık, kapıcı her şeyi hallederdi, ama artık öldü. Yenisini bulmamış olmaları tuhaf. Ben imeceye katılamam, bu olanaksız bir şey. Ama küreğim var ya, belki bir küreğe ihtiyaçları olur, ayrıca hiç kimsenin sandığın gömüldüğü yeri çapalamamasma da dikkat etmem gerekiyor. Belki kurabiye yapmam gerekiyordun Apartmanda çok sevilen biri olabilirdim, yılın en iyi apartman sakini seçilebilirdim, Groruddalen gazetesi buraya gelmiş olabilirdi, komşularım beni sırtlarına almış çimenliği dolaştırırken resmimi çekerlerdi.

Korunun içinden geçiyorum. Tek bir şey var, o da bir mantar. Kafiyeli oldu. En zehirli türden bir beyaz mantar... Ama hayal kırıklığına uğramak yerine mutlu olmak için, kendimi başkalarına bağımlı bir duruma getirmemem gerektiğini söylüyorum kendime. Mutluluğunu kendin yaratmalısın Mathea.

Bakkaldan bir düzine kurabiye ve açmaya yetecek malzeme ve üç değişik kavanoz reçel satın alıyorum. Kasaya geldiğimde bütün bunları alışveriş fileme sığdırmamın imkânsız olduğunu, bir torba istemem gerekeceğini anlıyorum, ama sonra haberlerde artık Norveç’te giderek daha çok sayıda İsveçlinin çalıştığını duyduğumu hatırlıyorum ve torbanın İsveççesini bilmiyorum. Kasiyer sormadan, bana bakmadan iki torba koyuyor yan tarafa. Rahatlıyorum, bir hıçkırık gibi çıkan bir sesle İsveççe teşekkür etmeye çalışıp “tack,” diyorum.

Torbalar ve alışveriş filesi ellerime ağır geliyor, ama bu iyi oldu. Geceki kazıdan sonra her yanım tutulmuştu. Her yanımın tutulmasını, bir şeyler yapmış olduğumu hissetmeyi seviyorum. Tutulma benim en sevdiğim duygu olmalı. Sevgiden sonra elbette... Dilim de tutulabiliyor biraz, çünkü

Epsilon genellikle öpüşürken dilini kullanmasa da ben hep dilimle öpüşürüm. Onun orada olduğunu o zaman anlayabiliyorum. Bedende yalnızca bir ucundan tutturulmuş tek kas... Bunun üzerinde uzun süre düşünmek hoşuma gitmiyor. Bana yitirdiğim her şeyi anımsatıyor. Küçükken uçurduğum uçurtmaların ipleri kopardı her seferinde. Dolaştırmaya çıkardığım köpeğin tasması çıkmıştı, Stig'i bir daha hiç görememiştim.

Tutulmuş olmama karşın uzun yokuşta önümden gidenleri kolayca yakalıyorum. İlan panosunda asılı yazının tamamını okuyorum. "Önümüzdeki cumartesi imecemiz var," yazıyor. "Bütün apartman sakinlerinin gelmesi zorunludur!!!" Yutkunuyorum, başka kötü şeyler yazıyor olabileceğini düşünerek geri kalanını çabucak okuyorum, aslında şimdi okuduğumdan daha can sıkıcı ne olabilir bilmiyorum. "Yeni kapıcımız Leife hoş geldin derken büyük bir ortak çalışmayla sitemizin Groruddalen'in en güzel sitesi unvanını geri kazanmayı amaçlıyoruz." Of, hayır, diye düşünüyorum ve aynı anda telaşa kapılıyorum. Şimdi hemen gitmem gerekiyor, binleriyle karşılaşma riskini göze alamam. Ama yine de son satırı okuyorum. Burada yaşlıların ve özürlülerin katılmak zorunda olmadığı yazıyor, aynı anda bir yandan rahatlıyorum, bir yandan da biraz hayal kırıklığı yaşıyorum.

Üçüncü kata geldiğimde June kapının ağzında durmuş başını sallıyor, beni sarsıp dengemi bozmak istiyormuş gibi görünebilir başkalarına, içeri girip kurabiye yapmaya başlıyorum.

Her zaman kurabiye ve poğaça yapmışımdır, ama en iyi yaptığım şey açma. Stein öldüğü güne kadar bir sürü açma yedi. Kendimi ve Epsilon'u onun intihar ettiğine inandırmaya çalıştım. "Son zamanlarda çok mutsuz görünüyordu," dedim. Aslında onu öldüren bendim. O bizim çocuğumuzun yerine geçiyordu, çünkü çok denememize karşın Epsilon'la benim çocuğumuz olmadı. Önceleri bunun nedeninin ranza olduğunu düşünüyorduk.

"Seni tanıyorsam üst yatakta yatmayı isteyeceksin," demişti Epsilon. "Hayır," dedim aslında evet demeyi istememe karşın. Bunun üzerine Epsilon sarsak adımlarla yukarı tırmandı. Bir keresinde bir tahta merdiveni çıktıktan sonra yukarı çıkmanın aşağı inmekten çok daha kolay olduğunu

gördüğünde yükseklik korkusu edinmişti. Bunun nedeni gözlerimizin ellerimize ayaklarımızdan daha yakın olmasıdır belki. Epsilon bunun en aşırı örneği ve sonunda bu çılgınlığa bir son vermem gerektiğini anladım, Epsilon'un sobanın üzerinden aşağı, yanıma inmesine yardım ettim. Sonradan bir yerlerde bir yanlış olduğu ortaya çıktı. Bunu önceden bilmiş olsaydım bir yığın endişe çekmekten kurtulurdu. Komşu kızı sperm hücrelerinin yüzüp içeri girdiklerini ve seni en beklemediğin anda hamile bıraktıklarını anlattıktan sonra böyle bir şeyin başıma gelmemesi için kesin kararımı vermiştim. Bunun üzerine akşamları banyo yaparken sahip olduğum bütün iç çamaşırlarını birbiri üzerine giymeye başladım. Belki de hamile bırakılmama konusunda bu kadar kesin bir karar verdiğim için bunu değiştirmek de bu kadar zordu. Epsilon ve ben de çocuk yerine bir Dalmaçyalı aldık.

Uzun bir süre adı Black mi olsun yoksa White mı diye tartıştık. "Ama niye daha az ırkçı bir ad olmasın," diye bir öneride bulundum, "biz ileri görüşlü insanlarız, adını King koyalım, Martin Luther King'in anısına. Başkalarına örnek olalım." Böylece adını King koyduk ve Haugerud'e ilk zenci taşmana kadar her şey çok iyi gitti. King herkese yaptığı gibi zencinin de bacaklarının arasını koklamak yerine kudurdu, havlamaya başladı ve zavallı adamın üzerine atladı. Önce bunun bir kerelik bir durum olduğunu sandık, ama aynı şey defalarca yineledi. Köpeğimiz ön yargılı türdendi, onu çok sevmemize karşın adını Martin Luther King'den alamayacağını düşündü, bunun üzerine Epsilon'un amcasının adını verdik ona. Adı Stein oldu. Nasıl öldüğü düşünülürse, kaderin bir şakası olmalı bu.

Sonbahar başlarıydı, Stein'la birlikte, hep yaptığımız gibi Lutvann kıyısına dolaşmaya gitmiştik. Cebimde açmalar vardı, bunları ona atıyordum. Stein'ı yürütebilmenın tek yolu buydu. Geldiğimizde suyun kenarında durduk, çünkü Stein karaya çarpan dalgalara bakmayı seviyordu. Epsilon Stein'm göründüğünden daha zeki olduğundan kuşkulanıyordu, çünkü Epsilon istatistikten söz ederken o oturduğu yerde sık sık gülümserdi. Sonunda iyi bir ortalama dağılıma değer veren biri çıkmıştı. Stein Lutvann'ın dalgalarına bakarak otururken yüzünde yine o aynı bilmiş gülümseme vardı. "Bir dalgada çok fazla matematik var," derdi Epsilon. O gün rüzgâr çok hafif esiyordu, bu yüzden Einstein'a düşünecek bir şeyler çıksın diye suya taşlar atıyordum. Biz orada otururken bir sınıf dolusu öğrenci çevremizi

sardı, köpeklerin ilkokul öğrencilerinin üzerinde manyetizma etkisi vardır hep. Bundan kurtulmak olanaksızdı. “Şu şişko köpeğe bak,” dedi şişko bir oğlan. Her zaman şişko oğlan değil midir en küstah olan? “Yüzemiyor mu?” diye sordu bir başkası. Ne yanıt vereceğimi bilmiyordum. Stein yüzmeye hiçbir zaman ilgi göstermemişti. Çocuklar güldüler, ben Steinın adına kırıldım, “yüz Stein, yüz,” diye fısıldadım ama Stein yalnızca gülümsedi bana. Bu bir açma istediği anlamına geliyordu kesinlikle. Elimi cebime attım, torba hışırdadı, Stein bir anda ayaklandı, ama torba boştu. Görelim bakalım gerçekte ne kadar zekisin, diye düşündüm, sonra üç hızlı adım atıp abartılı bir hareketle suya bir şey atıyormuş gibi yaptım. Stein suya atladı, çocuklardan kimilerinin üzerine su fışkırdı ki bunu hak ediyorlardı bence. Stein yüzmeye başladı. Genelde açma attığım zaman çok uzağa gitmesi gerekmezdi, çünkü suya açma atmak pamuk topağı atmak gibiydi, ama şimdi benim hızıma kanmış olmalıydı, çünkü açığa doğru on ya da yirmi metre yüzdü. Saçlarımın dibini kaşıdım. Açma olmadığını, benim yalnızca hava fırlattığımı ne zaman anlayacaktı? En-dişelenmiştim. “Nereye gidiyor?” diye sordu bir kız. Kısa bir süre sonra yalnızca inip çıkan siyah beyaz kafayı görebilir olmuştum, sonra Stein gözden kayboldu. Şişko oğlan “Köpek kayboldu,” dedi. Çocuklar bir suya, bir bana baktılar. Ben ne yapacağımı bilmiyordum, hiçbir şey yokmuş gibi davrandım.

Bir süre sonra çocuklar arkalarını dönüp gittiler. Ben suyun üzerini bakışlarımla tararken akşam oldu, güneş gözden kayboldu. O zaman eve gittim, Epsilon’a Stein’ın bizi terk ettiğini anlattım. “Böyle bir şeyin olma olasılığı 8’den daha az olmalı, şayet £ mikroskobik küçüklükte bir birimse,” dedi Epsilon, nasıl olduğunu anlattığımda.

Kurabiye yaparken imeceye nasıl gidebileceğimi düşünüyorum, çünkü belki özürlü değilim ama kesinlikle yaşlıyım.

Kimse gelmemi beklemeyecek ve bildiğim en kötü şey insanların beklentilerini yanlış çıkarmaktır.

Yorucu bir yaşam söndü**, **çalışkan bir el dinlendi**, **artık çalışma günün sona erdi**, **iyi kalbin uykuya daldı. Artık geceleri sırtüstü yatmayı sevmiyorum, kendimi bir ceset gibi hissediyorum, özellikle hep yaptığım gibi ayaklarımı toplayıp ellerimi kavuşturarak yatarsam. Bir tabutun içine

yerleşme duygusu çok rahatsız, onun için şimdi genellikle yüzükoyun yatıyorum, bacaklarımı dışa açıyorum. Kalçalarım esnek benim.

Arada sırada uyuyorum, telefonun çalmasıyla uyanıyorum. Telefonu açmaya cesaret edemiyorum, ama Epsilon açmam gerektiğini söylüyor, çünkü önemli bir şey olabilir. Ama sonra bunun yalnızca bir rüya olduğunu anlıyorum.

İMECE VAR. Çok sayıda komşu zaman kapsülünün üzerinde duruyor. Bu biraz iyi bir şey, sanki ben de oradaymışım gibi, ama elbette karşılaştırılamaz bile. Konuşuyorlar, gülüyorlar. İmecede önemli olan çalışmak değil miydi? İnsanların durgun olacaklarından emindim, ama belli ki kimileri zorla çalıştırılmaktan hoşlanıyorlar.

Mutfak tezgâhının üzerinde kurabiyeler duruyor, reçel kavanozları çıkarılmış, ama aşağıya gidemem. Bakın size kurabiye ve reçel getirdim mi diyeceğim, bu çok saçma geliyor kulağa. Belki bir köşede küçük bir çimenlik bulur, biraz çöp toplarım, bu kadarı yeter de artar, ama ya biri beni fark ederse, beni tanımazlarsa, komşu sitelerden birinden çiçek tarhlarını bozmaya geldiğimi, böylece komşu sitenin bizim siteden daha güzel görünmesini ve bizim sitenin Groruddalen'in en güzel sitesi yarışmasında ikinci sıraya düşmesini istediğimi düşünürlerse? Görünüşe bakılırsa imecede çok fazla ihtiyar yok, ama kimileri benden daha düşkün durumdaymış gibi görünüyor ve ayrıca yerden çöp toplarken kambur olmak kesinlikle iyi bir şey. Bir adamın yalnız bir bacağı var, ama tırmık kullanmakta üstüne yok. Biraz orayı, biraz burayı tırmıklıyor, seke seke dolaşıyor, oysa aslında evinde kalabilirdi: "Kusura bakmayın yalnızca bir bacağım var," diyebilirdi. Keşke benim de yalnızca bir bacağım olsaydı.

Ama övünebileceğim tek değişik şey bir keresinde üzerime yıldırım düşmüş olması, bununla gerçekten övünebilirim, yıldırım bana çarptı, ben yıldırıma çarpmadım. Sonra bir de Epsilon tarafından fark edildim. Epsilon özel bir güçle doğmuş olmalı ki bunu yapabildi. İkimizin birlikte olmasını başaran benden çok o oldu.

Ama ben de iskambil kâğıtlarını sınıflandırmada ustaydım. Desteyi topladım, "İstatistik, bir destenin yedi kerede doğru sınıflandırılacağım söylüyor," dedi Epsilon, "ne daha az, ne daha çok." Bunun üzerine desteyi

hem renklerine, hem sayılarına göre sıraladım. “Kart sınıflandırmakta ustasın,” dedi Epsilon. İçimi bir sıcaklık kapladı, desteyi yere düşürmüş gibi yaptım, aslında bilerek atmıştım ki bir kere daha sıralayabileyim. Bunun dışında yeni tuvalet kâğıdı rulolarının kenarlarını açmakta ustayım. Kâğıdın hiç çekilecek bir yer bırakılmadan yapıştırıldığı yerden. “Epsilon,” diye bağırırdım yeni bir rulonun zamanının geldiğini anladığımda. “Tuvalette işin bitti mi?” Sonra içeri girer, ruloyu kusursuz bir şekilde açardım, ardından Epsilon’a tam yedi yaprak koparırdım. İstatistiksel olarak doğru sayıda, ne daha az, ne daha fazla.

Epsilon işteyken evde yalnız kalıyordum, pek bir şey yapmıyordum. Bakacak bir çocuğum yoktu ve yüzeysel bir temizlik yapıyordum. Yükseklere hiç uzanmadım. Düzensiz aralıklarla küçük içki kadehlerimizi yıkardım, ama şimdi düşünüyorum da çok az şey yapmışım, anlamlı hiçbir şey yapmamışım.

Toplu çalışmaya katkıda bulunan June’ye ve annesine bakıyorum. Ev hapsinde tutulmuş olmayı isterdim. Kendi evimde tutsak olmayı, tıpkı Aung San Suu Kyi[4] gibi. Kapıdan dışarı çıkamazdım asla, tek gördüğüm şey kendi evimin duvarları, yerleri ve tavanıydı, günler, aylar boyunca hep aynı şey. Bundan kurtulmak için yapabileceğim hiçbir şey yoktu, yaşamım asla başka türlü olmayacaktı. Dışarıda dünya benim çıkmamı istiyordu. Uluslararası Af Örgütü kampanyalar düzenliyor, bütün ülkelerden insanlar beni tutsak tutanlara mektuplar yazıyor, gösteriler yapıyor, kafiyeli sloganlar atıyorlardı: “Yeter bu kadar, bitsin baskılar, Mathea’yı içeride tutamazlar,” derken kafiyeli sözcüklerin son hecelerini vurguluyorlardı. Sonra binlerinin beni çıkardığını görüyorum rüyamda; ama hiçbir şey işe yaramadı, bir gerekçem olsaydı iyi olurdu.

Dışarıda ortaya sosisler çıktı. Bunca yıldan sonra sosislerin moda olmayı sürdürmesi ilginç. Hans Amca’nın Amerika’dan sosisli sandviçle gelip herkesi korkuttuğunu, şaşırttığını hatırlıyorum. Aşağıya kurabiye götürseydim ne kadar utanç verici olacaktı. Belli ki kimse böyle şeyler yemiyor artık.

Yeni kapıcımız olduğunu düşündüğüm bir adam görüyorum. Giydiği gömleğin üzerinde “Kapıcı Leif ’ yazıyor ama elbette yalnızca bir hayran olması da ihtimal dâhilinde. Bir elinde bir sosis, öteki elinde minnacık bir

kız var. Minik kızı elinden bıraksa kesinlikle bir daha bulamaz. Durmuş yeni komşularıyla konuşurken küçük kız kendisine bakması için kolunu çekiştiriyor. Kıza dönerken bakışlarını binada gezdiriyor ve birden, ansızın, dosdoğru üçüncü kata, bana bakıyor. Perdelerin arkasına çekiliyorum. Yıldırım çarptığında ne tür duygulara kapıldıysam aynısına kapılıyorum, sanki yeniden kaşlarımın yandığını hisseder gibiyim. Kendimi göstermeye cesaret edemiyorum, çünkü ya durmuş pencereye bakmayı sürdürüyorsa, beni aşağıya, sosis yemeye davet etmeyi düşünüyorsa? insanların o uzun şeytanları nasıl yediklerini neredeyse hiç hatırlamıyorum, nasıl sindirdiklerinden hiç söz etmiyorum bile. Peki ya kapıyı çalarsa ne yapacağım? Kapıyı açmam, uyuyormuş gibi yaparım. Umarım fenalaştığımı düşünmez, şayet kapıyı açmaya çalıştığını duyarsam biraz yüksek sesle horlamaya başlarım. “Belli ki yatmış,” der o zaman Leif, “bırakalım da uyusun, yarın yemeğin artanlarını verebiliriz.”

Durduğum yerde, pencere pervazıyla perdelerin arasından gizlice dışarıya bakmayı akşama kadar sürdürdüm. Hiç kimse kapımı açmaya çalışmadı. Çimenliğin üzeri yavaş yavaş boşalırken mutfak tezgâhının üzerindeki kurabiyeler de eksildi, karanlık çöktüğünde ikisi de tümüyle boşalmıştı. En son kurabiyeyi ısırıyorum. Aman bu ne, diye düşünüyorum çarpık ısırık izlerine bakarak.

GAZETEDE OKUDUĞUM BİR makalede bir doktor bir yığın şey anlatıyor ve yan cümlelerden birinde “memento mori” diye bir şeyden söz ediyor. Bunun anlamı “öleceğini hatırla” ve benim de hastalığım bu. Tedavi edilebilir mi diye merak ediyorum. Ama şayet ediliyorsa doktora gitmem gerekir, ben de bunu yapamam. Daha önce gittim doktora.

Epsilon’la pazar günü dolaşmaya çıkmıştık, bitmez tükenmez gevezeliğinden kafam şişmişti. Boğazımdaki yumru iyice büyümeden “Hişt,” diye seslendim telaşla. Epsilon bana baktı. “Bir guguk kuşunun sesini duydum sanırım,” dedim. Epsilon dinledi, ama birkaç saniyelik bir sessizlikten sonra kaldığı yerden konuşmasını sürdürdü. Sonunda daha fazla dayanamadım, kolumu kendime çektim. En az direnç nerede, kendi içimde, diye düşündüm. Kafiyeliydi. Sonra var gücümle yokuştan aşağı koştum. Epsilon tepede kaldı, belki June’nin annesinin aşmış olduğu bütün engellerden söz etmeyi sürdürüyordu. Bedenimin geri kalanı bacaklarımı

zorlukla izliyordu. Yine de beni geri tutan bir şey vardı ve bunun ne olduğunu bilmiyordum. Ama Epsilon'un ne diyeceğini biliyordum: "Sağduyu bu. Sana kadınlar ve düşme konusunda ne anlatmıştım Mathea?" Giderek daha hızlı koşuyordum, sağduyu falan yoktu. İnsanın var gücüyle koşması, demek ki böyle bir duyguymuş diye düşünmeye fırsat buldum, sonra yüzüstü çakılların üzerine düştüm.

Ambulans sirenlerini duyabiliyordum, ama uzaklaşıyorlardı, bana doğru gelmiyorlardı. Buna karşın Epsilon'un sesi giderek yaklaşıyordu, o yanımda oldukça ambulansa ihtiyacım yoktu. "Matheamathea," dedi, "bacağın ters bir açıyla duruyor, ambulans çağırmamız gerek." "Yok yok, bir şey olmaz," deyip yukarı baktım. "Ortalığı karıştırmayalım şimdi." "En azından acile gidip kalça eklemine baktırman gerekir," dedi Epsilon. "Yok canım, geçer şimdi," deyip onu sakinleştirmek için gülümsedim, ama bunu yapınca bir dişim düştü. "İnanamıyorum sana," dedi Epsilon. "Taksi çağıracağım."

Acilde içeri kendim girmeyi denedim, kimseye yük olmak istemiyordum, ama bir hemşire beni zorla bir sedyeye yatırdı. "Sıra beklemene gerek yok, ilk önce seni içeri alacağız, çok ağrıyor olmalı," dedi. "Yok canım, farkında bile değilim neredeyse," dedim. "Endişelenmeye gerek yok." "Kimi zamanlar seni hiç anlamıyorum," dedi Epsilon.

Bekleme odası tıklım tıklım doluydu, herkes bana bakıyordu. Sıranın önüne geçmek istemediğim için biraz pişman olmuştum sanki, ama sonra kapı açıldı, herkesin gözleri bir sonraki talihsiz hastanın durumunu değerlendirmek için kapıya çevrildi. İçeri giren yaşlı bir adamdı, öylesine üzgün görünüyordu ki Epsilon'un alt dudağı titremeye başladı. "Sana nasıl yardımcı olabiliriz?" diye sordu kapıdaki hemşire. "Doktorla konuşmam gerek," dedi yaşlı adam. O kadar alçak sesle konuşuyordu ki bekleme odasındakilerin hepsinin ne dediğini duymak için öne eğilmeleri gerekti. "Doktorla konuşmam gerek, çünkü evimin önü öyle tatlı kokuyor ki korkarım orada esrarkeşler var. Esrarın tatlı koktuğunu duymuştum." "İyi ama başına bir kaza geldi mi?" diye sordu hemşire. "Yok, benim başıma gelmedi," dedi adam titreyen bir sesle, "ama doktorla konuşmam gerek." Hemşire ve bekleme odasındakiler adamın niye doktorla konuşması gerektiğini anlamamışlardı. Epsilon'la ben de anlamamıştık. Ama şimdi anlıyorum.

Yokuşta olanlardan sonra bir süre sağ kalçamı hiç kımıldatmamam gerektiği için bütün ev işlerini Epsilon'un yapması gerekti. Alışveriş yaptı, yemek pişirdi, bense bu sırada süs yastığıyla kanepede yattım. Çok geçmeden bunun karşılığında bir şeyler yapmam gerektiğini anladım, mektupla Almanca öğreten bir kursa başladım. İkimizin de hoşuna gideceğini düşündüm bunun.

Örgü kulaklıkları çıkarıp koridordaki şapka rafına koyduğu sırada ona "Komm mal her, Liebling,[7]" dedim. Ama belli ki ne dediğimi anlamamıştı, çünkü hemen elektrik süpürgesini kaptı, ortalığı süpürmeye girişti. "Ich will mit Ihnen nicht Schindluder treiben,[5]" dedim yavaşça. Sesim elektrik süpürgesinin gürültüsünde kayboldu.

Akşam oldu, haberleri izleyip salatalık yiyorum. Einar Lunde'yle konuşan meteorolog Leif fırtınasının yaklaştığını anlatıyor, ayrıca bir sonraki fırtınanın adının M harfiyle başlayan bir kadın adı olacağını söylüyor. Hava raporunda

Mathea adını duyma olasılığı hoşuma gidiyor, o zaman Kapıcı Leif le ortak bir yanımız olur, karşılaştığımızda bu konuda konuşabiliriz, hangimizin fırtınasının saniyede en çok metreyi aştığı konusunda yarışabiliriz.

Hava raporu bitiyor, meteorolog bana iyi akşamlar diyor, teşekkür ediyorum, salatalığımı çiğnemeyi sürdürürken ısırık izlerini düşünüyorum. Böyle yapıyorum çünkü Descartes "Düşünüyorum, öyleyse varım," demişti. Ama sonra korku içerisinde ön dişlerimden birinin ağzımda kaybolduğunu fark ediyorum, geceleyin de bir ben kaybolmuştu, uyandığımda çarşafın üzerinde duruyordu, giderek azalıyorum. Bunun sonu nereye varacak?

Diş salatalığın üzerinde duruyor. Ağzımda kan tadıyla, fok balığı öldürmeye yarayan bir silaha benzeyen dişe şaşkın şaşkın bakıyorum. Dişi salatalıktan çıkarıp bir zamanlar durduğu yere takmaya çalışıyorum, ama artık buraya olmuyor. Büyük kentin tadını aldıktan sonra köyüne dönmek istemiyor sanki. "Burası bana dar geliyor artık."

Naylon torbadaki dişlerden hiçbiri de uymuyor. Köklü, köksüz hepsini denerken giderek umutsuzluğum büyüyor. "Bu eksi birin karekökü," diyor Epsilon. "Çözümsüz."

EPSİLON ÇANTASINI ALDI, kapıdan çıktı. “Niye?” diye sordum ama verecek yanıtı yoktu. “Sormayı bırakayım mı?” diye sordum. “Beklemeyi bırak Mathea,” dedi. İstatistik Bürosuna telefon etmek istedim: “Emeklilik yaşını çok geçti.” Ama elimden gelmedi.

Telefonu kaldırmış çevir sesini dinliyorum, bana ilkokulda öğrendiğim bir ilahiyi anımsatıyor. Bu sırada kapı çalınıyor. İlk aklıma gelen bunun Epsilon olduğu, ama öyle olmadığını biliyorum. Hiç ses çıkarmadan duruyorum, bir kez daha çalıyor. Telefonun ahizesini yerine koyuyorum, gözetleme deliğine uzanıyorum. Epsilon değil, June.

“İçeride olduğunu biliyorum,” dediğini duyuyorum.

Nereden bilebilirsin, diye düşünüyorum.

“Gözünü gördüm gözetleme deliğinde,” diyor.

“Demek böyleymiş,” diye fısıldıyorum. Gerçekten de içeriden birisi baktığında dışarıdan görünüp görünmediğini

merak ederdim, çünkü komşularımın benim gidiş gelişlerimi izlediklerinden kuşkulanıyorum: “Üçüncü kattaki şu ihtiyara göz kulak olmalıyız biraz ki öldüğünde içeride uzun süre kalmasın. Şayet koku duvarlara sinerse bu bütün dairelerin değerini düşürebilir.” Önlerinden geçerken gözetleme deliklerinde gözleri görmeye çalıştım, ama tam olarak emin olamadım hiç. Kendi kapımdan bunu anlamak olanaksızdı, bunu da denemiştim.

“Kapıyı açmamayı mı düşündün?” diye soruyor June sonunda kapıyı açtığımda.

“Yok,” diyorum, “ama telefonda konuşuyordum.”

“Tabi canım,” diyor sözlerime inanmamış gibi. “Biraz şeker ödünç alabilir miyim?”

Yanıt vermeme fırsat kalmadan üzerinde “Oslo Belediyesi” yazan bir fincan uzatıyor. Fincanı alıp mutfağa gidiyorum. Neyse ki imece kurabiyelerinden sonra şeker artmış, yoksa ona fark ettirmeden bakkala koşup şeker almam

gerekecekti. Şekerimin olmadığını söylemek çok utanç verici olurdu, herkesin şekeri vardır. Fincanı doldurup mutfaktan çıktığımda şaşırıyorum, çünkü June salona girmiş. Halımızın üzerinde bir insan duruyor. Ne diyeceğimi ya da ne yapacağımı bilemiyorum, ama biraz düşünüp taşındıktan sonra “Buyur,” deyip fincanı ona uzatmayı seçiyorum. Bana bakmadan fincanı alıyor. Teşekkür etmesini ve gitmesini bekliyorum, ama bunun yerine duvarlarımda nem sorunu olup olmadığını soruyor.

“Hiç nem sorunumuz olmadı şimdiye kadar,” diye konuşmasını sürdürüyor. “Ama hiç bilinmez. Peki banyo nasıl, nemli oluyor mu?”

Şimdi bana bakıyor ve belli ki yanıt vermemi bekliyor.

“Duşa girdiğimde oluyor,” diyorum. “Ama genelde yalnızca koltuk altlarımı yıkarım biraz suyla.” Konuşmak şaşırtıcı ölçüde kolay geliyor. Kendimi zekâca ondan üstün hissettiğim için olmalı.

Boş bakışlarla beni izliyor. Sonra dikkati salon duvarlarından birine yöneliyor. Duvara parmaklarıyla hafifçe vuruyor. Sonra elini duvar kâğıdının üzerinde ileri geri gezdiriyor, ardından büfenin önündeki sandalyenin üzerine çıkıyor. Arka cebinden yapışkan bant çıkarıyor, tavanın kirişleri boyunca bant yapıştırıyor, yarım metre kadar uzaklaştıktan sonra sandalyesinin yerini değiştirerek bütün tavanı bantlıyor. Duvarlardaki resimleri indiriyor, salon sehpasının üzerine koyuyor, boya fırçasını çıkarıyor. Çatal izi için alçı kullanması gerekiyor. Sonra halıyı söküyor, yerleri parke kaplıyor. Epsilon’un koltuğunu ve televizyonumu kiraladığı konteynere atıyor. Konteyner binanın önünde duruyor, ne zaman komşular eskimiş bir bambu perde ya da yıpranmış bir kanepeyi oraya atsalar onları azarlıyor, kendi konteynerlerini kiralamalarını söylüyor. Böylece benim yaşamımdan ve Epsilon’un yaşamından geriye tek bir milimetre kalmaymcaya kadar sürüyor. Yalnızca o, onun kokusu, buranın ne kadar felaket bir durumda olduğunu anlattığı arkadaşları, her gün, hafta sonlarında bile saat beşte ona yemek hazırlayıp getiren, çamaşırhane boşalır boşalmaz çamaşırları alıp götüren annesi var.

Salonda durup aşağı yukarı, ileri geri ölçüler alıyor. “Şayet dairelerin arasındaki duvar yıkılırsa Haugeru’nun en büyük dairesi olur burası,” diyor ve kişner gibi gülüyor.

Onu utandırmamak için ben de yavaşça kişner gibi bir ses çıkarıyorum. İnsan benim kadar yaşlandığında kibar olmak için budalalara kişnememesi gerektiğini biliyor olmalı ama ben bilmiyorum. Yaşım olmuş neredeyse yüz, oysa daha dün doğdum henüz. Kafiyeli oldu.

June arkasını dönüp hoşça kal ya da teşekkür ederim demeden kapıdan çıkıyor. Kafası planlarla dolu...

Uzun bir süre görmeyen gözlerle televizyona bakıyorum, yalnızca duvar kâğıdındaki elini, halının üzerindeki ayaklarını, kişnemeleri düşünüyorum, ama sonra haberler başlıyor. Belki Einar Lunde avutacak bir şeyler söyleyebilir bana. Her şeyin çok daha kötü olabileceğini bilmek güzel bir şey. Bir bombayla havaya uçabilirdim, oysa yalnızca ihtiyarım ve idrarımı tutamıyorum, o da yalnızca güldüğüm zamanlar ki uzun bir süredir bunun nasıl bir şey olduğunu hatırlamıyorum. Ama bu akşam haber sunucusu Einar Lunde değil Jon Gelius. Bu bir hayal kırıklığı. İzne ayrıldığını bilmiyordum. Yine de sevindirecek bir şeyler duymayı bekliyorum ama onun yerine Çin'de havaların ısınmaya başladığım anlatıyor. Bir kumsal gösteriyor, yüz bin Çinli var, o kadar kalabalıklar ki yalnızca yarısı kumlara yatabiliyor. Belli ki bunun ikili anlam taşıyan neşeli bir haber olması amaçlanmış, çünkü Jon Gelius'un gözleri gülümsüyor. Ama her birimizin büyük bağlamda bütünüyle önemsiz olduğumuz, aslında hepimizin Çinli olduğumuz duygusuna kapılıyorum. Veya sosyal demokrat... Bir yerlerde dünyada şu anda yaşayan insanların sayısının şimdiye dek ölenlerin sayısını geçtiğini okuduğumu hatırlıyorum ve ne zaman ölenlerin sayısının yaşayanları geçeceğini merak ediyorum. Bakarsın bu konuda terazinin dengesini değiştirecek ağırlık ben olurum. Bir değişiklik yaratmak güzel bir şey olurdu. Durum böyleyse bugün ölü olmak yaşıyor olmaktan daha özel bir şey olmalı. Gerçekten de insanların öldükten sonra yaşarken olduğundan daha çok ilgi gördüklerinden kuşkulanıyordum. Ama benim durumumda herhalde hiç fark olmaz.

Epsilon'un, parlak jimnastik giysisiyle tavanda bir halata asılı duran kadını nasıl bütün dikkatiyle izlediğini hatırlıyorum. Beni sirke götürmeyi nasıl başarmıştı anlamıyorum. Sarhoş olmalıyım. Kadın tırmandı, dönerek biraz aşağı yukarı sallandı. Benim jimnastik çubuğunda yapabildiğim şeylere hiç benzemiyordu. Epsilon'un kulağı bana doğru uzandı, böylece benim

söylediklerimi daha kolay duyabiliyordu. “Kokuyu alıyor musun?” diye fısıldadım. “Hayvanlardan geliyor,” diye fısıltıyla yanıt verdi. Ama ben jimnastik mayolu kadına baktığımda başka şeyler düşündüm. Kadın dönmeyi sürdürdü. Bundan daha sıkıcı bir şey olamayacağından emindim. Ama oldu. Sonunda kadın biraz daha hızlı dönerek yere indi. Kibarca esnedim.

Bugün daha iyi olmayacak belli ki. Sefil bir gün oldu Mathea, geriye çok fazla günün kalmadığı için sevinebilirsin, diyorum kendi kendime, katlandın sabırla, dinlen artık huzurla, ama sonra aklıma telefonda çevir sesini duyduğum geliyor. Niye bu kadar iyimser bir doğam var, niye yatıp ölemiyorum bir türlü.

"İNSANA AYNI YERDE iki kere yıldırım çarpması olasılığı e’den daha küçük, şayet £ mikroskobik küçüklükte bir birimse,” olmuştu Epsilon’un bana ilk söylediği şey. “İnanılmaz bir şey.” Gerçekten ne kadar inanılmaz olduğunu bilmiyordu, çünkü bana hiçbir şey çarpmamıştı daha önce. Şişenin ağzı hiç bana çevrilmedi, komşu çocuklar saklambaç oynarken asla bulunmadım, Noel günü muhallebinin içindeki bademi hiç bulmadım ben. Annem ve babam bulurlardı sırayla, önceden bilirdim neredeyse hangisinin bulacağını.

Bulutsuz bir gündü, okul bahçesinde bir köşede yalnız başıma durmuş, oradaki taşları saymakla uğraşıyormuş gibi görünmeye çalışıyordum. İnsanın bir şeyle uğraştığı için yalnız olmadığını düşünmek tümüyle kendini kandırmak, ama en önemlisi hiç kimsenin senin yalnız olduğunu düşünmemesi. Ben orada dururken hava bulutlandı, gökyüzü yarıldı, yıldırım düştü, iki kez alnıma çarptı. Yere düştüm, her şey karardı, uzaklaştı, ambulansı duyuyordum, beni almaya geldiklerini biliyordum. “Beklerken,” dedi yüzü olmayan biri bana, “yaşamının bir şemasını çizmeni istiyorum. Al sana kırmızı bir keçeli kalem.” Kalemi aldım, bir kulaktan ötekine bir çizgi çektim, sonra burnu gösterip “Şimdi ben buradayım,” dedim. Kulaklarım çınlıyordu, gözlerimi açtım, bütün okulun çevremde toplandığını gördüm, yanık kokuyordu, müdür gelmişti. “Sanırım burnu yaralanmış, burnunu gösteriyor,” dedi. Beyaz önlüklü iki adam belirdi, beni bir sedyeye yerleştirip, çok sevdikleri biriymişim gidip dikkatle kaldırarak

ambulansa taşıdılar. Siren sesleri arasında uzaklaştık. Kader Senfonisi çalsa bu kadar güzel gelmezdi kulağa.

Hastanede herkes ilgili ve güler yüzlüydü. Hemşireler şefkatle bana baktılar, kaşlarımın yeniden çıkmasının kesinlikle çok zaman almayacağını söylediler. Öteki hastalar da iyi davranıyorlardı. Yıldırım çarpan birine insanlar özel bir saygı duyuyormuş gibiydi. Sanki Tanrı tarafından seçilmiş biriydi. Neredeyse Musa gibi... “Çok şanslıymışsın,” dedi doktor. Kendimi şanslı hissettim. Bir tek aynada kendimi gördüğümde ağladım, o zaman da eve dönecektim.

Hastanede kaldığım sürece geri döndüğümde çevreme toplanan bütün öteki öğrencilere ne anlatacağımın provasını yaptım. “Daha önce hiç bu kadar canım acımadı,” diyecektim. “Yaşıyor olmamın bir mucize olduğunu söylüyor doktorlar.” Herkes dehşetle içini çekecek, yaşadığım için Tanrı’ya şükredecekti. Aynanın karşısında yanmış kaşlarımı ellerimle doğal bir şekilde gizlemenin provasını yaptım. Parmak alfabesinde olduğu gibi işaret parmaklarımla örtebilirdim. “Boğa” demekti bu sanırım. Ya da gözlerimi güneşten koruyormuş gibi yapabilirdim. “O kadar ilgi görmeye başladım ki biraz yorucu oluyor artık,” diye anlatacaktım gururla dolup taşan annemle babama.

Ama okula geri döndüğümde o güzel Musa duygusu silinmişti, herkes Londra’dan geri dönen veliahttan söz ediyordu. İlk derste öğretmen her zamanki gibi benim adımı okumayı unuttu, ama hep yaptığım gibi içimden “Mathea - burada” demek yerine parmağımı kaldırdım. “Öğretmenim,” dedim, “özür dilerim ama ben geri döndüm.” Beni böyle özgüvenle dolduran şey yıldırım olmalıydı. Öğretmen kürsüde önünde duran sınıf listesinden gözlerini kaldırdı, öteki öğrenciler dönüp bana baktılar, ben en arka sırada oturduğum yerde elimle yanmış kaşlarımı kapatıp bütün bu ilgiden kaçmıyormuş gibi yaptım. Öğretmen uzun süre düşündü, sonra birden hatırladı beni: “Aa, biz sanmıştık ki...” Sonra başka bir şey söylemedi, herkes yüzünü karatahtaya çevirdi, teneffüste ben yine durup taşları saymaya başladım.

Okul bahçesinin öteki ucundan iki kepçe kulağın bana doğru geldiğini gördüğüm zaman yüz yetmiş yediye gelmiştim. Yan sınıfa giden bu çocuğa “yürüyen kupa” diyorlardı. Bana doğru geldiğinden emindim, çünkü yirmi

metre çapında bir alanda benden başka hiç kimse yoktu. Her zaman yirmi metre çapında bir alanda yalnız olurum ben, kimi zaman daha da geniş olur. Sıska oğlan sanki şayet kararsızlık gösterirse vazgeçmekten korkuyormuş gibi kesin adımlarla bana doğru geldi. Gerginleştim, taşları daha hızlı saymaya başladım, oğlan yanımda durup sanki bir söylev verecekmiş gibi genzini temizlediğinde şaşırmış gibi yaptım. “İnsana aynı yerde iki kere yıldırım çarpması olasılığı e’den daha küçük, şayet 8 mikroskobik küçüklükte bir birimse,” dedi yüzünde ciddi bir ifadeyle. Ne diyeceğimi bilmiyordum, bu yüzden önce hiçbir şey söylemedim, ama sonra aklıma kaşlarım geldi, çabucak sağır alfabesinde boğa işareti yapmaya giriştim. Sonra da bunun doğal görünmesi için mööledim.

Çocuğun masum bakışları vardı, asla örümcek bacakları koparan ya da iki solucan çıksın diye solucanları ortadan ikiye bölen oğlanlardan biri olamayacağını görebiliyordum. “Nasıl olduğunu çok merak ediyordum, iyileştiğini görünce çok sevindim,” dedi. “Biliyor musun, kaşlarının olmaması sana yakışıyor, yüzün aydınlanmış sanki.” Önce utandım ama sonra ilk kez birinin bana kendimi daha iyi hissettirmek için yalan söylediğinin farkına vardım. “Teşekkür ederim,” deyip ellerimi indirdim. “Bence de kepçe kulaklar sana çok yakışıyor.” “Öyle,” dedi, “hiç fena değiller, yalnız ne yazık ki çok çabuk üşüyorlar.” “Evet, yazık,” dedim. “Her neyse,” dedi, “şayet bir itirazın yoksa ve senin için çok üzücü olmayacaksa yıldırım çarpmasının nasıl bir şey olduğunu senden dinlemek isterim. Ben de sana yaptığım birtakım olasılık hesaplarını gösteririm, çünkü bu gerçekten inanılmaz bir şey.” “Zevkle,” deyip gülümsedim. O zaman o da gülümsedi, sonra gitmek için arkasını döndü. İki adım attı, biraz durakladı, dönüp bana baktı. “Biliyor musun Mathea,” dedi, “burada üç yüz kırk beş taş var. Küçükleri de sayarsan. Dün saydım ben.”

İkimiz de okulu bitirir bitirmez Epsilon iş buldu, evlendik. Yalnızca Epsilon ve ben olduk.

"EVREKA,” diyorum, gazetede duyarsızlaştırma tedavisini okuduğum zaman. Benim de buna ihtiyacımın olduğu açık. Anne Norunnun (37) mikroplardan ödü kopuyor ve kendisinden daha genç kocası Kent (35) hapşırdığında ölüm korkusuna kapılıyor. Anne Norunn sabunlar ve temizlik maddelerine bir hazine harcıyor, yürüyen bir kir ve mikrop bombası olarak

gördüğü Kent'ten boşanmayı düşünüyor, onun yerine bir hava temizleyicisi almak istiyor. "Senin ihtiyacın olan şey duyarsızlaştırma tedavisi," diyor psikolog. "Kendini giderek daha fazla mikroba maruz bırakman gerekiyor ki sonunda yeniden Kent'e dokunabilir duruma gelesin." "Böyle bir şeyin olanaklı olduğunu sanmıyorum," diyor Anne Jorunn. "Ama olanaklı," diyor psikolog.

Benim de kendimi ölüme giderek daha fazla maruz bırakmam gerekiyor. Tamam çok da ileri gitmemeliyim. Burada ince bir denge gerektiğini kabul ediyorum, ama sonunda öleceğim düşüncesiyle yaşayabilir olacağım. Bunun iki şekilde olabileceğini düşünüyorum ve bir liste yapıyorum.

1: Mezarlıkları ziyaret edebilirim, cenazelere gidebilirim, kendi cenazemi planlayabilirim. Epsilon'a cenazemde hangi şarkıyı istediğimi söylediğimde kıkırdamıştım, çünkü ölmeyecektim ki. Bir kurşun kalem bulup takvimine yazdığı zaman kıkırdamam kesilmişti.

İnsanın kendi cenazesini planlaması çok kötü bir duygu olmalı. Belki de başkalarınmkileri planlamak benim için daha kolay olur.

2: Tehlikeli bir yaşam sürmeye başlayabilirim. Önce sola, sonra sağa, sonra tekrar sola bakmadan karşıya geçebilirim.

Aklıma gelen son çözüm ocağı söndürmeyi "unutmak". Bununla başlamaya karar veriyorum. Haberlerde sık sık evler yanıp kül oluyorlar ve genellikle yaşlı insanlar ocağı söndürmeyi unutuyor. Ama sonra onlan belki de benim gibi yalnızca "unuttukları" düşüncesi geliyor aklıma.

Ocağı sonuna kadar açıyorum, mutfak sandalyesine oturup bekliyorum. Uzun süre bekliyorum, ama ölüm korkum hiç azalmıyor, yalnızca ateş basıyor bedenimi. Bütün daire sıcak ve boğucu oluyor, yeşil halıdan, kahverengi duvar kâğıdından bunalıyorum, dışarı çıkmak istiyorum, yaşamak istiyorum, kuaföre gitmek istiyorum, ama kuaföre gidemem, düğünden önce gitmiştim oraya, kuaför kadın ne zaman tarağı saçlarımdan geçirirken kulaklarıma çarpsa oturduğum yerde büzülmüş ve "bir daha asla" diye düşünmüştüm, yine de dışarı çıkmalıyım, dışarı. Ayağa kalkıyorum, kapıya koşuyorum, gözetleme deliğinden bakmıyorum, gözetleme deliği umrumda değil, merdivenlerden terliklerimle aşağı iniyorum, ağır sokak

kapısına bütün ağırlığımla yükleniyorum, çimenliğe giden çakıllı yolda koşuyorum, çimenlerin üzerine yatıyorum.

Yeniden içeri giriyorum.

Girişte kimse yok. İmece ilanı kaldırılmamış, huzurevi daveti de orada daha. Yeniden midem bulanıyor. Başka ilanlar da var. “Bodil kayıp,” yazıyor birinde. Bodil bir kobay, mutlu günlerinden bir resmi var. Belli ki komşularım ilan panosuyla ilgileniyorlar, belki benim de kendi resmim olan bir kayıp ilanı asmam gerekirdi: “Bu ihtiyar kadını gören oldu mu? Ödül verilecektir. Mathea Martinsen’e telefon edin.” Önce kendi kendimle alay etmek için düşünüyorum bunu, sonra bunun aslında ciddi olarak değerlendirilebilecek bir şey olduğunun farkına varıyorum. Ben de öyle yapıyorum. Ama sonra yeniden Bodil’in resmine bakınca Bodil’le yarışacak durumda olmadığımı görüyorum. Onun yaramaz, boncuk gözleri dururken hiç kimse bana dikkat etmez.

Gitmek üzereyken en yukarıda altın yaldızla yazılmış bir kâğıt gözüme çarpıyor. “Komşulara uyarı,” yazıyor. June doğum gününü kutlayacak. “Eğlence var,” diye uyarıyor.

Cumartesi geliyor, ben keyifsizim daha, çünkü June’ye konuklar gelecek. Epsilon ve bana bir kez bir konuk gelmişti. İkimizin de daha önceden hiç tanımadığı bir kuzen. Bir gün telefon etmiş, bir ara uğramak istediğini söylemişti. “Elbette,” demişti Epsilon. “Dört gözle bekliyoruz.”

Evi gıcır gıcır temizledik. Açma ve kurabiye yaptım, son olarak da saçlarımı kestim. Perçemlerin üzerine bir bant yapıştırdım, ucundan çıkan saçları kestim. “Biraz fazla düz oluyor,” dedi Epsilon. “Fazla düz olamaz asla,” dedim.

Gergindik çünkü bu kuzenle ne konuşacağımızı bilmiyorduk. Yarım gün kanepede oturup bir yandan beklerken bir yandan da konuşma konuları bulmaya çalıştık. Her an gelebilir diye tuvalete gitmeye cesaret edemiyordum. Konuğumuz geleceği sırada tuvalette oturmak zayıflık olurdu. “En iyisi kapıyı birlikte açalım,” dedi Epsilon, “böylece hangimizi tanıyormuş gibi davrandığını görebiliriz.” “İkimiz birden mi? En azından çocuğumuz olmadığı için sevinebiliriz,” dedim. Epsilon sessizleşti, yüzü

bulutlandı. “Yine de bir oğlumuz olsaydı adını Aksel koymak isterdim,” dedi. “Akselerasyon gibi,” dedim. “O zaman biraz kısa boylu olsa da aldırmazdık.”

Kapı çalar çalmaz ikimiz de ayağa fırladık ve ben tuvaletimi daha fazla tutamayacağımı anladım. “Tuvalete gitmem gerekiyor,” dedim. “Tam şimdi mi?” dedi Epsilon. “Bunun olasılığı nedir acaba?” Banyoda Epsilon’un bana doğum gününde aldığı parfüm geldi aklıma. Daha önce hiç kullanmamıştım, görünmez bir kadının bu kadar keskin kokmasının dikkat çekeceğinden korkuyordum, ama şimdi cesaretimi topladım, bir dergide okuduğum gibi nabız noktalarına, dizlerin arkasına, kasıklara, bileklere, boyuna ve kulak arkalarına sıktım parfümü. Dışarı çıktım, Epsilon ve konukla birlikte kanepeye oturdum. “Parfüm mü sürdün?” diye soran Epsilon öksürdü. Utandım, elimden geldiğince şaşırmış görünerek “Yok, sen mi sürdün?” dedim.

Hangimizin kuzeni olduğunu bulamadık, ama çok hevesli görünmemek için bir hafta bekledikten sonra yine de telefon edip yeniden ziyarete gelmek isteyip istemediğini sorduk. İstemiyordu. “Niye olduğunu söyledi mi?” diye sordum Epsilon’a. “Hayır,” dedi Epsilon. “Ama eminim bizim yüzümüzden değildir.”

Mutfak penceresinden ellerinde torbalarla apartmana doğru gelen şık giysili insanlar görüyorum. June müziğin sesini açmış: Fırtınalar çıktığında, her şey yıkıldığında, birbirimizi kucaklayacağız, yaşamaya çalışacağız, oooh yaşamak, oooh yaşamak.

"EN AZINDAN kötü arkadaşlar yüzünden sigara ve içkiye başlamadım,” diyor televizyondaki solgun kız. Natascha deli bir adam tarafından yaşamının neredeyse yarısı boyunca küçük bir bodrum katında tutsak tutulmuş. Pekâlâ alkolik olabileceğimi fark ediyorum. Şayet daha çok dışarı çıksam kesin alkolik olurdum. Edineceğim bütün o kötü arkadaşlardan hiç söz etmiyorum.

Apartmandaki öteki ev kadınlarının misafir günlerinin salıya düşmesi çok yazık, çünkü bir tek sah günleri keyifsiz oluyorum ben. Niye olduğunu bilmiyorum, ama Epsilon’a kalırsa salı savaş tanrısı Ty’nün günü. Ben büyük olasılıkla savaş karşıtıyımdır, ama yine de bununla bir ilgisi olabilir.

Eve geldiğimde mutfak masasına oturup Epsilon'a mektup yazardım. Güzel bir kafiyeyle bitirmeye dikkat ederdim hep. Kafam durursa bir şey bulana kadar ileri geri yürürdüm. Çok yorucuydu, ama arkasından kendimi daha iyi hissederdim hep.

Birkaç kez küçükken tanıdığım bir kız arkadaşıma yazdım ama oldukça ender. "Karınca yuvalarına gömerdi beni"ye kafiye bulmak zor bir şey.

"Mathea oyun oynamak için dışarı çıkmayacak," demiştim. "Niye ki?" dedi. "Mathea burada değil," dedim. "Tam karşımda duruyorsun ya," dedi. "Ha? Nerede?" deyip çevreme bakındım. "Komik olma," deyip güldü.

Benden iki yaş büyüktü, her zaman o rahip olurdu, ben ceset. Arada sırada cenaze törenine katılanlar da olurdu ama yalnızca o görebilirdi. Belki de şişe dibi gibi gözlükleri yüzünden tanıdığım herkesten daha iyi görebiliyordu. İlk önce tükürükle temizlenirdim, sonra ağacın kuzey tarafına yatmam gerekirdi. Şayet karşı çıkarsam her şey daha kötüye giderdi. Bir keresinde kaçmaya çalıştım, beni yakaladı, sonra cenaze töreni yerine ölünün yakılmasına karar verdi.

"Onları ağacın güneyinden kuzeyine taşıdığımızda deliriyorlar," deyip karınca dolu ilk küreği üzerime döktü. "Fark ediyor musun?" "Evet," dedim, ama onları suçlamıyordum. Ağzımı, gözlerimi sımsıkı yumdum, soluk almamaya çalıştım. Yalnızca acı acı bağıran karıncaları duyuyordum. Onlara anlatacak güzel bir şeyler bulmaya çalıştım.

İlk kez olduğunda babama anlattım. Babam karınca tedavisinin romatizmaya iyi geldiğini söyledi. Bir karınca yuvasının üzerinde birkaç saat oturduktan sonra sırt ve kalça ağrılarından kurtulan bir adam tanıyordu.

Yazdıklarımı zarflara koyup Epsilon'un çantasına bırakıyordum, böylece ertesi gün işte yemeğini yerken okuyabiliyordu. Bunlardan hiç konuşmazdık. Epsilon ağlamaya başlıyordu yoksa. Gözlerinden onları okuduğunu görmek yetiyordu bana. Kimi zamanlar, son kafiyelerde kendimi aştığımda hayranlığını bir de.

Arada sırada yabancılara, telefon katalogundan seçtiğim kimi talihsizlere yazardım. Dergilerden, gazetelerden yemek resimleri kesip bir kâğıda

yapıştırıyordum: “Bir kutu hurma yalnızca beş kron,” yazıyordum. “Haugerud’deki markette.” Ödemek için kasaya geldiklerinde yüzlerinin ne biçim alacağını düşünmek pek çok kez beni depresyondan kurtarmıştı.

June’nin annesi ev kadınlarının misafir günlerine gitmeye başladığında ben bıraktım. Şimdi kötü etkiler altında kalmadan çekildiğin için şansıma şükrediyorum.

Sekiz yıllık tutsaklıktan sonra Bay Priklopil’in bodrumundan kaçmasının ardından Natascha’yla konuşan polis kızın onun “zekâsına ve zengin sözcük dağarcığına” şaşırdığını söylüyordu. Düşününce içim ürperiyor. Natascha kaçışını, bahçeler ve sokaklar boyunca yüzlerce metre ko-şuşunu, çitlerden atlayışını, yoldan geçenlere polise telefon etmeleri için yalvarışını anlatırken de içim ürperiyor Ama yoldan geçenler onu duymazdan gelmişler.

ANCAK YAZABİLDİĞİMİ anlayınca Epsilon’a ilk defa onun için neler hissettiğimi anlattım. Yıldırımın düşmesinden sonraki ilk kıştı, her zaman birlikteydik, ama ne zaman söylemeyi düşündüğüm şeyleri söylemek için ağzımı açsam dilimi buz gibi bir metale bastırmak, iki ucunu da sabit-lemek için dayanılmaz bir istek duyuyordum; bu nedenle neredeyse hep kapalı tutuyordum ağzımı.

Bir gün Epsilon kızağa binmek isteyip istemediğimi sordu. “Nereye gideceksin?” diye sordum. “Sen nereye gitmek istiyorsun?” diye sordu. “Benim için fark etmez,” dedim. Kollarımı arkadan ona doladım. Şapkası yün kokuyordu. Onun sınıfından bir kız geldi, o da arkasına oturmak istiyordu. İkimiz de şaşkın şaşkın baktık kıza. “Yer olduğunu sanmıyorum,” dedim ama kız oturmuştu bile. Aşağı doğru hızla kaydık, kar gözlerime doldu, gözlerimi yumdum, yüzümü Epsilonun ceketine gömdüm. Yeniden baktığımda bir gölün üzerindeydik. Kız artık kızağın arkasında oturmuyordu, Epsilon’a arkadaşının nerede olduğunu sordum. Yamaçtan yukarı baktık; ama kız orada da değildi. “Belki bu bir işarettir,” dedim. Epsilon elimi tutup ayağa kalkmama yardım etti, ıslak eldivenlerimizle birbirimize sarılarak durduk. Onu ne kadar çok sevdiğimi söyleyecektim, ama onun yerine geçen yıl yedi kişiyi köpek balıklarının, on dört kişiyi de ekmek kızartma makinelerinin öldürdüğünü söyledim. Epsilon tuhaf tuhaf baktı bana, görünmez olmak istedim. “Ben yalnızca,” dedim gerisini

getiremeden. Ama Epsilon’un ne düşündüğünü anladım, çünkü hızla arkasını döndü. Durduğum yerde kıpkırmızı oldum, Epsilon’un buzun üzerindeki kuru ayak seslerini duydum. “Yalnızca kartopu yapıyorum,” dedi yüksek sesle. Sanki onun beni gözetlediğini düşünmemden korkuyormuş gibi. Bundan daha utanç verici olamaz nasıl olsa diye düşündüm, ayakkabılarımı çıkarmaya giriştim. Epey bir uğraştıktan sonra işimi bitirmiştim. “Gel de bak,” dedim. Dilime söz geçiremez durumdaydım neredeyse. Ama Epsilon hiç kımıldamadan duruyordu, yeniden seslenmem gerekti. Kararsız adımlarla yürümeye başladı, dosdoğru havaya bakıyordu. “Aşağı bak,” dedim yanıma geldiğinde. Gözlerini aşağı çevirip buzda bir kalp gibi duran atkımı gördüğünde çok heyecanlıydım. Kalbin ortasında ıslak eldivenlerim ve çoraplarımla dokuz sayısı çizmiştim. Ama elimde bu kadar çok sayıda yaşam yoktu, ya şimdi ya asla diye düşünüyordum. “Senin adın ne kadar da uzunmuş,” derken ayak parmaklarım donuyordu.

BAKKALA GİDİP şeker almam gerekir, belki June biraz daha şeker “ödünç almak” ister. Yolda saati olmayan adama rastlamak için küçük bir umut taşımadığımı söylersem yalan söylemiş olurum. Dışarı çıkmadan önce parfüm sıkıyorum, bu kez dizlerimin çevresine bir kez sıkmakla yetiniyorum. Birkaç damla da kulaklarımın arkasına. Sonra biraz da önümdeki havaya sıkıp içinden geçiyorum.

Korulukta adam sanki çağırılmış gibi karşıma çıkıyor ve beklediğim fırsatın bu olduğunu anlıyorum. June’nin ziyaretinden sonra ihtiyacım olan özgüvene kavuştum, çünkü yol kenarındaki adamın buraların en akıllısı olmadığı belli, bu yüzden onunla konuşmaya cesaret edebilirim. Söyleyecek güzel bir şeyler bulmalıyım. Çabuk.

“Merhaba,” diyorum. Sanki kendi sesimi dışarıdan dinler gibiyim. Kulağıma ince ve farklı geliyor.

Adamın yüzünde hiçbir hareket yok.

“Sen miydin burada duran?” diyorum.

Hiçbir şey söylemiyor.

“Burası güzel bir yer,” diyorum.

“Öyle,” diye mırıldanıyor. Başka bir şey söylemiyor, paniğe kapılmaya başladığımı hissediyorum, belli ki bu adam küçük gevezeliklerden hoşlananlardan değil. Çabucak ilginç bir şeyler söylemezsem ortadan kaybolacağından korkuyorum.

“Adın ne?” diye soruyorum ve buna nasıl cesaret ettiğimi aklım almıyor.

Ciddi bir yüzle kulağa “KGB” gibi gelen bir şey mırıldanıyor, irkiliyorum, çünkü şayet öyleyse kuşkulu biri olurum. Ama yeniden sorduğumda içini çekip “Aage B.” dediğini duyuyorum. Şayet benim de böyle bir adım olsa ben de içimi çekerdim. Belki utandırıcı bir addır diye B harfinin neyin başlangıcı olduğunu sormaya cesaret edemiyorum, onun yerine onaylar gibi başımı sallıyorum.

“Güzel bir erkek adı,” diyorum.

Bana adımı ya da sevdiğim rengi veya yalnız bir adaya tek bir kaset götürmem gerekse bunun hangisi olacağını sormadığı için düş kırıklığına uğruyorum. Konuşmak öyle hoş ki, Aage B. ile Epsilon’la konuştuğum her şeyi konuşmak istiyorum. Epsilon işten eve geldiğinde ona gününün nasıl geçtiğini, neler yaptığını sorardım, Epsilon iyi geçtiğini, pek bir şey yapmadığını söylerdi. Dünyasını bana da biraz gösterdiği için teşekkür ederdim. Sonra o bana günümün nasıl geçtiğini, neler yaptığımı sorardı, ben de banyonun zemininde görünce derisini değiştirmiş bir yılan yavrusu sandığım ama sonra yalnızca bir toz topağı olduğunu anladığım şeyi anlatırdım. Arada sırada Epsilonun “Benden başka biriyle konuşma ihtiyacı duymuyor musun hiç?” diye sorduğu olurdu. “İyi ama konuştum ben,” derdim. “Hatırlamıyor musun, seninle birlikte Noel yemeğine gelmiştim bir kere.”

“Öyle ya,” diyor Aage B.

“Öyle ya,” diyorum ve ondan önce davranmak için çabucak yürümeye başlıyorum.

Yokuştan kiliseye doğru iniyorum ve kendimi şişman hissediyorum. Özellikle bacaklarımı. Bunun karşı cins tarafından reddedilmekten kaynaklanan doğal bir tepki olduğunu duymuştum.

Bir aralar cidden şişko olmuştum. Stein öldükten sonra. Lutvann'a yürüyüşe gitmeyi bırakmıştım ama açma yapmayı değil. Aslında daha da çok açma yapar olmuştum. Başlangıçta elbisemin belinin sıkmaya başlamasının nedeninin bu olduğunu sandım. "Biraz yuvarlak hatlı olmaya başlamadım mı sence?" diye sordum Epsilon'a. Ama Epsilon beni kırmak istemiyordu, tersine oldukça keskin hatlı göründüğümü söyledi.

Stein'i düşünerek açma yapmayı sürdürdüm. Zaman geçtikçe sabahları çoraplarımı giymek giderek zorlaştı, bileklerimde elbisenin kolları iz yapmaya başladı.

"Ay başlarında ziyaretçim gelmez oldu epeydir," dedim Epsilon'a. Artık daha fazla bekleyemez olmuştum. "En azından üç kere gelmiş olması gerekirdi." Ziyaretçim diyordum ki Epsilon'u utandırmayayım. Ellerimi ellerinin arasına aldı. "İyi ama bu şey mi demek?" dedi. "Sanırım bunun ne büyük bir şey anlamına geldiğini bilmiyoruz," dedim. Epsilon'a baktım ve mutluluk işte böyle görünüyor olmalı, diye düşündüm. Gözyaşlarına alışmış, neredeyse duyarsızlaşmış olmama karşın bu kez bana da bulaştılar.

Epsilon yeni bir elbise almak için benimle geldi. Giyinme odasında eskisini üzerimden çıkardığımda yeniden giyemedim, onun için eve yeni elbisemle gitmem gerekti. Çok bol bir elbiseydi, içinde büyüyebileceğim bir elbiseye ihtiyacım vardı, paltomun üzerine giyebilmeliydim. "İyi ama bu gerekli mi?" diye sordu Epsilon. "Yok," dedim. "Ama öyle olmasından bir zarar gelmez." Yanı başında yürümeme karşın Epsilon sanki beni görmekte zorlanıyormuş gibi başka her tarafa bakıyordu. Beyaz elbisenin yol kenarındaki kar yığınları yüzünden görünmez olması yüzünden herhâlde. Burnuna kadar çektiği atkısını indirmesini istedim, yüzünün yarısını gizliyordu. "İnsanlar seni tinerci sanacaklar."

İlk kez Epsilon Noel yemeğine gelmek isteyip istemediğimi sormadı. Davetiyeyi büfenin önüne bıraktı, her zamanki gibi yalnız gitmek zorunda olduğunu varsaydı. Bu kez ben de gittim. Şayet biri bana bir şey soracak olursa, sorduğu şey ne olursa olsun yalnızca karnımı okşamakla yetinebilirdim. Bu yanıt yeterdi. Ve ne kadar zorlanacak olursam olayım yalnız olmayacaktım. Tek gövdede iki kişiydim. Epsilon cesur olduğumu söyledi. Bir anlık hevesle, beyaz elbisemin beline bağlamak için uzun, kırmızı bir kemer ördüm. İstatistik Bürosunun kantinine geldiğimizdeyse

bir anda cesaretim kaçtı, Epsilon'un yanında oturamaya-cağımı anladım. At nalı şeklindeki masanın öteki ucuna yerleştirilen kartta "Bayan Martinsen" yazıyordu. Kararımı değiştirdiğimi, bunun iyi bir fikir olmadığını söylemeye fırsat bulamadan Epsilon kendi yerine doğru yürümeye başlamıştı bile. Endişeyle kemerimi düzeltip yerime oturdum. Sağımdaki sandalye boştu. Solumda "Bay Dahi" oturuyordu. Neyse ki sarhoştu. Ama o kadar dili dolaşıyordu ki ne dediğini anlamıyordum. Tek bir sözcük söylüyordu hiç durmadan. Tahmin etmeye çalıştım: "Eskimo?"

Bay Dahi hayır der gibi başını sallayıp sözcüğü yineledi, bir yandan da sandalyesinden düşmemeye çalışıyordu. "Cengiz Han?" dedim. Hiç durmadan yan gözle Epsilon'a bakıyordum, karısının toplum içinde ne kadar rahat davrandığını görmesini istiyordum. Yemek böyle geçti. Üç kez yemek servisi yapıldıktan sonra "Geronimo?" dedim. "Ge-ronimo," dedi Dahi. İkimiz de rahatlamıştık. Ama ikimizin de buna ekleyecek bir şeyi yoktu, tatlımızı yerken yalnızca sessizce başımızı salladık.

Epsilon'un heyecanlı olduğunu görebiliyordum, masada yanında oturan kadının serbest bir kadın olduğunu anlamıştım. Kadın onun söylediği bir şeye güldü, hemen arkasından masadan kalkıp tuvalete yürüdü, ben de aynısını yaptım. Kadına Epsilon'un komik olmadığını söylemek istiyordum, aslında bunu yapmayacağımı biliyordum ama. Yine de en azından karnımı görmesini sağlayabilirdim. Ellerimi yıkarmış gibi musluğun altına götürüp kadının yalpalayarak tuvaletten çıkmasını bekledim. Yanımda durdu, aynadan bana baktı. Üzerinde sade, siyah bir elbise vardı. Kırmızı kemerimi bağladım. Parmaklarını omuzlarına inen saçlarının arasından geçirdi, böyle taradığını söyledi. Kiminle konuştuğunu anlamamıştım, çünkü içeride başka kimse yoktu. Kırmızı kemerimi yeniden bağladım. "Saçların uzun," dedim, daha çok kendi kendime aslında. "Ama yeterince uzun değil," dedi. Sonra gözlerini yumdu. Niye böyle yaptığını anlamadım. Belki orada durmuş sallanırken bir şeyler hayal ediyordur diye düşündüm. Benim için rahatsız edici bir durumdu, çünkü benim onun neyi hayal ettiğini hayal etmem gerekiyordu gözünün önünde beliren tek şey uzun saçlarla örtülü yüzüydü. Sonra saçlarının yeterince uzun olmadığını hatırladım. O daha gözlerini açmadan tuvaletten çıktım. Konuşmamın bittiğini hissediyordum, sonra Epsilon'u buldum, eve gidebileceğimizi söyledim. Masa arkadaşına bir dans için söz verdiğini söyledi. "Sen komik bir adam değilsin," diyecektim.

Ama o sırada benim iyi olup olmadığımı sordu düşünceli bir sesle. Bunun üzerine "birden ona kadar bir cetvelde, keyfîm müthiş yerinde," dedim. Kafiyeli oldu, oysa bunu amaçlamamıştım.

Duvarın önünde durup onlara baktım. Hareketsiz durmak zordu. Aslında gidip "Artık bu kadarı yeter Epsilon," demek istiyordum. Kollarımı karnımın üzerinde kavuşturdum, sonra yana sallandırdım, ardından birkaç dans hareketi yaptım. Kendimle ne yapacağımı bilmiyordum. Epsilon evde olduğundan öyle farklı görünüyordu ki. Düşününce gerçekten de daha komik göründüğünü anladım, ama iyi bir anlamda. Ensesine inen saçları kadının elinin üzerine geliyordu. Saçları kepçe kulaklarının arasından aşağıda bir yerlere uzanıyordu. Sonra sakinleştim, çünkü aslında yalnızca onunla birlikte olduğum için kendimi kıskandığımı anladım. Hatta seviyordum onu.

Noel öncesi geri kalan zamanı koltukta oturup minicik kulaklıklar örerek geçirdim. Neredeyse ufaklığı önümde, yeşil halının üzerinde oynarken görür gibiydim. Ufaklık dışarı çıkacak olursa mutfak penceresinden izleyebilirdim onu.

Ama Noel günü karnımda dayanılmaz bir ağrıyla geldi ziyaretçim, tam noel ağacının çevresinde dans edeceğimiz sırada. Beyaz elbiseyi çöpe attım, açma yapmayı bıraktım, çok geçmeden eski elbisem bana bol gelir oldu. Giderek daha da bollaştı, 17 Mayıs bayramı geldiğinde Epsilon'dan daha zayıf olmuştum.

"Pastırma ve omlet, Mathea." Epsilon'un tepsiyi komodinin üzerine yerleştirdiğini duydum, sonra yatağın yanındaki tabureye oturdu. Gözlerimi açtım. Tavanda bir balon vardı. "Kari Johan Caddesi'nden aldım," dedi Epsilon. "Ya," dedim. Takım elbisesini giymişti, dizlerini dirseklerine dayamış, ellerini kavuşturmuş oturuyordu. "Sormayacak mısın?" dedi. Ne demek istediğini anlamamıştım. "Her zaman iddiaya girmek istersin," dedi, "sence uçan balon ne kadar zaman orada kalır?" "Epsilon, hiç hâlim yok," dedim. Pencereden içeri rüzgâr doluyordu. Ürperdim, yorganı çeneme çektim. "Bence bir hafta," dedi. "Yok, aslında iki demem gerekir. Ya sence?" "Bilmem," dedim. "Daha az mı çok mu?" diye sürdürdü. O balondan hiç kurtulamayacakmışım gibi gelmeye başladı bana. "Daha çok." "Öyleyse, ben kazanırsam," dedi Epsilon, "senin benimle birlikte güzel bir

lokantaya, ardından da tiyatroya gelmeni istiyorum.” Gözlerimi yumdum. “Yapamam.” “Ama ben öyle istiyorum,” dedi Epsilon. “Peki sen kazanırsan ne istiyorsun?” Yanıt vermedim. “Sen düşün bakalım,” dedi. Yan döndüm ki Epsilon yeniden ağladığımı anlamasın. Arkamda peçetesini açıp kucağına koyduğunu, çatalını aldığını duyuyordum.

Bir konuşma balonu gibi tepemizde asılı durmasına karşın ikimiz de bir daha balondan söz etmedik. Bana üzeri anlaşılmaz işaretlerle doluymuş gibi geliyordu. Bahsi kazanmamdan bir gün önce ne istediğimi buldum. Başarabileceğimi hiç sanmıyordum ama ayağa kalktım, sandıkta bir dikiş iğnesi buldum. Hava rahatlayan birinin iç çekmesi gibi boşaldı balondan. Epsilon işten eve geldiğinde hazırlanmıştı. Saçlarımı bir tokayla toplamış, yanaklarımı çimdikleyip pembeleştirmiştim. Ayakkabılarım ayağımda, üzerime büyük gelen ceketimle kapıda hazır onu beklerken görünce şaşkın gözlerle bana baktı. “Sen kazandın,” dedim. Epsilon’dan derin bir hıçkırık geldi, belli ki bunu çok uzun zamandır içinde tutuyordu.

Parmağımı alnına götürdüm, küçük kırışıklarını düzelttim. “Ne kadar güzelsin,” dedi. “Teşekkür ederim,” deyip gözlerimi yere çevirdim. Alnımı öptü. Ayakkabımın ucuyla ayakkabılarına vurdum, uzun süre. “Yeni ayakkabı bağları mı aldın?” diye sordum. “Hayır,” dedi Epsilon. “Öyle mi,” dedim. Sonra gülmeye başladık.

Yemeği, yemekte neler konuştuğumuzu hatırlamıyorum, belki de çok konuşmamışızdır. Tiyatroda neyi izlediğimizi de hatırlamıyorum. Ama sorun değil.

Bir şeylerin dönmüş olmasına karşın yine de canım acıyordu. Sonra bir süre Epsilon’un çantasında küçük bir notla işe gitmediği gün olmadı neredeyse.

Kilisenin aşağısındaki ağaçların tomurcuklanmaya başladığını fark etmemek olanaksız. Yakında yine 17 Mayıs gelecek. Lutvann okul bandosundaki küçük, tuhaf kızı öyle iyi hatırlıyorum ki. Önde müzik çalan asıl bandoyla arkadan gelen bando adaylarının arasında yürüyordu. Elinde uzun, ince bir sopa taşıyordu, sopanın tepesinde plastik bir bebek vardı. Bebeğe kahverengi bir üniforma giydirilmiş, turuncu bir şapka takılmıştı. Küçük kızın ve geri kalan bando adaylarının bir minyatürüydü. Niye bir sopanın ucunda bir bebek taşıdıklarını, bunun ne anlama geldiğini

bilmiyorum, ama kız yürürken çok gurur duyu-yormuş gibiydi. Kızın tepeye tırmanırken, yol kenarlarına park etmiş büyük arabaların önünden geçerken bebeği nasıl elinden geldiğince yukarı kaldırmaya çalıştığını gözümün önüne getirebiliyorum.

Bu yıl bayramda sarayın önüne kendim gidip kralı selamlayacağım. O koca insan yığınının arasından beni gösterecek. Nöbetçileri koşarak gelip beni kolumdan tutuyorlar.

“Kral senin saray balkonuna gelmeni istiyor.” “Kim, ben mi?” diyorum, Harald mı Haakon mu adı her neyse krala bakıyorum. Kral orada durmuş başını sallıyor: “Evet, sen evet. Senden başkası değil.”

O sırada dizim bir alışveriş arabasının metal köşesine sertçe çarpıyor. Hızla çevreme bakınıyorum, neyse ki gören kimse yok. Ağrı parfümlü diz kapağıma bir bıçak gibi batıyor. Dükkândan içeri girerken arabayı yumruğumla itiyorum.

Eve dönerken en azından adamın adının ne olduğunu bildiğimi düşünüyorum. “Aage B. burada yok,” diyorum yüksek sesle. Çok doğal geliyor bunu söylemek.

"BEN BAKARIM," dedi Epsilon, ama her zamanki gibi Norveç Araştırma Enstitüsü, ev halkının en genciyle konuşmak istiyordu. “Yılın elli iki haftasından ellisinde benim konuşmamın gerekmesi doğru mu sence?” dedim. İstemeye istemeye telefona gittim, kaçış yolu olmadığını biliyordum.

Bir zamanlar kimi zengin Amerikalıların Poe’nun canlı canlı mezara gömülen kadını anlatan öyküsünü okuduktan sonra tabutlarına kablolu telefon koydurduklarını duymuştum, ama bunun boşuna olduğunu söyleyebilirdim onlara, çünkü hiç kimse aramıyor. Biliyorum, bana bağlı bu. Telefon katalogları arasından en yenisini buluyorum, Martinsen’e gelene kadar çeviriyorum sayfaları. Kimi kandıracağımı merak ediyorum, okulda sınıf listesine bile girememiştim. Müdür mezuniyet günü diplomaları dağıtırken adları birer birer okunan öteki öğrencilerle birlikte duruyordum, sonunda geriye bir tek ben kaldım. “Sen kimsin?” diye sordu müdür.

Adımın mezar taşına yazıldığını bile gözümün önüne getiremiyorum. Yazık olacak, çünkü her geçen gün bu ad daha çok hoşuma gidiyor.

“Mathea Martinsen,” deyip yumruğumu ileri uzattım. Yeni komşular büyük bir gururla bebek arabasına eğildiler. “Bu da küçük June,” diyen anne babaya göz kırptı. “Ya,” dedim, “bugünkü ölüm ilanlarında tam o adda biri vardı.”

“Üçünün de saç renklerinin aynı olduğuna dikkat ettin mi?” diye sordu Epsilon daha sonra. “Belki boyamışlardır,” dedi. “Bence hiç de gerekli değil,” dedim.

“Martin Martinsen” adını okuyorum telefon katalogunda. “Mary”, “Mary”, “Mary”, ne zaman Mary adı bu kadar yaygınlaştı. “Mary” ve “Mathea Martinsen” yazıyor. Neredeyse ağlayacak gibi oluyorum, çünkü işte orada duruyor adım, öyleyse niye hiç kimse telefon etmiyor bana? Hiç kimse bana telefon etmedi. Üstelik de adım iki kere yazılmış, ama şimdi ötekinin yanında yazan adresin benimki olmadığını görüyorum. Nasıl olur da başka birinin daha adı Mathea Martinsen olur, Mathea Martinsen benim. Ya da belki o ötekisidir aslında. Herhâlde o olmalı. Yine de kendimi bütünün bir parçası hissediyorum, Schopenhauer’in söylediği biçimde. En aşağıdaki yıldız tuşuna biraz kafa yorduktan sonra kendi numarama basmayı başarıyorum. Şansıma meşgul çalıyorum. Ben çok meşgul bir insanım, sıkışık zaman mı, o benim işte.

Yaşamda bir adım ilerledim, ama bir adım daha atmalıyım. İnsan hiçbir şey yapmadan duramaz, yoksa boşta kalır ve daha ne olduğunu anlamadan yaşam parmaklarının arasından akıp gider. Danışma’ya telefon edip Haugerud’de oturan Mathea Martinsen’i sormalıyım, belki ülkenin en çok sorulan, en çok sevilen insanlarıyla ilgili bir istatistik tutuluyordun Danışma’nın ilk on listesi. Benim de oturduğum yerde küf bağlayıp bu listenin dışında kalmaya hiç niyetim yok. Bu konuda bir şeyler yapmaya niyetliyim.

Aynada yüzümün üst yarısına bakarak prova yapıyorum. Haugerud’de oturan Mathea Martinsen’i soruyorum, hızlı ve yavaş, duygulu ve umursamaz, perçemli ve per-çemsiz. Sonunda repliğimi iyice öğrendim.

Hattın öteki ucuna kadar ulaşsın diye yüksek sesle ve tane tane konuşuyorum, burada çok uzun mesafeler söz konusu.

“Bağlamamı istiyor musunuz?” diye soruyor adam.

“Yok, yok,” diye bağırıyorum.

“Pekâlâ,” diyen adam çığlığa benim kadar şaşırmış olmalı. Bana numarayı veriyor, önümdeki havaya yazıyorum, sonra son sayıyı bir kez daha yinelemesini istiyorum. Bunu yalnızca kendimi göstermek için yapıyorum.

“Aradığınız için teşekkür ederiz,” diyor.

“Yok, siz açtığınız için ben teşekkür ederim,” diyorum.

Haberlere kadar hiç durmadan telefon edip numaramı soruyorum, her seferinde başka bir sesle. Öldüğüm zaman Danışma çalışanları şöyle diyecekler: “Mathea’yı hatırlıyor musunuz, ilk on listesinde birinci olma rekoru kırmıştı, işler o zaman ne kadar iyiydi hatırlıyor musunuz? Yıl sonunda firma eğlencesi düzenleyecek paramız bile olmuştu.”

Bugün bir şey başardım, diye düşünüyorum Einar Lunde’yi açarken. Neyse ki Jon Gelius gitmiş. Bir şey ortaya koydum, diyorum kendi kendime, bir şey oldum, bundan böyle Mathea Martinsen göz ardı edilecek bir şey değil.

Cumartesi haberlerinin konuğu Kraliyet Hizmet Madalyası kazanmış yaşlı bir kadın. Yarım yüzyıl boyunca her sabah hiç sektirmeden altıda kalkmış, hava nasıl olursa olsun ayaklarına yağmur çizmelerini geçirmiş, yün İzlanda kazağını giymiş, bahçesindeki küçük kulübeye gidip son günün hava ölçümlerini okumuş, sonra içeri girip bunları Meteoroloji Enstitüsü’ne bildirmiş. Bu çok anlamlı bir görev olmalı. Bahçedeki küçük evin kocaman da bir kilidi varmış ki meyhaneden çıkıp evlerine dönen sarhoşlar içeri giremesinler, ölçü kabına işeyip “Al bakalım sana ekşi bir yağmur ihtiyar,” diyemesinler. Şimdi sarayda madalyasını alıyor, ben de oturmuş ne kadar çok şey başardığını izliyorum. Benden bir yaş daha genç üstelik. İnsan Danışma’ya telefon edip kendi telefon numarasını sordu diye cumartesi haberlerine konuk olamaz. Birden belki de benim kendi numaramı sorduğumu görebilecekleri aklıma geliyor. Dünyanın en büyük şakasıyım,

Danışma’nın firma yemeğinin eğlencesi olacağım. Einar Lunde madalyalı kadına gülümsüyor, ben ne yapacağımı bilmiyorum, yapabileceğim tek şey bunu başka bir şakayla dengelemek, onun için pijamamı giyiyorum. Ama hiç kimse gülmüyor.

“MATHEA MARTİNSEN - ***Sevgimiz ve özlemimiz büyük*** ” yazıyorum bir sayfanın en yukarısına, altını da cetvelle çiziyorum. ***“Sevecen, iyi kalpli***, ***nazik***, ***güler yüzlü gördük seni hep. Bizi çok çabuk terk ettin***, ***senin için ne kadar az şey yapabildik***diye sürdürüyorum, sonra iletkiyle otuz derecelik bir açı çiziyorum. Güzel bir şeyler düşünmeye çalışıyorum. Site Sakinleri Derneği üyesi olduğum için tabut ve mezar taşında yüzde otuz indirim yapılacağı aklıma geliyor, ama bu beni yalnızca biraz daha karamsarlaştırıyor. Cenazeler ve açık bırakılan ocakları ilgilendirmeyen bir şeyler olmalı yapabileceğim. Yeni bir kâğıt alıp yazmaya başlıyorum.

1

Einar Lunde: Norveç’te ünlü bir haber sunucusu, (ç.n.)

Alm.: "Seni yiyip bitirebilirim, Reinhart.” (ç.n.)

2

Christopher Hansteen (1784-1873): Fizik, jeofizik ve astronomi alanındaki

çalışmaları ve manyetik alan haritasıyla bilinen Norveçli bilim adamı, (ç.n.)

3

Alm.: “Seni tüm kalbimle seviyorum.” (ç.n.)

4

Aung San Suu Kyi: Burmalı muhalif. 1991’de Nobel Barış Ödülü verilen Aung San

Suu Kyi, siyasal nedenlerden ötürü 15 yıl ev hapsinde tutuldu, (ç.n.)

Alm.: “Buraya gel, sevgilim.” (ç.n.)

5

Alm.: “Sizi kötüye kullanmak istemiyorum.” (ç.n.)

3: Hristiyan olmak. ***Ben diriliş ve yaşamım*, *bana inananlar ölseler bile yaşamları sürecek.*** Bir paskalya sabahı kendimi dindar hissetmiştim, ama haberlerde kafatasları dolu bir dolap görünce bu duygum geçti. “Bu yüzden haberleri sevmiyorum,” diyor Epsilon. “Kafatasları dolu bir dolap görme riskine girmek istemiyorum.”

4: Bir ağaçmış gibi yapmak. Televizyonda Yoko Ono’yu gördüm, tabutların üzerinde büyüyen ağaçlardan bir sergi açmıştı. Bir ağaç olmak can sıkıcıdır herhâlde, yalnızca dikilip duracaksın öylesine. Birazcık kafiyeli oldu. Bunun ne demek olduğunu bilmem gerekir, ben de öylesine dikilip durdum çok fazla. Yine de bir ağaç olmanın ne anlama geldiğini hissetmek için ormana gitmeye karar veriyorum, belki benim düşündüğümden daha iyi bir şeydir.

Lutvann yolunda bir çamın dibine çişini yapan bir köpek görüyorum, kınayan bakışlarla bakıp hoş olmayan bir şeyler mırıldanıyorum. Yoluma devam ediyorum, içimde küçük bir şenlik var, çünkü ormana geri döndüm. Yoldaki kökler, taşlar gözüme tanıdık geliyor, ağaçlar her zamanki yerlerinde duruyorlar, birilerinin insanı bekliyor olması güzel bir şey. “Hiç yaşlanmış gibi görünmüyorsunuz,” diyorum. “Sen çok gençleşmiş gibi görünüyorsun,” diyorlar, “ayrıca perçemin sana çok yakışmış.” Bir anda karşıma bir karınca yuvası çıkıyor, içimde bir sarsıntı oluyor. Ama sonra bakışlarımı yukarı kaldırıyorum, Lutvann yerinde duruyor, birileri altından geçen bir tünel yapmış, tünelin tavanında bir delik var. Suyun üzerinde uzaklarda yumuşacık bir açma yüzüyor, bir de yüzmeyi bilmeyen Stein.

Epsilon’la birlikte çadır kurduğumuz yere doğru yürüyorum suyun kıyısından. Stein ölmeden önce yazlarımız burada geçerdi, yakında yine yaz gelecek. Bir kütüğün üzerine oturuyorum, arkamda birilerinin konuştuğunu duyar gibi oluyorum.

Yeşermiş dalda şarkı söyleyen boz bir serçe bile yok, hepsi karşı sahilde*, *gel de üzülme. Boz bir serçe bile yok, ne de beyaz bir huş ağacı... Ama yazın getirdiği en güzel günde*, *burayı özlediğim oluyor yine de.

Biraz konuşuyorum, kuşların cıvıltılarıyla kanon yapıyorum neredeyse. “Tutuştuğumuz iddiayı kaybettiğin için saman yemiş, sonra bir hafta miden

bozulmuştu, hatırlıyor musun?” diyorum. “Bir hafta mı?” diyor Epsilon. “Aylarca karnım ağrıdı. Şimdi bile kendimi tam iyileşmiş hissetmiyorum.”

Sağlığımız için ya da yapacak daha iyi bir şeyimiz olmadığı için kıyıda sabah jimnastiği planı yapmıştım. Ben pedagoji bilen öğretmen, Epsilon isteksiz öğrenciydi. Ama arada sırada bunu eğlenceli de buluyordu sanırım. “Birazcık ata binmeye benziyor,” dedi dizlerinin üzerinde ileri geri sallanmasını istediğimde. îlginç bir görünüşü vardı. “Çok harika bir tablo bu Epsilon,” dedim. “Teşekkür ederim.”

Akşamları çıplak suya girmeye ikna etmeye çalışıyordum onu, çünkü bu bana çok romantik geliyordu, ama reddediyordu, bir denizanası olayından sonra suyun içinde bana güvenmez olmuştu. Denizanaları insanı yaralayabiliyor gerçekten. Tuzlu sudan ve denizanalarından çok uzak olmamıza karşın kendini tehlikeye atmak istemiyordu. En fazla çıplak suyun kenarında oturabilirdi, biz de öyle yaptık.

Uyumadan önce Epsilon standart sapma ve güvenli aralıkları okudu yüksek sesle. Ben el fenerini tutuyordum. Çok geçmeden el feneri söndü, ben de öyle. Ama Epsilon ay ışığında okumayı sürdürdü. İnsan uykuya dalarken yanında uyanık birinin olması güzel bir şey.

“Oryantasyon,” diye uyandırdı beni Epsilon bir cumartesi sabahı. “Bu tam sana göre bir şey olmalı.” Koluma bir çimdik attım. “İyi ama kendimi sakatlayacağımdan korkmuyor musun?” dedim. Yatakta, uyku sersemi doğruldum. “Artık yalnızca kendi duygularımla davranmamam gerektiğini gördüm,” dedi Epsilon. Ama aslında tam bunu yapıyordu.

Yerel spor kulübü yazın en uzun gecesinde amatörler için oryantasyon yarışı düzenlendiğini bildiren ilanlar asmıştı. O gün geldiğinde başlama noktasında durdum, Epsilon kenarda başparmağını havaya kaldırmış bana bakıyordu, her zaman abartırdı zaten. Başlama işareti verildiğinde olduğum yerden neredeyse panik içinde ileri atıldım. Taşların, çalıların üzerinden uçar gibi geçtim, uğramam gereken yerlerin işaretleri sisin içinde acil durum sinyalleri gibi ışıldıyordu karşımda. Daha ne olduğunu anlamadan hedefi ve kazananları bekleyen izleyicileri gördüm. Durdum, eve döndüm.

“Orada sonsuza kadar beklediğimi hissettim,” dedi Epsilon sonunda, epey geç bir saatte kapıdan içeri girdiğinde. “Ne oldu?” Hiç de endişelenmiş gibi gelmiyordu kulağa. Aslında neredeyse biraz sinirli gibiydi. “Sen bana sor, ben sana sorayım,” dedim salonda oturduğum koltuktan.

Yatmaya hazırlanmak için banyoya girdi. “Hey!” diye seslendi. “Diş fırçamı ayak fırçasının üzerine kim koydu?”

Ormanda devrilen ağacı düşünürken hareketleniyorum. Şayet hiç kimse duymuyorsa ağaçtan ses çıkmış mıdır? Aslında devrilmiş midir acaba? Belki de devrilirken hiç tanık olmaması benim için daha iyidir. Bunları düşünürken ayağımın yanında duran kahverengi bir dal parçası sandığım şeyin aslında dal parçası olmadığını fark ediyorum. Bu bir kurbağa... Yanımda hiç kımıldamadan oturuyor, sanki bitkiler dünyasına aitmiş gibi yapıyor. Onun da tıpkı benim gibi ölüm korkusuyla böyle yaptığına eminim. Yenmemek için bulduğu bir hile olmalı. Kesinlikle iyi bir hile, görünmez olarak ölümü kandırmak.

En güzel gün sona erdi, sessizce çöktü kara gece*, *bir ışık parladı bir an, sen dağların ışığında kayboldun.

Alacakaranlık çökmeye başlıyor, kentin ışıkları ve yıldızlar beliriyor. Stein’i düşünüyorum, ama en çok Laika’yı düşünüyorum. Ona Küçük Kıvırcık, Küçük Böcek, Küçük Limon adını takmışlardı, iniş yapmak için tasarlanmamış bir uzay aracına bağlıydı. Şimdilerde uzaya yolculuk yapmak için bir çikolata reklamı bulmak yetiyor ve uzaya yolculuk yapan birinin döndüğü zaman yeryüzünde kaldığı zamankinden daha az yaşlandığını okudum, çünkü zaman göreceli. Örneğin Epsilon’la geçen bir gün onsuz geçen bir günle aynı değil.

KENDİME BİR şapka ördüm, şarap rengi, delikli, güzel bir motifi var. İlkbaharda kafamın biraz hava alması iyi olur, diye düşündüm. Şapkayı taktığımda kendimi karların arasında bir böğürtlen gibi hissediyorum, aydan görünür müyüm diye merak ediyorum. Ben ve Çin Şeddi...

Epsilon’la birlikte komşularla ilk buluşmamız tüm beklentilerin ötesindeydi. Ama sonra June’nin annesiyle yalnız başıma karşılaştım, ne olduğunu tam olarak bilemediğim bir şeyler ters gitti. Kibar davranmak için

selam vermem gerektiğini düşünüyordum. Sonuçta yan yana yaşıyorduk, aramızda yalnızca ince bir duvar vardı. Bana yalnızca bir selam verip yoluna devam etmesini bekliyordum, ama orada durmuş söyleyecek bir şeyler bulmak için düşündüğünü görünce gerginleştim. Bana sonsuz uzunmuş gibi gelen bir süre boyunca sabırla ona baktım sonra bana ağrılarımın nasıl olduğunu sordu, oysa daha bir gün önce bunun kronik bir rahatsızlık olduğunu anlatmıştım. Onun işaret ettiği bacağı değil ötekini tuttum, öne eğildim. Sır-nmı kulağına fısıldamanın iyi olacağını düşünüyordum, böylece aramızda bir bağ oluşacaktı. Hareketin ortasında durdum ki o da öne eğilsin, yarı yolda buluşalım. Biraz isteksiz göründüğünü düşündüm, ama üzerime alınmamaya çalıştım. Birileri kulak kabartıyor olabilir diye sesimi alçalttım. "Sanırım bu birazcık da..." utanarak bir saniye durakladım, sonra elimden geldiğince alçak bir sesle fısıldadım: "Psikolojik." Hiçbir şey söylemedi, yalnızca sanki kaba bir şaka yapmışım gibi bana baktı. Tuhaf gülümsemesi bir tuzak duygusu veriyordu. Çevreme bakındım, bir çıkış yolu ya da konuşacak başka bir şeyler bulmaya çalıştım. Çok bakmam gerekmedi. "Psikolojik demişken," dedim ve yeni, daha güvenli bir konuya acısızca geçebilmenin rahatlığını hissettim. Koridorun öteki tarafındaki komşunun kapısını gösterdim başımla: "Şizofren olduğunu biliyor muydun o adamın?" "Yok canım, şizofren değil o," dedi. "Öyle öyle," dedim, "içeriden değişik sesler geldiğini duydum."

Televizyonda reklamını gördüğüm tüp reçeli bakkalda bulmak için çok aramam gerekti. Hiç kimse yardım isteyip istemediğimi sormuyor. Aydan görünüyor olsam bile bu pek işime yaramazdı. Sonunda doğru rafı bulduğumda hazır almışken iki tane birden alıyorum. Omzumun üzerinden arkaya bakıyorum, sonra tüpleri kollarımın altına sıkıştırıyorum. ***Tanrım, nereye gidiyor bu işin sonu***, diye düşünüyorum kasaya giderken.

Ayaklarım beni kızın oturduğu kasaya götürüyor. Kız parmağını ıslatıp önündeki derginin sayfasını çeviriyor. Şakaklarımda kanımın atışını, yürürken ayakkabının gıcırtısını ve çok alçak bir şekilde "günaydın" diyen ihtiyar bir ses duyuyorum. Bunun kendi sesim olduğunu anlıyorum.

Kız yanıt vermiyor, daha ne olduğunu anlamadan önünden geçip gitmişim. Alarmlar çalmıyor, dışarıda her şey alışıldık, herkes hiçbir şey olmamış gibi davranıyor. Park yerine giden yolda bebek arabalı annelere tepeden

bakmamak elimden gelmiyor, güvercinlerin küçük kuş suratlarına bakıp homurdanıyorum.

Aage B. korulukta her zamanki yerinde, muzu da var şimdi. Bu adam bir gizem... En azından teşhircilik falan yapsa... Niye böyle sık sık yol kenarında durduğunu merak ediyorum. Tümüyle tehlikesiz değil kesinlikle, ortalıkta çok sayıda ürkütücü, tuhaf tip dolaşıyor. Ama belki de benim anlamadığım bir şeyi anlamıştır. Ben “îşte buradayım,” demeden önce bana bakmıyor, o zaman bile bakışları beni görmeden önce çevreyi tarıyor. Şapkam için bir kompliman yapmasını bekliyorum, ama yalnızca saatin kaç olduğunu soruyor. Bu durumda ben de söyleyebileceğim şeylerden hiçbirini söyleyemiyorum. Kendimi yorgunluktan tükenmiş hissediyorum. Ama bu Aage B.’nin suçu değil, ona saati söylüyorum.

Eve geldiğimde çilek taneleri olmayan reçelli ekmek yiyorum. Tüpün içinden yalnızca yapışkan bir şey akıyor. Yine de hoşnut olmaya çalışıyorum. Şayet sen kendin hoşnutsan Tanrı’nın ya da başkalarının da seninle hoşnut olmaktan başka çareleri olmadığı doğru. Dünyayı dolaşmaya ya da kariyer yapmaya ihtiyacım olmadığını anlıyorum, bir anda kendimi artık kurşun gibi ağırlaşmış hissetmez oluyorum. Belki daha çok gümüş gibi... Gümüş de bir yıkım değil kesinlikle.

101

“Sen çok başarılı bir insansın,” dedim Epsilon’a. Öylesine çökmüştü ki... “Ve onlar bunu biliyorlar.” Son çarşafı çamaşır sepetinde bıraktım, gömleğinin kollarını mandalla astım. “Senin o iş için fazla zeki olduğunu biliyorlar. Yapacaklarının sana aşırı kolay geleceğini, canının sıkılmaya başlayacağını, belki de sana şimdi boş olandan daha başka ve daha iyi bir iş vermeye zaman bulamadan onlardan ayrılacağını düşünüyorlar.” “Belli ki artık eskisi kadar keskin değil zekâm,” dedi Epsilon. “Hafızam zayıflamaya başladı.” Saçının ayrım çizgisini düzelttim. “Unutma, bildiğim her şeyi bana sen öğrettin,” dedim. Epsilon çok üzgün görünüyordu. “Dik açılı bir üçgende kaç kenar olduğunu her merak ettiğimde kime soruyorum?” dedim. Epsilon’un dudaklarının uçları kıvrıldı küçük bir gülümsemeyle. Çamaşır sepetini kaldırdı. “Sana,” deyip koluna girdim. “Üstelik de çok yakışıklısın.” Bunu kibarlık olsun diye söylememiştim. Gerçekten öyle düşünüyordum.

Televizyonda dil konusunda bir program var, Norveç'te tersten konuşmakta en usta olanı davet etmişler. Bütün bunlar adamın altı yaşındayken "çam" sözcüğünün tersten ne olduğunu fark etmesiyle başlamış, sonra kendisini durduramamış. Program sunucusu onu biraz sınamaları mümkün mü diye soruyor, Norveç Şampiyonu "Elbette," diye yanıtlıyor. "O zaman çok uzun olmayan sözcüklerden başlayalım," diyor sunucu, "örneğin ***palindromlar*** sözcüğüyle." Norveç şampiyonunun dudaklarından birtakım anlaşılmaz sesler çıkıyor, bu kadar hızlı olmasına hayran kalıyorum. "Ve şimdi bu bir televizyon programı olduğu için," diyor sunucu, "yaptığımız kaydı tersten çalabiliriz, böylece sözcüğün gerçekten ***palindromlar*** olup olmadığını duyabiliriz." Bambaşka bir sözcük çıkıyor ortaya. Sunucu utanmış görünürken Norveç Şampiyonu eskisi kadar kendinden hoşnut görünüyor.

Koltuktan kalkıp banyoya gidiyorum. Yeni bir tuvalet kâğıdı bulup kusursuzca açıyorum ucunu. Kâğıtta en küçük bir yırtılma yok. Ama yine de elimde tuvalet kâğıdı rulosuyla banyoda dururken yalnızca boşluk hissediyorum, kafamdan Almanca bir şiir geçiyor.

Ich wei/3 nichty was soll es bedeuten

Dafl ich so traurig bin;

Ein Marchen aus alten Zeiten,

Das kommt mir nicht aus dem Sinn.[1]

MATEMATİKSEL KANIT bize yalnızca bir şeyin gerçek olduğunu değil, ama niye gerçek olduğunu da anlatır," demişti Epsilon. Bana söyleyeceklerini duymak istemiyordum. "Mathea," demişti kapıdan girdiğinde. Adımı söyleyişinde değişik bir şey vardı, sanki biraz önce defalarca yinelemiş gibi. "Gelip mutfak masasına oturabilir misin?" diye sürdürdü aynı mekanik sesle. O zaman titremeye başladım, çünkü masanın başında oturuyordum zaten. "Biliyorsun, ben bunlardan hiçbir şey anlamıyorum," deyip masanın üzerindeki kâğıda çizdiği iki boş çembere baktım. "Ama bu senin sandığın kadar korkunç bir şey değil," dedi Epsilon. "Sağduyunun sistem içerisine oturtulmasından başka bir şey değil." "Epsilon," dedim. Ama sözümü kesti: "İnsana tek gereken şey şimdiden bildiği bir şeyden göstermek istediği şeye kadar uzanan bir mantık zinciri.

Zincirin her halkası o kadar yalın olacak ki bunu duyan her kim olursa olsun doğru olduğundan kuşku duymayacak.”

Yavaş yavaş gelişti durum. Her şey June’nin askere gittiği gün başladı. June’nin babası ve babasının muhasebeci sevgilisi için bir sorun yoktu, ama annesi evde yalnız kalmıştı, alışverişini yapacak kimse yoktu. “Yemek yemesi gerek,” dedi Epsilon. “Acelesi yok,” dedim, “insan haftalarca yemeksiz yaşayabilir, yeter ki su içsin. Musluğundan su akıyor nasıl olsa.” Epsilon ikna olmuşa benzemiyordu. “Üstelik onun neden hoşlandığını da bilmiyorum,” dedim. “Bir alışveriş listesi verebilir sana,” dedi. “Yok, bu kadarı fazla,” dedim. Bunun üzerine daha fazla düşünmedim.

Haftalar sonraydı. Epsilon evde yoktu. “Cumartesi günü nasıl oluyor da işte yapılacak bir şeylerin oluyor?” diye sormuştum. “Birden birinin bana ihtiyacı olabilir,” demişti, sanki bu beni ilgilendirmiyormuş gibi. Bizim için yaptığım planlar suya düşmüştü, öyleyse benim de içimden geldiği gibi davranıp kendimi akışa bırakmam gerekiyordu. Hafta sonunda dışarıda daha fazla insan olacağını biliyordum, ama yine de bir şey beni bakkala gitmeye zorluyordu. İçimde bir karamsarlıkla alışveriş filesini buldum. Bir anda aklıma saçma bir düşünce geldi, June’nin annesiyle karşılaşacağımı düşündüm. Çabucak haç çıkardım. Bunca yıldan sonra ne diyecektim ona? Ama sonra karşıma çıkan June’nin annesi olmadı. Epsilon oldu. Hafta sonları alışverişe çıkmadığımı biliyordu. Konserve raflarının arkasında duruyordu, benim onun orada durmuş, June’nin annesinin neden hoşlanacağına kafa yorduğunu gördüğüm hiç aklına bile gelmiyordu. Sırtını görünce aniden durduğumun, alışveriş sepetini bırakıp dışarı çıktığımın farkında bile değildi. Acaba işe gerçekten hiç gitti mi diye merak ediyordum.

Evde oturup örgü örerek beklemeye başladım. Bir apartmanda ne kadar çok ses var. Komşu dairenin borularından akan suyu duyabiliyordum. Ama dinlememek için kendimi ne kadar zorlarsam Epsilon’un sesini o kadar iyi duyuyor-muşum gibi geliyordu bana. Bir şey yapmam, bir çözüm bulmam gerektiğine karar verdim ve bir örgü kulaklığın yansını örmeyi bitirdiğim sırada Epsilon sonunda geldiğinde bütün konuşmayı başından sonuna düşünmüştüm.

“Şayet kesinlikle böyle istiyorsan taşınabiliriz,” dedim. “Taşınmak istemiyorum,” dedi Epsilon. Bu hesaplara uymuyordu. “Ama Svalbard’a taşınmayı reddediyorum,” dedim. Bu da planlamadığım bir cümleydi. “Kutup ayıları çok kurnazdır,” diye sürdürdüm. “Bembeyaz olurlar, kar gibi.” Epsilon şakaklarını ovuşturdu, ben telaşa kapıldım. “Siyah burunlarını da avlarına yaklaşırken pençeleriyle kapatırlar.” “Sen neden söz ediyorsun Mathea?” dedi Epsilon. “Ama aslında korkacak bir şeyim olmayacak,” dedim, “çünkü insanın kutup ayısından hızlı olmasına gerek yok, yol arkadaşından daha hızlı olması yeter ” İşte şimdi ona düşünecek bir şey çıkmıştı en azından.

Sonra bir gün Epsilon işten sonra kapıdan içeri girmedi. Mutfak penceresinden apartmana girdiğini görmüştüm, basamaklarda adımlarını saydım, üçüncü kata çıkmış olmalıydı. Sonunda gözetleme deliğine gittim. Orada, bizim kapımızla June’nin annesinin kapısı arasında öylece duruyor, merdivenlerden aşağı bakıyordu. Çabucak kapıyı açtım. “Hoş geldin.”

Epsilon çok sessizleşmişti, doğum gününde ona ne düşündüğünü sordum. Benim ev yapımı pudingim yüzünden böyle sessiz olduğunu sanmıştım, ama sorun Monty Hail problemiydi. Amerikan te evizyon gösterilerinden birinde katılımcılar üç kapıdan birini seçebiliyorlardı. Kapılardan ikisinin arkasında birer keçi, sonuncunun arkasında bir araba vardı. Katılımcı bir kapı seçti. Program sunucu arkasında bir keçinin durduğunu bildiği öteki kapılardan birini açtı. Katılımcı isterse seçtiği kapıyı değiştirmeyi, isterse ilkini tutmayı seçebiliyordu bu noktada.

Epsilon’a inanmaz gözlerle baktım. “İlk seçtiğini tutmalı,” dedim. “Aslında,” dedi Epsilon, “değiştirmesi gerekiyor. Başlangıçta katılımcının doğru kapıyı seçme olasılığı 1/3, bu durumda kapı değiştirirse kaybeder. İlk turda doğru kapıyı seçmeme olasılığı 2/3 ve bu durumda şayet kapı değiştirirse kazanır. Bu yüzden katılımcının kapıyı değiştirmesi gerekir, çünkü kazanma şansı 2/3.” “Kazanmak derken ne demek istiyorsun?” dedim. “Arabayı seçmek,” dedi Epsilon. “Niye?” diye sordum. “Bir yerlere gitme özgürlüğünü düşün,” dedi Epsilon. “Keçileri sevmiyor mu katılımcı?” diye sordum. Epsilon boş gözlerle baktı bana. “Keçileri herkes sevmez mi?” diye sürdürdüm. “Sever elbette,” dedi. “Öyleyse başlangıçta bir keçi mi seçmişti?” diye sordum. “Ama...” Epsilon kekeliyordu:

“Herhâlde.” “Öyleyse keçiyi tutması gerekir,” dedim. “Yoksa iyi bir insan değil demektir.” Epsilon’un gözleri uzaklara daldı. “Biraz daha puding?” diye sordum. Ama birden ayağa kalktı, elindeki çatalı bırakmadan mutfaktan çıktı. Hızla peşinden salona gittim, artık buna daha fazla dayanamıyordum. “Neyin var senin Epsilon?” diye sordum. Epsilon durdu. Bilmediğini söyledi, yalan söylediğini biliyordum. Karşı karşıya duruyorduk, önce bana baktı, sonra yere. “Biliyordum,” dedim. “Yalan söylediğini biliyordum.” Epsilon başını salladı. “Evet,” dedi. “Warum?[2]” diye sordum. “Her şeyi öyle zorlaştırıyorsun ki.” “Bilmiyorum,” dedi Epsilon. “Ne yaparsam yapayım yanlış oluyor.” Ağlamıyordu, niye ağlamadığını anlamıyordum. “İçim öyle sızlıyor ki,” dedi, ama yalnızca soğuk görünüyordu, onu tanıyamıyordum. Sonra çatal tutmayan elini hızla göğsüne götürdü: “Burası.” Gözlerimi devirdim. “O zaman da niye yaptığımı anlayamadığım şeyler yapıyorum,” diye sürdürdü. “Ama her şeyi daha kötüye götürüyorsun,” dedim ağlamaklı bir sesle. Yanma gittim, çatalı elinden çekip aldım. Sonra var gücümle duvara fırlattım. Bundan daha sert fırlatmam olanaksızdı. Epsilon çok korkmuşa benziyordu. Bedenimin beni taşıyacak gücünün kalmadığını hissediyordum, omuzlarım öne eğildi, dizlerim büküldü, sanki tavandan bir iple asılıymış gibiydim. Hıçkırdım. Epsilon kararsızca ellerini kaldırdı, bana sarılacağını sandım. Ama buna cesaret edemedi belli ki, çünkü yalnız yavaşça kollarımı okşadı: “Geçti, geçti.”

O gece Epsilon’un o kadının adını söylediğini gördüm rüyamda, ben de intikam almak için Einar Lunde’nin benim yol göstericim olduğunu söyledim. Ama en kötüsü rüyamda kucağımda bir oyuncak bebekle koltukta oturuyordum. Parmağımla Einar’ı gösterip “Bak, baban televizyonda,” dedim.

Ertesi gün birbirimizle neredeyse hiç konuşmadık. Daha önce hiç böyle kavga etmemiştik, sanırım ikimiz de ne yapacağımızı bilmiyorduk. Bir süre sonra birbirimizle karşılaşmamaya çalışır olduk. Epsilon zamanın çoğunda bir kitaba gömülmüş oturuyordu, ben de mutfak penceresinden dışarı bakarken June’nin annesi, Epsilon ve benim kızağa bindiğimizi hayal ediyordum. Yamacın dibine geldiğimizde June’nin annesi kaybolmuş oluyordu. Tanrı’nm ya da benim elim sayesinde.

Mevsimler değişti, Epsilon bana karşı giderek daha tuhaf davranır oldu. June'nin annesinin dışarı çıkmaya başladığını anlattı. "Niye ki?" diye sordum ve ben de aynı şeyi yaparken gözetleme deliği konusunda daha dikkatli olmam gerektiğini anladım. Epsilon June'nin annesiyle tesadüfen karşılaştığı konusunda bana güvence vermeye bile çalışmadı. "Yaşamda daha fazlasına ihtiyacı olduğunu anladı," dedi. "Konservelerden mi?" dedim ama benim neyi kastettiğimi anlamadı Epsilon.

Sonra er ya da geç olması gereken şey oldu. Çamaşırhaneden yukarı çıkarken arkamda ayak sesleri duydum, gelenin June'nin annesi olduğunu biliyordum. Koşmam gerekirdi ama onu görmeliydim. Durdum, ona dönerken gergindim, neredeyse başım dönüyordu. Çok güzeldi, benim hatırladığımdan da daha güzeldi. Bir basamak aşağıda durduğu için benden çok daha alçaktaydı. Gözlerime bakacak olsa başını arkaya eğmesi gerekecekti. Bunu yapamayacağını hissediyordum. Seksenli yıllarda arkadan çarpan bir araba yüzünden boynunun tutulduğunu gözümün önüne getirdim. Benim için de o orada durmuş dosdoğru ceplerime bakarken ona bir şey söylemek olanaksızdı. Bu yüzden arkamı döndüm, merdivenleri son hızla koşarak çıktım, evin kapısını çarparak kapadım.

June askerden geldiğinde bir erkek olmuştu artık. Yatağını toplayabilen, bir insana ateş edebilen biriydi, bunu görebiliyordum. Annesi de o yıl içerisinde değişmişti. Oysa o yıl benim için tek bir önemli olay olmuştu o da kalça eklemimin çıkması. "Bir kursa başlayacak artık," dedi Epsilon neredeyse gururla, sanki June'nin annesinin bunu yapması onun sayesindeymiş gibi. "Muhasebe kursuna " "İyi ama r harflerini söyleyemiyor," dedim. "Evet, ne kadar hoş değil mi," dedi Epsilon. "Artık hızını almış bir lokomotif gibi, kimse durduramaz onu."

Epsilon kâğıda çizdiği iki çemberi gösterdi, biri ötekinin çevresine çizilmişti. "Büyük çembere E, küçüğüne M diyelim," dedi. "M'nin E'nin dışında hiçbir şeyi yok mu?" diye sordum. Epsilon önce bana, sonra çizime baktı. "Ben... Ben göremiyorum," dedi. Sesi öyle yabancıydı ki. Sonra titrek çizgilerle ikisinin dışında bir çember daha çizmeye başladı, ama ben bunu görmek istemiyordum, onun için M'ye ve E'ye baktım. Üçüncü çemberin çizgisi E'in çizgisine yaklaşıyordu, Epsilon'dan durmasını istedim, ama belli ki bu kadarı yetmiyordu. Küçük çemberi çevreleyen büyük çembere

diktim gözlerimi, gözyaşları görmemi zorlaştırdı, ama o sırada gördüm, anladım. “Epsilon,” dedim ama durmadı, üçüncü çemberi çizmeyi sürdürdü. “Bu aynı zamanda,” dedim, “E yoksa M de yok anlamına gelmiyor mu?” Ve o zaman, çizgiler birbirlerini kesmek üzereyken durdu.

110

PARMAĞIMI BİLE OYNATMIYORUM, günlerdir koltukta oturuyorum, sol dizimin üzerinde çiftleşen iki sineği bile fark etmiyorum neredeyse. Şapkam başımda, Almanca şiirler mırıldanıyorum, niye bu kadar kederli olduğumu merak ediyorum.

Bütün gücümü toplayıp kitaplığa gidiyorum, ansiklopediyi bulup M harfini açıyorum, çünkü genellikle bir konuda açıklık, başka bir konudaki açıklığı getirir. Muz maddesini okuyorum. Muz bitkisinin bir ağaca benzemesine karşın aslında devasa bir ot olduğu, çiçeklerinin erkek ve dişi organı olmadığı, meyvesinin de çekirdeksiz olduğu yazıyor. Yani, muz herhangi bir döllenme geçirmiyor, bitkinin oluşumunda hiçbir rol oynamıyor. Muz bitkisi meyve verdiğinde ölüyor. Bu anlamsız döngü Buda nın muzu çok sevmesine, dünyasal işlerin hepsindeki umutsuzluğun simgesi olarak kullanmasına neden oluyor.

Ben de muzla özdeşleştiriyorum kendimi, çünkü yalnızca kambur değilim, ayrıca benim çiçeğimin de cinsel organları yok, ***meyvem*** çekirdeksiz, bu yüzden Buda’nm görüşüne göre anlamsızım. Ayrıca dünyevi işlerin umutsuzluğu konusunda da haklı olduğunu düşünüyorum, gerçekten de umutsuz bir duygu veriyor; bakkaldan hırsızlık yaptım, Aage B.’ye saati söyledim, bir zaman kapsülü gömdüm, kurabiye yaptım, ocağı açık bıraktım, kendi cenazemi planlamayı ve bir ağaç olmayı denedim ve hepsinin en zoru - telefonu kullandım ki bu benim aslında başara-bildiğimin çok ötesinde bir şey, ama yine de evimde oturuyorum, yaşamaktan eskisi kadar korkuyorum, ölmekten eskisi kadar korkuyorum. Her şeyin yalnızca bir hastalık olduğunu söyleyen de Buda değil miydi? Şayet dindar olsaydım Budist olurdum sanırım. Ve şayet bir meyve olsaydım muz olurdum.

Ansiklopediyi bırakıp yeniden mutfak masasına oturuyorum. Hamsun yaşamın soluğunu almak gibisi yok demiş. Ben de birilerinin kapıyı çalmasını istiyorum, yalnızca kaçıp gitmek için bile olsa.

June’nin bebek arabası sahanlığımızda dururken bir sabah küçük kızlar kapıyı çaldılar. “Niels’e bakabilir miyiz?” diye sordular, bir kapıdaki ad levhasına, bir bana bakarak. “O işte şimdi,” dedim. Yanlışlıklarına kıkırdayarak yeniden ad levhasına baktılar. “Peki ya Stein?” dediler. “Öldü,” dedim.

Bir hırsız girse iyi olurdu. Norveç Kamu Araştırmacıları telefon edip en son ne zaman bir konuk geldiğini sorduklarında çok yakınlarda diyebilirdim.

Norveç Krallığı İstatistik Yıllığı, ilk sayı, 1880 adlı kitabı ve televizyonu çaldılar. Burada ***Kraliyette 4568 zayıf zekâlı kaydedilmiştir (budalalar hesaba katılmamıştır)*** yazdığını okuyabilir insan. Epsilon’la yaz tatilindeydik, ormandan mutlu mutlu eve döndük ama mutluluğumuz kısa sürdü, çünkü eve geldiğimizde bir şeylerin yanlış olduğunu anladık hemen. “Birisi kapının kilidini çıkarmış,” dedi Epsilon. “Birisi televizyonu almış,” dedim. “Yazdığım kâğıdı görmemişler mi?” dedi Epsilon. Bir kâğıda “Bu evde alarm var” yazmıştı, çünkü bütün istatistikler hırsızlıkları önleyenin alarmın kendisi değil alarmın olduğu yanılsaması olduğunu gösteriyordu. “Öyleyse ne yapalım, biz de yüzde yüz dürüst olmayıveririz,” demiştim kâğıdı “hoş geldin” yazan tabelanın altına iliştirirken.

Başlangıçta televizyondan ve birkaç gümüşümüzden başka hiçbir şey almamışlar gibi göründü. “Neyse, buna da şükür,” dedi Epsilon. “Biz birlikte olalım da,” dedim. Ama yine de kendi yaptığım sulu boya resimlere, komodinin üzerinde duran el yapımı inci kolyeme yeni gözlerle baktım. Epsilon şaşırtıcı ölçüde sakin görünüyordu, ama bu kitaplıktaki boşluğu fark etmesinden önceydi. En yakındaki koltuğa yıkıldı. Neyse ki ben güldüğümde yine ağlı-yormuşum gibi geldi kulağa da Epsilon hiç kuşkulanmadı.

Hırsız girmesi güzel bir şey. Konuşulacak bir şey çıkıyor. Bu konuda yıllarca konuştum, her şeye biraz uzaktan bakabilir olunca Epsilon da konuşur oldu.

Dışarı çıkmaya gücüm yok belki ama pencereyi açabilirim her zaman. Aage B. benim üzerime doğru soluk verdiğinde neredeyse kendim soluk veriyormuşum gibi gelen utandırıcı rüzgârın çok iyi farkındayım, belki ben de Epsilon’dan başka birinin üzerine doğru soluk vermeyi deneyebilirdim,

çünkü belki birisi için bir anlama gelmek güzel olurdu. Benim hesabıma. Ama son günlerde kapı eşiğine bırakılan gazeteyi bile alacak gücüm yok. Herhalde dışarıda birikiyorlardır.

Birilerinin ölmüş olabileceğimi anlaması ne kadar zaman alır diye merak ediyorum.

Sanki hazır sözü açılmışken der gibi, pencereyi kapatıp salona döndüğümde televizyonda ölülerle iletişim kuran bir adam var. “Peki ama neredeler?” diye soruyor program sunucu. “İnternet nerede?” diyor adam.

Einar Lunde yeniden sözü alıyor, son gördüğümden bu yana olan biten şeyleri anlatıyor. Sonra meteorolog kıyıdan içerilere doğru ilerleyen Mary fırtınasını anlatıyor. Bir tokat yemiş gibi oluyorum. Kesinlikle Mary’den daha hızlıyım ben. Şimdi ne yapmam gerektiğini biliyorum. Bundan hiç kaçış yok. “Mary, Mary, Quite Contrary,[3]” diyorum ve koltuktan kalkıyorum, boş yatak odasına giriyorum.

HUZUREVİNDEKİ ÇAY DAVETİNE gideceğim, listedeki son madde bu. Ölmeden önce durağa gitmek ve görünür olmak. Bir taşla iki kuş vurmak. Kafiyeli olmadı. İlk bakışta kafiyeymiş gibi görünüyor ama öyle değil. Elimden geldiğince kaygı-lanmamaya çalışıyorum. Tüpten reçel yiyerek ölüm ilanlarım okuyorum, ama düşüncelerim şimdiden yola çıkmış.

Mutfaktaki sandalyelerden birini banyoya götürüyorum, üzerine çıkıp uzun süre aynada kendime bakıyorum. Bir şeylerin eksik olduğunu hissediyorum. Yedi tane diş dışında.

Yatak odasında çarşafın üzerini araştırıyorum, sonunda beni buluyorum. Biraz tükürükle üst dudağıma yapıştırıyorum, aynanın karşısındaki sandalyeye geri dönüyorum. İnsanın sırtında ben çıktığında buna siğil denirken üst dudağında çıkana “güzellik beni” denmesinin nedenini hep merak etmiştim. Ama şimdi anlıyorum niye olduğunu.

Bedenimin nabız noktalarına parfüm sıkıyorum, sonra koridora çıkıp şapkamı buluyorum. Ardından yeni örgü hırkamı giyiyorum. Bir süre düşündükten sonra düğmelerini bilerek yanlış ilikliyorum. Kendimi kurnaz

hissediyorum ama niye olduğunu anlamıyorum. Eşikteki gazete yığınının üzerinden atlıyorum.

İlan tahtasının önünde durup çay daveti ilanını bir kere daha okuyorum gözümden bir şey kaçmış olmasın diye.

Oraya gidecek öteki ihtiyarlar eminim benimle karşılaştırıldıklarında genç ve radikaldir. Hepsinin en yaşlısı benim. Herkesin içinde en yaşlısı olmak ender olarak iyi bir şeydir, en azından Batı dünyasında.

Aage B. şapkamı fark etmiyor yine, yeni hırkamı da. Oysa Mars'tan bile görünüyorumdur. Uzun süre ona bakıp otobüslerin çalışmasının, bakkalda yiyecek olmasının, haberlerin her zaman tam saatinde başlamasının, dünyanın oldukça iyi işlemesinin nasıl gerçekleşebildiğine kafa yoruyorum. Ama bu düşüncelerden silkinip yoluma devam ediyorum. Önümde bir süre önce yanından fırtına gibi geçtiğim yürüteçli ihtiyar adam gözüme çarpıyor, eminim o da çay davetine gidiyordur. Yürürken çok yalnız görünüyor, benden bile daha yalnız ve benden çok daha ufak, ama belki de çok uzakta olduğu için öyle görünüyordun Hızla onu yakalıyorum. Tam arkasından yürürsem belki insanlar birlikte geldiğimizi sanırlar. Şayet şansım gerçekten yerindeyse yürüteçli ihtiyar da öyle sanır belki. Aslında ben kendim bile öyle düşünüyorum neredeyse.

Huzurevine geldiğimde yürüteçliye kapıdan girerken yardım etmek elimden gelmiyor, çekingenlikle umursamazlık arasındaki ayrım çok küçük. Şapkalar, alışveriş çek çekleriyle dolu bir koridora giriyoruz, önümüzdeki açık kapıdan kulaklıklarının çınlamasını bastırmak için bağırıp duran sesler geliyor kulağıma. Yeşil hah ve kahverengi duvar kâğıdından bıkmış olmama karşın özlüyorum şimdi. Bunlarla nasıl başa çıkılacağını biliyorum, ama insan dolu bir odayla nasıl başa çıkılacağını bilmiyorum. Yine de gözlerimi yumup yürüteçli adamın peşinden içeri giriyorum. "Rolf da geldi işte," diyor biri. "Gel yanımıza otur Rolf," diyor bir başkası. Gözlerimi açıyorum, bir anda yalnızca yürüteçli adam olmaktan çok farklı görünüyor gözüme. Dönüp gitmek üzereyim. Eve gidip ölümümü planlamayı yeğliyorum. Ama yeşil pantolonlu bir görevli kadın arkamdaki kapıyı kapatıyor. "Şimdi yerlerinize oturun, gösteri başlıyor," diyor. Demek ilanda gözümden kaçan bir şey varmış yine de.

Hiç kimsenin oturmadığı tek bir masa var ama o da dantel tuvalet kapağı örtüleri, genelde bulaşık deterjanlarının üzerine giydirilen türden ev yapımı bebek elbiseleri, üzerlerine vecizeler yazılmış boyalı tahta levhalarla dolu. O masaya oturuyorum, hırkamı da yandaki sandalyeye koyuyorum ki burada birden çok kişi oturuyormuş gibi görünsün. Yürüteç Rolfte olup da bende olmayan şeyin ne olduğunu merak ediyorum.

Gösteri rengârenk giysiler giymiş beş Pakistanlı kızdan oluşuyor. Yan taraftaki ilkokuldan geldiklerini söylüyorlar, kasetin sesini açıyorlar, kulağıma yabancı gelen müziğin eşliğinde dans ediyorlar. İhtiyarlar hayranlıkla el çırpıyorlar. Ben de hayran kalmayı ve el çırpmayı deniyorum ama ikisini de başaramıyorum. Müzik bittiğinde bir kadın “Yaşasın Hintliler diyelim hep birlikte,” diyor. Ama çağrısına bir yanıt alamıyor.

Ayağa kalkmak üzereyim, denedim, Pakistan’ı yaşadım, daha başka ne beklenebilir ki benden? Ama bu sırada yeşil giysililer rulo pastalar ve sarı gazozlarla masadan masaya dolaşmaya başlıyorlar, ben de rulo pastaya hiç itiraz etmem.

Oturmuş beklerken yan masadaki beş hanıma bakıyorum. Pastalarını çatallarıyla ezip öyle ağızlarına götürüyorlar. Diş dolu torbayı yanıma almış olsaydım burada kendime arkadaş satın alabilirdim. Bana bir zamanlar tanıdığım ev kadınlarını anımsatıyor olsalar da yanlarına gitmek isterdim, ama o kadar yüksek sesle konuşuyorlar, o kadar ağır işitiyorlar, ben de o kadar alçak konuşuyorum, o kadar az fark ediliyorum ki.

Onun yerine yemeğe teşekkür etme antrenmanı yapıyorum. Görevliler anlamadığım bir şey söylerlerse yalnızca kulaklarım pek duymuyormuş gibi yapabilirim, daha inandırıcı görünmek ve insanın sağır olsa bile aptal ya da iletişimden yoksun olmadığını göstermek için boğa işareti yapabilirim. Sonra parmaklarımı çapraz yaparım, çünkü işaret dili bilmeyen görevliler boğamın ne renk olduğunu, boynuzlarının büyük olup olmadığını sormaya başlarlar. Aç görünmeye çalışıyorum ama masama yaklaşan biri, bana rulo pasta vermeye gelmiyormuş meğer. Masanın altında duran plastik kovaları almaya gelmiş. “Piyango zamanı geldi,” diyor yüksek sesle. Her şey hızlanıyor birden.

İhtiyarlar piyango dolu kovaları aralarında dolaştırıyorlar, masada önlerinde duran pembe, sarı, mavi kâğıtları açıyorlar. Herkesin kendi alanı var, kimileri emin olmak için araya çantasını koyuyor. Bense yeni ütülenmiş, yeşil pantolona ne kadar yakın oturduğum sorunuyla uğraşıyorum. Yana eğildiğimde çamaşır deterjanının kokusu geliyor burnuma, kafamı yumuşak kumaşa yaslayıp ağlamak istiyorum bir tek. Niye ağlamak istediğimi bilmiyorum. Ama sonra kadın piyango çekiminin başlayacağını haber veriyor. “Şimdi hepimiz dikkatlerimizi topluyoruz.” Doğruluyorum. Masamın üzerinden işlemeli bir bez alıp toplananlara gösteriyor. “Kazanan talihli...” diyor, bir kâsenin içinden bir kâğıt çekiyor, “Z-34, Zimbabwe üç, dört.” Gergin birkaç saniyenin ardından neredeyse saydam bir adam küçük bir çığlık atıyor, bense insanın yakında ölecekken nasıl olup da işlemeli bir beze sevinebildiğim merak ediyorum. Burkina Faso kırk dört çağrılıyor ve bu böylece Afrika kıtasındaki ülkeler neredeyse tamamlanana ve bütün ıvır zıvır dağıtılana dek sürüyor. Önümdeki masa boşalıyor. “Şimdi geriye bir tek armağan kaldı,” diyor kadın. Yanaklarım alev alev yanıyor, çünkü benden söz ettiğini sanıyorum. Ama sonra kadın hırkamı yakalıyor, gözüne doğru kaldırıyor. “Bu hırka biraz özel,” diyor epeyce inceledikten sonra. “Örgü kulaklıklar birleştirerek yapılmış gibi görünüyor.”

Yerin dibine batıyorum, çevremde her şey bulanıklaşıp üzerime geliyor, sonunda yeniden yüzeye çıkıp bir şey söylemek için soluğumu çektiğimde artık çok geç. Piyango çekilmiş bile. Bu sırada bir adam tuvalet kapısının neredeyse yarım saattir kapalı olduğunu, kapıyı çaldığında kimsenin yanıt vermediğini söylüyor. Kazanan piyangonun sahibi kadın “Belki inme inmiştir birine,” derken bir yandan da hırkamı bir torbaya tıkıyor. Herkes telaşlanıyor.

Üst geçitten geçerken yüreğim sızlıyor. Sıkıntılar hep aç karnına başıma gelir. Kaburgalarıma bir şey batıyor sanki. Hırkanın benim ona sahipken bilmediğim bir anlamı olduğunu fark ediyorum. Sonra yeniden Rolf çarpıyor gözüme. Biraz dinlenmeye ihtiyacım var, diye düşünüyorum, Rolf ün yakınımda olması bana yalnızca kendi yetersizliğimi anımsatıyor. Yine de niye bir kez daha önümde olduğunu merak etmemek elimden gelmiyor. Davetten dışarı çıktığını görmemiştim. Belki o da çok keyifli değildir, belki birileri gözlüğünü piyangoyla birine vermiştir.

Bacaklarım hızlanıyor. Bunun benim son girişimim olduğunu biliyorum.

Yanma ulaştığımda toplumsal zekâmın tümünü kullanmaya çalışıyorum. “Özür dilerim, saat kaç acaba?” diye soruyorum ama hiç tepki yok. Neyin gerektiğini biliyorum. Mathea Martinsen olmak yetmez. Einar Lunde olmalıyım, herkes Einar Lunde’ye bakar.

Rolfün omzuna dokunuyorum. “Özür dilerim, NRK televizyonundan geliyorum,” diyorum. “Birkaç soru sorabilir miyim?”

Yürüteç asfaltta gıcırdıyor. “Ne hakkında?” diyor Rolf.

Afallıyorum, ne diyeceğimi bilemiyorum, bir anda onunla arkadaş olmaya çalışmanın bir anlamı olmadığını anlıyorum. Arkadaşa ihtiyacı olan Mathea Martinsen. Bana yöneltti̇ği dikkat aslında muz bitkisinin dolaşım sistemi kadar anlamsız, ama Rolf gözlerini dikmiş bana bakarken dilsiz gibi de duramam. Mathea Martinsen’in şimdi işine yarayabilecek tek şey nasıl ölmeyi başarabilirim onu bilmek.

Sağ elimi yumruk yapıp havaya kaldırıyorum, tıpkı bir mikrofona benziyor. “Ein, zwei, ein, zwei,” diyorum, sol işaret parmağımla üzerine vuruyorum. Einar Lunde’nin insanlarla benden çok daha kolay iletişim kurduğunu biliyorum, sesimi temizliyorum.

“Ölümle barışık mısınız?” diye sorup mikrofonu Rolfe uzatıyorum.

Rolf uzun bir süre bana bakıyor, neredeyse rahatsız edici bir durum.

“Ha,” deyip çevresine bakınıyor. Herhâlde gizli kameramı arıyor. “Şimdi anlıyorum.”

Öne eğiliyor. “Konu ölümse bir yumurta kadar hazırım,” deyip mikrofona gülüyor biraz. Birkaç küçük tükürük damlası geliyor.

Elbisemin koluyla kuruluyorum.

“İyi ama korkmuyor musunuz?” diye soruyorum.

“Ölümden korktuğumdan daha fazla, yaşamaktan korkuyorum,” diyor. “İnsan benim kadar yaşlanınca ölümden korkmayı bırakıyor.”

Kaç yaşında olduğunu sormuyorum, belki benden bir yaş daha gençtir.

“Gerçeği söylemek gerekirse,” diye sürdürüyor konuşmasını, “artık kürekleri bırakacağım için seviniyorum. En gerekli olanlar dışında sahip olduğum her şeyi dağıttım, şimdi, buraya yıldırım düşecek olsa; ‘Gel, al beni, hazırım!’ diye seslenirdim.”

“Bu konuda hayal kırıklığına uğramanız tehlikesi var,” diyorum. “Bir paratonerin yanında duruyorsunuz şu anda.”

Rolf ün bakışlarında yine bir şaşkınlık beliriyor, sonra genzini temizliyor hafifçe öksürerek. “Gitmem gerekiyor artık,” diyor. “Huzurevinde çok güzel zaman geçiriyordum, ama doktorumla randevum olduğu için erken çıkmam gerekti, her hafta tansiyonumu ölçtürüyorum. Yüksek tansiyon biz yaşlılar için ölüm tehlikesi demek, bilirsiniz.”

Bugünün benim için çok fazla olduğundan başka pek bir şey bilmiyorum. Son denemem, yürüteciyle uzaklaşırken artık bu kadarını kaldıramıyorum. Ve ağlayamam da. Bunun üzerine koşuyorum. Son hızımla koşuyorum, köprünün üzerindeki Rolf ün yanından geçip koruya giden yokuşu tırmanıyorum. Önümde yalnızca çakılları görüyorum ama sonra bir anda Aage B. çıkıyor karşıma. Onu bütünüyle unutmuştum.

Aage B.’ye bakıyorum, o benim arkamda bir ağaca bakıyor.

Sormasını bekliyorum. Tepemizde bulutlar toplanıyor, bir yağmur damlası gözüme düşüyor, tek istediğim şey ölesiye gülmek. Ama gülmemeliyim. Ağlamalıyım. Onu da yapamıyorum.

Enseme yağan yağmurun altında duruyorum, elbisem ıslanıp üzerime yapışıyor, insanın ağlamaksızın ağlamaya ne kadar yaklaşabileceğini merak ediyorum.

Sormuyor.

“Yaşam hiç de güzel değil bence,” diyorum ve sonra yürümeye başlıyorum.

Ama o sırada Aage B. “Güzel de olmamalı zaten.” diyor.

“Ne?” deyip duraklıyorum.

“Yaşamın güzel olması gerektiğini kim söylüyor.” Bunu bir soru gibi söylemiyor, konuşurken bana bakmıyor.

“Güzel olması gerekmiyor mu?” diye sorarken benimle konuşuyor olmasının şaşkınlığını üzerimden atmış değilim daha.

“Hayır,” diyor Aage B. “Yaşam zor olmalı.”

“İyi ama niye?” diye soruyorum.

“Öyle işte,” diyor Aage B.

“Ya,” diyorum ve susuyorum.

Çünkü yaşamımın güzel olduğu kesin olmasa da zorlu olduğu çok açıktı. Belki de elinden gelenin en iyisini yapmak yeterince iyiydi, belki en azından iyi olmuştur.

“Şimdi kendini daha iyi hissediyor musun?” Aage B. başını çeviriyor, ıslak perçemimin arasından bana bakıyor.

“Evet,” diyorum.

“Güzel,” diyor Aage B.

“Güzel,” diyorum.

“Yalnızca bilesin diye söylüyorum,” diyen Aage B. delikli desenli şapkama bakıyor, “kafa derini görebiliyorum.”

KORKUNÇ BİR FIRTINAYA ve dışarıda gürültü yapan insanlara karşın yastığa başımı koyar koymaz uykuya dalıyorum, uyandığımda sabah olmuş.

Kalkıp kapının eşiğindeki gazete yığınını içeri alıyorum. Groruddalen gazetesinin arka sayfası üstte. Burada Kapıcı Leifin kendi sitesini öne çıkardığı, Groruddalen'in en güzel sitesi yarışmasını kazandırdığı yazıyor. Oysa ben her gece inanmadığım bir Tanrı'ya, sonuncu olalım diye dua etmiştim. Ödül verilecek. Leif bütün site sakinlerinin sitenin yeni rengi olan sarı giysiler giymelerini istiyor. Turuncu gelinlik elbisemi düşünüyorum, neredeyse sarı sayılır. Ödül bugün verilecek, bando müziği olacak. Bando müziğini kim sever? Bayrak çekilecek. Yeni sarı site bayrağı. Ama bayrak direğimiz yok ki bizim. Anlaşılan Leifin haberi yok bundan.

Gazeteleri mutfağa götürüyorum. Masanın üzerine bırakıyorum, pencereden giren keskin güneş yüzünden gözlerimi kısarak dışarı bakıyorum. Çimenliğin ortasında bir bayrak direği olduğunu görüyorum o zaman. Geceleyin benim zaman kapsülümü gömdüğüm yere bir bayrak direği dikmişler. Yanında kocaman bir toprak yığını duruyor. Aklıma üzerinde telefon numaramın yazdığı kâğıt geliyor. Sandığın içine koyduğum tek şey.

Ölüm ilanlarını gözden geçiriyorum. ***Bizim için çarpan kalbin, bize şefkatle bakan parlak gözlerin artık yok. Hepimiz üzüntü içindeyiz. Yaptıkların asla unutulmayacak.***

Else'nin saat on birde Haugerud Kilisesi'nde gömüleceğini görüyorum. Uygun.

Banyoya gidip hazırlanıyorum. Gelinlik elbisem üstüme tam oturuyor. Yanıma yalnızca dişlerle dolu naylon torbayı alıyorum. Gitmeden önce durup çevreme bakmıyorum evin içinde. Daha kötüsü de olabilirdi, diye düşünüyorum.

Komşularım bayrak direğinin çevresine toplanmaya başlamışlar. O kadar yüksek ki eminim tepesinde kar vardır. Leif yüksek sesle onlara yıldırımın nasıl birkaç saniye arayla iki kere düştüğünü, kırık dal parçalarının nasıl yağmur gibi yağdığını anlatırken durmuş gökyüzüne bakıyor herkes. Doğruluyorum, direğin topuzunun olmadığını görüyorum. Sopanın ucu kapkara ve yan tarafından aşağı bir kablo uzanıyor. Sarıları terk ediyorum, apartmanın köşesini dönüp gözden kayboluyorum. Ben turuncuyum ve hiçbir şey turuncuyla kafiyeli değil.

Bir yüzme havuzuna benzeyen kiliseden içeri giriyorum. Çanların kimin için çaldığını sormuyorum, benim için çalıyorlar. İlk sıraya oturuyorum, bol bol yer var. Rahip konuşurken cenaze sözcüğünün Else'ye ne kadar uygun düştüğünü düşünüyorum.

Gelenlerin pek çoğu ağlıyor, onların Else için olmaktan çok kendileri için, daha ne olduğunu anlamadan kendilerini Else'nin durumunda bulacakları için ağladıklarından kuşkulanıyorum. Hiç kimse Else'nin durumun kıskanmıyor.

Ben de ağlıyorum.

"Niels emekliye ayrıldığı gün aramızdan da ayrılıverdi birden," demişti rahip. "Bunun anlamı ne olabilir?" Sıralarda oturanlara baktı, pek kimse yoktu ve gelenlerden de hiç ses çıkmadı. İkinci sırada oturmuş, Niels'in kim olduğunu merak ediyordum. Rahip onun hakkında konuşurken hiç de Epsilon'dan söz ediyormuş gibi görünmüyordu.

İstatistik Merkezi sonunda bu kadarı artık yeter demişti, Epsilon ve ben her gün birlikte olacaktık, bütün gün boyunca. Güzel havada dolaşmaya çıktık. Jimnastik sehpalarının yanından geçerken şimdi, dünya sonunda yeniden dönüşünü tamamladığında benim de öyle yapmak istediğimi söyledim. "Bu delilik Mathea," dedi Epsilon. "Artık o kadar genç değilsin." Yalnızca şaka yaptığımı bilmiyordu. "Emekli olmanın en harika yanı artık hayatımızı yaşamaya başlayabilecek olmamız," dedim. "Ben bundan başka bir şey yaptığımı hatırlamıyorum," dedi Epsilon. "Yani denemek istemiyor musun?" diye sordum. "Kesinlikle hayır," dedi Epsilon. "Bunu yaparsan benim gözümde kahraman olursun," deyip onu öptüm. "Hayır, bırak şunu artık," dedi Epsilon. Ama öyle demek istemiyordu. Aslında "daha çok yap, daha çok yap" demek istiyordu. Ben de daha çok yaptım. "Jimnastik sehpaları tehlikeli değil ki," dedim, sonra onun sözleriyle devam ettim: "Ölmemiz olasılığı e'den daha küçük olmalı, şayet £ mikroskobik küçüklükte bir birimse."

Ama Epsilon yalnızca başını salladı. Bunun üzerine elini tuttum, ikimiz de başka bir şey söylemedik. Eve doğru yürüdük. Yüzüme çarpan serin ilkbahar havasını hissettim, aydınlık gökyüzü gözlerime doldu, sonra elinin benim elimden kaydığını hissettim.

“Her şeyin kendi zamanı vardır,” dedi rahip, “gökyüzünün altında olan her şey zamanı gelince olur: Doğmanın bir zamanı vardır, ölmenin bir zamanı, bitki dikmenin, bitkileri sökmenin...”

Vicdanımda iki tane yaşam taşıyormuş gibi hissediyordum neredeyse. Üç, şayet orkideyi de sayarsam.

Cenaze töreninden sonra bir adam yanıma geldi, Niels’in bir meslektaşı olduğunu söyledi, bir kese kâğıdı uzattı. “Bu dolabında duruyordu,” dedi. “Eşyalarını toplarken bunu niye yanına almadı bilmiyorum.” Kese kâğıdında benim yazdığım mektuplar vardı. Çoğu hiç açılmamıştı.

Eve döndüğümde yatağa yattım, kendimi yokladım. Bana neler olacağını merak ediyordum. Işığı kapatayım mı yoksa açık mı bırakayım diye düşündüm. Ama bir önemi yoktu, tırpanlı adam beni bulurdu nasıl olsa.

Else geldikten, yerine yerleştirildikten sonra dişleri alıp çıkıyorum.

Koruluktan geçiyorum, Aage B. orada.

“Özür dilerim,” diyor, “saat kaç acaba?”

“Sana bir şey vereceğim Aage B.” diyorum. “Belki bir gün insanlara saati sormak istemezsin, o zaman bir kol saatinin olması iyi olur.”

Epsilon’un kol saatini kolumdan çıkarıyorum. Eminim buna bir itirazı olmazdı.

“Bu arada,” diyorum, “bu kurmalı bir saat. Şayet kurmayı unutursan durur, o zaman ayarlaman gerekir, yani belki yine de birilerine sorman gerekir. Ya da her zaman Bayan Saat’e telefon edebilirsin.”

“Gazetede Bayan Saat’in öldüğü yazıyordu,” diyor Aage B.

“Sahi mi?” diyorum.

“İnsanlar artık ona telefon etmez olmuş,” diyor Aage B.

En iyilerin bile başına gelebilir diye düşünüyorum, sonra kol saatini Aage B.'ye uzatıyorum.

“Hiç gerekmezdi,” diyor.

“Ne demek canım,” diyorum.

Saati alıyor.

“Teşekkür ederim,” diyor.

“Güle güle kullan,” diyorum.

“Ve Aage B. yaşamı olması gerektiğinden daha güç kılıyor olabilirsin. Belki B.'yi bırakıp yalnızca Aage olmak daha kolaydır. Belki yalnızca Aage olmak güzel bir şeydir.”

Aage B. hiçbir şey söylemiyor.

“Ama bunu sen kendin bulacaksın,” diyorum, bütün dişlerimle gülümseyerek vedalaşıyorum onunla.

Sonra Lutvann'a doğru içerilere yürüyorum. Halı yeşil, duvar kâğıdı kahverengi, tavan mavi. En son uzun yokuşu inmeden önce duruyorum. Ağaçların neşeli seslerini duyuyorum, onlar onuruna üçe kadar sayıyorum, yokuştan aşağı elimden geldiğince yavaş iniyorum.

Suyun kenarında dizlerimi kuma koyup yere oturuyorum. Naylon torbayı açıp dişleri boşaltıyorum. Bunların bir anlam kazanacaklarından, bir tür anlam vereceklerinden nasıl emin olduğumu düşünüyorum. Ama kimi zamanlar insanın anlamsıza anlamı kendisinin vermesi gerekiyor. Genellikle böyle yapması gerekiyor. Önümdeki nemli kumları elimle düzeltiyorum, dişleri buraya yerleştiriyorum. Yeterince çok değiller, ama önemli değil. Bunun yerine beş küçük taş ve biraz ot buluyorum. Ellerimi silkeleyip doğruluyorum, son sözüme bakıyorum. “Mathea.” Yeterince anlamlı.

Lutvann'ın açıklarına bakıyorum. Okuduğum bir kitapta, idama mahkûm olmuş biri anlatılıyordu. Adama sonsuz yaşam hakkında ne düşündüğü

soruluyordu. “Bu yaşamdaki anılarımı yanımda götürebileceğim bir yaşam,” diye yanıtlamış adam. Bence güzel bir yanıt bu.

Gelinlik elbisemi başımdan çekip çıkarıyorum, yanıma yere koyuyorum. Sonra ayakkabılarımı, külotlu çoraplarımı çıkarıyorum, külotumu ileride bir çalıya fırlatıyorum.

Ayaklarımı çamurlu zemine koyuyorum, su soğuk, şapkamı kulaklarıma indiriyorum. Artık ölmekten korkmuyorum, yalnızca tek başına ölmekten korkuyorum, bunu da şimdiden yaptım zaten. Emin adımlarla açığa yürüyorum, duraksamıyorum. İskeletim sızlıyor, yüzmek için uzanıyorum.

Çok kambur olduğum için kafamı suyun üzerine çıkarmak için sırtüstü dönmem gerek. Hiç ağırlığım yok, açığa doğru yüzüyorum, kollarımla koca halkalar çiziyorum, bacaklarımla kurbağa hareketleri yapıyorum, sonsuzluktan bir fazlası üzerimde, ebediyet altımda. Birazdan karadan çok fazla uzaklaşmış olacağım, gözlerden çok fazla uzaklaşmış olacağım ve beynim üşümekten öylesine uyuşmuş ki kafiyeli oluyor. Kafiye beynime yapıştı artık. Hem ağlamak hem gülmek istiyorum, çünkü bu bildiğim en gülünç şey.

Sonra yüzmeyi bırakıyorum. Hiç kımıldamıyorum, zaman ve çevremdeki her şey de kımıltısız. Gökyüzünde yumuşacık açmaları andıran bulutlardan başka bir şey görmüyorum ve duyabildiğim tek şey ambulans sirenleri. Şimdi bana doğru geliyorlar. Soluk almadan karın üstü dönüyorum. Suyun altındayım, burası karanlık ve berrak.

1

Heinrich Heine’ye ait Lorelei şiirinin ilk dizeleri: “Bilmem ki ne mana vermeli? / Beni böyle mahzun eden / Eski efsanelerden biri, / Çıkmaz oldu düşüncemden." (Çeviri: Dora Güney ve Necati Cumalı) (y.n.)

2

Alm.: “Neden?” (ç.n.)

3

îng.: “Mary, Mary, tam tersi.” (ç.n.) 114